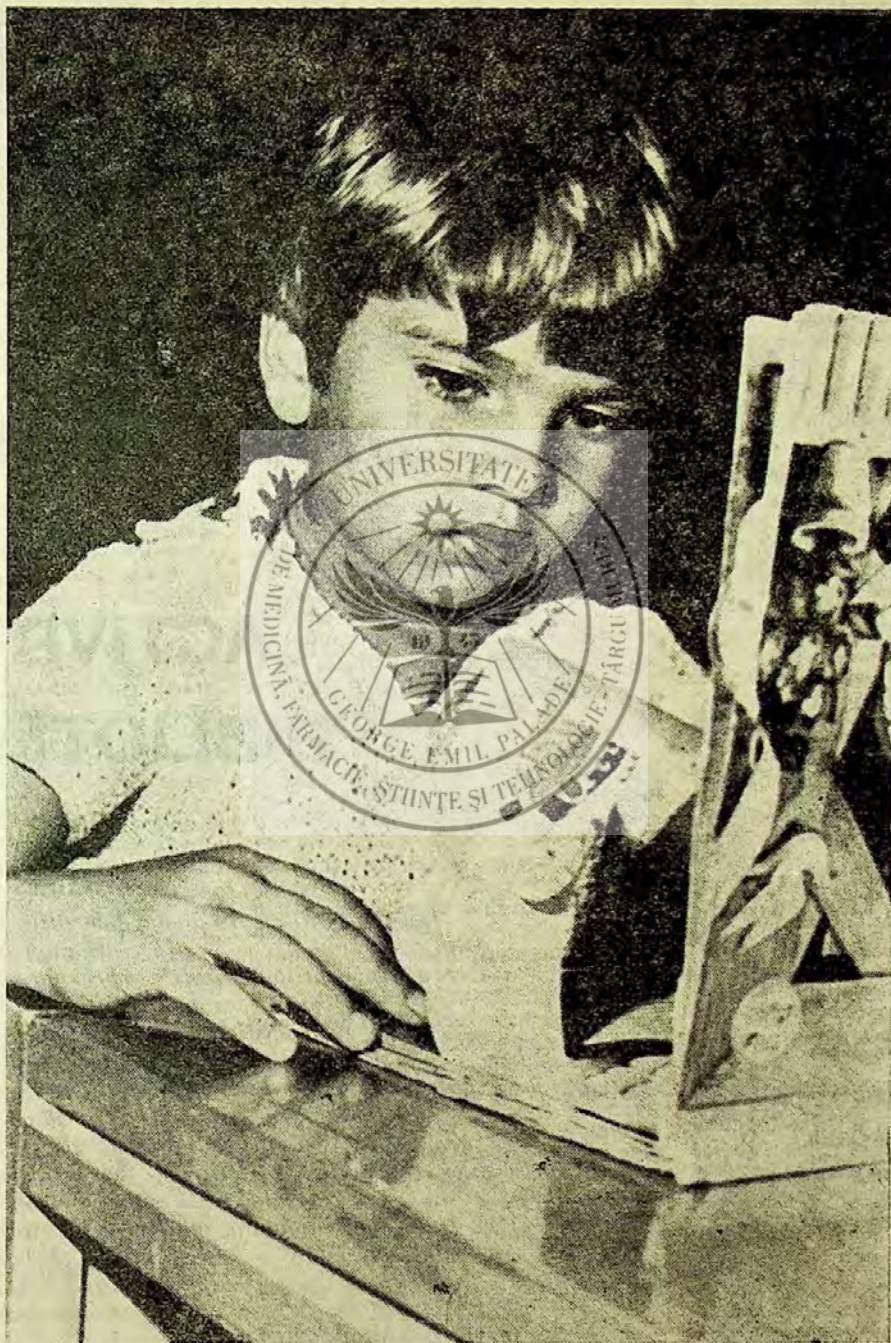


711589

# BIBLIOTECA

## BULETIN DE BIBLIOTECONOMIE



Supliment al revistei „Îndrumătorul cultural”

**2 • iunie 1980**

I. M. F. TÂRGU-MUREȘ



## SUMAR

### NOUA CALITATE ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECARĂ

Eficiență sporită metodelor și formelor de propagandă și difuzare a cărții și informației. Dezbateri

● 3-4

Anoheta redacției: Dimensiuni ale noii calități în munca bibliotecilor

● 5-8

Biblioteconomia universitară și cerințele actuale ale școlii superioare românești. Microinterviuri

● 8-10

Constantin Gilea și Liviu Moscoviți: Mijloacele audiovizuale și modernizarea activității secțiilor pentru copii din bibliotecile publice

● 10-11

Báko László: Realizarea catalogului colectiv al cărții tehnice prin mijloace automatizate

● 12

★

Ioana Tăutu: Implicații ale activității bibliotecare în dezvoltarea creativității la copii (II)

● 12-13

### AGENDA

● 14-22

### COMPLETAREA COLECȚIILOR. ACHIZIȚII

Anne-Marie Mihăi: Literatura de referință în 1980

● 23-24

### CONDUCEREA ȘTIINȚIFICĂ A BIBLIOTECII

Mihai Ianculescu: Informația decizională în problema extinderii rețelei de filiale

● 24-26

### TEHNICĂ DE BIBLIOTECĂ

Elena Sabadac: Consultații în CZU. Poșta rubricii; Clasa 5 (continuare).

● 27-33

Florica Câmpeanu: Lucrările de referință. Prelucrare, reflectare în cataloage, organizare în rafturile cu acces liber (II)

● 33-36

Mia Schatz și Mariana Iova: Norme privind catalogarea cărții vechi

● 36-37

### ISTORIA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECII

Livia Bacăru: Cea dintâi carte numită „De-nfăles” a lui Dosoftei

● 38-49

Constantin Mălinaș: Elemente linguae daco-romanae sive valachicae

● 40-41

### LUCRĂRI DE SPECIALITATE

● 42-44

### MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Atanase Lupu: Tendințe în biblioteconomia contemporană

● 44-46

Ion Stoica: Statornicele și schimbare în bibliotecile universitare belgiene

● 46-47

Colectivul de redacție: Anne-Marie Mihăi, Ioana Tăutu, George Vlădescu.

Pagina 1: Fotografie de Ștefan Andronache.

„Realitatea, viața arată că procesul de transformare revoluționară a societății nu se încheie odată cu instaurarea puterii politice a clasei muncitoare, cu înfăptuirea socialismului, că transformările revoluționare, legile dialecticii materialiste, contradicțiile dintre vechi și nou, trecerea de la cantitate la o nouă calitate continuă să constituie factorul activ, dinamizator al progresului multilateral al țării, al edificării orînduirii comuniste”.

NICOLAE CEAUȘESCU

# NOUA CALITATE ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECARĂ



*O nouă calitate în toate domeniile vieții economice și sociale nu poate fi concepută fără o continuă lărgire a orizontului de cunoștințe.*

*O cerință ce nu admite jumătăți de măsură.*

*Conștiente de răspunderea ce le revine, bibliotecile răspund prin acțiuni concrete înaltelor comandamente ridicate de cerințele noii calități în procesul de formare a omului nou.*

*Prin grupajul tematic din acest număr oferim posibilitatea unor lucrători din domeniu să facă cunoscute colegilor de profesie experiența acumulată, planuri de perspectivă, propuneri de optimizare a activității de propagandă a cărții.*

*Lansăm invitația, pe această cale, de a continua dezbateră începută.*

*Paginile publicației noastre rămân deschise abordării cât mai complete a unei problematici complexe așa cum este cea a NOII CALITĂȚI în contextul realității românești.*





# EFICIENȚĂ SPORITĂ METODELOR ȘI FORMELOR DE PROPAGANDĂ ȘI DIFUZARE A CĂRȚII ȘI INFORMAȚIEI

Organizată de către Biblioteca Județeană „N. Iorga” Ploiești și redacția noastră, în ziua de 20 mai, dezbateri au reunit lucrători din bibliotecile publice de stat și ale sindicatelor, specializate (tehnico-documentare), școlare, de învățământ superior. Printre invitații, prof. univ. dr. Petru Pânzaru, de la Academia „Stefan Gheorghiu”, Alexandru Bădulescu, vicepreședinte al Comitetului Județean de cultură și educație socialistă Prahova, Gheorghe Pavel, lector al Cabinetului Județean pentru activitate ideologică și politico-educativă, Gheorghe Popescu, instructor expert de la Centrul special de perfecționare a cadrelor București.

Desfășurată sub genericul „NOUA CALITATE A MUNCII CU CĂRȚEA ÎN LUMINA DOCUMENTELOR PRO-

GRAMATICE ALE CONGRESULUI AL XII-LEA AL PARTIDULUI”, dezbateri au prilejuit un interesant schimb de opinii rezultate din experiența acumulată până acum în activitatea de propagandă și difuzare a cărții. Au fost emise și păreri critice, soluții de remediere a unor lipsuri care mai grevoasă încă munca bibliotecarilor, eficiența bibliotecii ca instituție puternic ancorată în procesul de tăuire a omului nou.

Prezentăm, în continuare, în rezumat (spațiul de care dispunem obligându-ne la o maximă concentrare), intervențiile participanților. Mulțumim colectivului Bibliotecii Județene „N. Iorga” pentru modul exemplar cu care s-a achitat de răspunderile ce i-au revenit în calitate de gazdă și organizator.

Intervenția prof. univ. dr. PETRU PÂNZARU — „Conceptul noii calități în activitatea social-economică și politico-ideologică în lumina documentelor Congresului al XII-lea al partidului” — a prefațat cu competență problema pusă în dezbateri. În principal, ideile expuse au urmărit punctarea cadrului teoretic al problemei. Noua calitate reprezintă un obiectiv strategic pe termen lung, exprimând o necesitate vitală a progresului nostru social. Nu avem altă alternativă decât vrem să dezvoltăm ceea ce am creat. Obiectivul noii calități are un caracter generalizat. El se referă atât la bunurile materiale, cât și la cele de ordin spiritual, la relațiile interumane, sociale. Continuitatea procesului revoluționar în România se manifestă în prezent în complexa acțiune de formare și autotransformare a omului nou. În acest context trebuie fixat rolul lecturii, ca factor fundamental al creării și perfecționării personalității umane. Bibliotecarii își au menirea lor în acest proces, cartea reprezentând o sursă inepuizabilă de acțiune.

Despre „Îndeplinirea obiectivelor și sarcinilor cincinalului 1981—1985 la cotele unei noi calități — preocupare majoră a oamenilor muncii din județul Prahova” a vorbit GHEORGHE PAVEL, lector al Cabinetului Județean pentru activitate ideologică și politico-educativă. ALEXANDRU BĂDULESCU, vicepreședinte al Comitetului Județean de cultură și educație socialistă Prahova, a punctat, în linii principale, „Activitatea cultural-educativă și artistică din județul Prahova sub semnul unei noi calități”.

„Transformarea cantității în o nouă calitate, în activitatea bibliotecară” — intervenție susținută de către GHEORGHE POPESCU, instructor expert, Centrul special de perfecționare a cadrelor București — a subliniat, printre altele, faptul că această presupune desfășurarea, la nivelul fiecărei biblioteci, a unei politici judicioase și integrate de achiziții, reflectarea colecțiilor de care dispune într-un sistem încheiat de cataloage, desfășurarea unei activități susținute de informare bibliografică, extinderea sferii de influență, în mai mare măsură, asupra categoriilor socio-profesionale ale populației active, punerea în circulație a unui număr mai mare de cărți nonbeletristice, intensificarea și integrarea activității de propagandă a cărții în orientările stabilite în cadrul Festivalului național „Cântarea României”, găsirea de soluții și modalități de acțiune specifice acestor instituții. În ceea ce privește completarea, se impune achiziționarea unui număr mai mare de titluri și exemplare din cartea nonbeletristică — creșterea ponderii literaturii de informare —, de purtători de informație — cum sînt discul, banda magnetică, caseta, microfilmul, diapozitivul, diafilmul etc., a căror absență, totală sau parțială, din colecțiile multor biblioteci publice este, în etapa actuală, de neînțeles. Colaborarea principală și permanentă a bibliotecilor în realizarea unei politici integrate de achiziții necesită implicarea în mai mare măsură a factorilor care concurează în acest sector: structura producției editoriale curente, cuantumul alocațiilor bugetare, colecții-

ile deja constituite, numărul total al populației deservite, coroborat cu cel al cititorilor înscrși în fiecare an, profilul economico-social al localității, posibilitățile de acces ale cititorilor la colecțiile diverselor biblioteci de pe raza respectivă.

În domeniul prelucrării și organizării colecțiilor, noua calitate impune, pe lângă aplicarea în mod riguros a regulilor și principiilor internaționale, unitare, la reflectarea colecțiilor într-un sistem de cataloage care să răspundă celor mai diverse întrebări pe care cititorul le poate adresa bibliotecii. Pe lângă cataloagele generale — alfabetic și sistematic —, trebuie să-și găsească o mai largă răspundere fișierele pe subiecte, catalogul alfabetic pe titluri, fișierele analitice cu informații din periodice, fișierele referitoare la județul, municipiul, orașul sau comuna în care funcționează biblioteca. Prin cataloagele și fișierele ei, prin activitatea informațional-bibliografică, biblioteca publică trebuie să se înscrie ca o verigă indispensabilă a sistemului național și local de informare, să reprezinte baza sistemului propriu de informare al colectivității pe care o deservește.

Problemele ridicate de către ing. SOTIR BALIU, de la Institutul de cercetare, inginerie tehnologică și proiectări rafinării Ploiești, s-au referit și la unele dificultăți cu care se confruntă activitatea de documentare și informare în municipiul Ploiești: scăderea sensibilă a numărului de abonamente la reviste de specialitate, cele rămase fiind, în majoritate, cu caracter comercial (sînt mai ieftine); lipsa unui număr apreciabil de reviste care pot fi obținute fără efort valutar (unele editate la noi în țară) datorită unei insuficiente preocupări de prospectare a documentației care poate fi achiziționată; paralelismele care au drept rezultat existența aceluiași titlu de revistă în mai multe instituții și unități, în timp ce alte titluri importante lipsesc; necunoașterea la nivel local a fondului documentar de care dispune fiecare instituție sau unitate; sistemul de traduceri efectuate de către UJCM pentru reviste sau cărți de specialitate este inoperant datorită supraaglomerării și corpului de traducători fără pregătire în domeniul tehnicii; publicațiile periodice și cărțile de specialitate editate în țară sînt, în majoritate, de nivel superior, cadrele cu pregătire medie avînd la dispoziție surse de documentare extrem de sărace.

Față de aceste dificultăți, au fost făcute și unele propuneri. Organizarea unei secții de carte tehnică pe lângă Biblioteca județeană „N. Iorga” din Ploiești care să-și asume și sarcina realizării unor fișiere analitice a tuturor lucrărilor tehnice — cărți și reviste — ce se află pe teritoriul munici-



piulectiv și, bineînțeles, a unui catalog colectiv. (În acest scop, este absolut necesară dotarea cu un aparat xerox.) Tot în sarcina acestei secții ar trebui să intre și prospectarea situației actuale în ceea ce privește abonamentele la presa de specialitate din țară și de peste hotare existentă în instituții și unități, coordonarea acestei operațiuni pentru evitarea paralelismelor și creșterea eficienței sumelor alocate acestui scop, achiziționându-se, astfel, un număr mai mare de titluri absolut necesare. Tot această secție ar trebui să fie dotată de reviste cu rezumate centralizate de documentare primară (de tipul „Abstracts”) din diverse domenii, fie prin xerocopiere, fie prin abonament din fondurile rămase prin eliminarea paralelismelor de titluri, menționate anterior. Ar fi evitate astfel, anual, cel puțin 20-30 zile/om deplasare la București pentru documentare, cu cheltuielile aferente. Desigur că întreprinderilor și instituțiilor din Ploiești le revine obligația de a sprijini această secție tehnică a bibliotecii județene prin asigurarea unui corp de traducători din rândul specialiștilor care lucrează în cadrul lor. În actualele condiții, de extindere a utilizării calculatoarelor, este absolut necesară elaborarea unui sistem unificat de stocare a documentației, operație care ar trebui să intre în atenția INID.

**MIOARA TUDORACHE**, instructor la Consiliul județean al sindicatelor Prahova, a insistat asupra necesității largirii cadrului de acțiune a diverselor forme ce îmbracă haina noului în activitatea de propagandă a cărții. Instituțiile unei colaborări permanente cu consiliile inginerilor și tehnicienilor în vederea creșterii nivelului calitativ al propagandei literaturii tehnice, crearea cercurilor literare proprii ale bibliotecilor (Vezi exemplul Bibliotecii sindicatului Combinatului petrochimic Brazi, al cărui cenuclu literar a luat locul doi pe țară în cadrul ediției trecute a Festivalului național „Cântarea României”), instituirea unor forme cu caracter permanent de pregătire profesională a bibliotecarilor cu indemnizație sau obștești sînt cîteva din cîștigurile bibliotecilor sindicatelor din județul Prahova. Dar fața de actualele exigențe ridicate de economie, de cerințele unei permanente autoperfecționări profesionale a tuturor celor care lucrează în sectoarele productive, editurile au rămas datoare. Se editează puțină carte tehnică de nivel mediu, exigența lasă uneori de dorit, marile lucrări, de strictă actualitate științifică și tehnică, au uneori „tiraje confidențiale”. Ar fi deosebit de utilă organizarea unor întâlniri ale editurilor de profil cu specialiști din diverse sectoare ale economiei, întâlniri cu caracte-

ter de lucru care să faciliteze, pe lângă o mai bună cunoaștere a cerințelor reale, și antrenarea unor cadre competente la realizarea unor lucrări de certă valoare și stringentă necesitate, atât de nivel mediu, cît și superior.

Se constată dealtfel, prin nivelul unor lucrări editate sau prin golurile tematice a căror „umplere” este amînată de la an la an, lipsa unei informări pe plan mondial. Și, în continuare, directorul Bibliotecii Institutului de petrol și gaze Ploiești, **GABRIEL STOIAN**, este de părere că atitudinea editurilor față de acest aspect al activității lor se reflectă și în faptul că dau dovadă de pasivitate, nefiind prezente cu solicitări care ar antrena specialiștii la realizarea acelor lucrări reclamate de publicul cititor. Dealtfel, colaborarea, ca modalitate de muncă, ar trebui să fie mai des prezentă în activitatea editurilor. Și pentru că este vorba de literatura de specialitate, de astă dată de cea bibliotecă economică, se impune cu mare acuitate editarea unui manual pentru folosința tuturor bibliotecarilor.

Cum putem vorbi de calitatea profesională a bibliotecarului, privită la cotele unei sporite exigențe, spunea **MARIAN CILIBULESCU** (Biblioteca „N. Iorga” Ploiești), cînd inexistența unui manual care să răspundă cerințelor lucrătorilor (din domenii indiferent de rețea, capătă accente dramatice? Fiecare se descurcă cum poate, sau cum nu poate, dar actualele exigențe în domeniul propagandei cărții impun o înțelegere profesională fără rabat.

Am certitudinea că a venit timpul — mărturisea **GILGHEGE MAXIM**, directorul bibliotecii organizatoare — să înțelegem mai exact ce avem datorită, dacă dorim să ridicăm nivelul activității pe care o desfășurăm, să ne ridicăm, în primul rînd, pe noi înșine. Spunînd aceasta, mă gîndesc la necesitatea de a acorda mai multă atenție și grijă ridicării nivelului cunoștințelor noastre politico-ideologice, de cultură generală și profesionale. Am încredere în formele, instituite pe plan central, de perfecționare, dar cred foarte mult în efortul pe care-l putem face, pe baza studiului individual, de auto-depășire, de acumulare a unor noi și noi cunoștințe. Nu este exclus ca efortul colegilor mei de breaslă să sporească considerabil pe linia perfecționării profesionale dacă ar fi stimulați de ideea că ar putea urma cursuri postuniversitare, că s-ar reinființa cursurile de zi sau serale postliceale sau universitare de bibliologie.

Ideea de întrepătrundere a cerințelor ridicate de noua calitate cu activitatea cotidiană a bibliotecii a fost susținută și de către **ȘTEFAN NĂSTĂȘESCU**, în intervenția sa privind activitatea bibliografică. În elaborarea

bibliografiilor de interes local, cu referire expresă la bibliografia județului, devenită principala lucrare, din această categorie, în bibliotecile județene, introducerea indexării coordonate ar reprezenta o evidentă creștere calitativă. Banca de termeni generali, valabili pentru mai multe județe, ar putea fi realizată prin cooperarea între bibliotecii. Pînă atunci, ar putea, și este necesar să se treacă neîntîrziat la acțiune, să fie întocmit în fiecare bibliotecă orășenească un fișier cu informații de interes local, completat la zi prin bibliografiera analitică a publicațiilor achiziționate de bibliotecă, acest material intrînd, apoi, în bibliografia județului. Un astfel de fișier ar putea fi realizat și de celelalte bibliotecii, informațiile înmagazinate fiind numai cele referitoare la întreprinderea sau școala deservită de către bibliotecă. Strîns legată de această activitate, și necesară în același timp, este achiziționarea a cît mai multor lucrări de interes local. În ceea ce privește conținutul bibliografiilor elaborate de bibliotecă publică, continua creștere a exigenței calitative ar trebui să însemne și: a) pentru bibliografiile de recomandare la cerere, indicarea cu exactitate a capitolului, a paginii sau chiar a paragrafului referitor la subiectul care interesează, nu recomandarea unor titluri de cărți cum se procedează cel mai adesea (În acest fel, este cruțat timpul beneficiarului.); b) pentru bibliografiile de recomandare întocmite din inițiativa bibliotecii, pe lângă cerințele de mai sus, se impune alegerea unor teme față de care se manifestă un real interes de către cititorii bibliotecii.

Intervențiilor de mai sus li s-au alăturat cele ale bibliotecarilor **DOINA TOMESCU** (O nouă calitate în activitatea cu cartea în secția pentru copii), **MARIA VAIDA** (Acțiunea de investigație sociologică a cititorilor — măsură eficientă de ridicare a calității), **MARIANA BRATU** (Transformarea lecturii publice într-un proces de masă) — Biblioteca județeană „N. Iorga” Ploiești, **ELENA TUDORICU** și **MARCELA MARIAN** (Aspecte din activitatea de informare și documentare în cadrul Combinatului petrochimic Brazi) — bibliotecă tehnico-documentară și cea a sindicatului, **SILVIA DRĂGAN** (Noua calitate a muncii cu cartea în lumina documentelor Congresului al XII-lea al partidului) — Biblioteca orășenească Slănic, **PAULA PETRESCU** (Biblioteca școlară în fața noilor exigențe privind lectura elevilor) — Biblioteca Liceului de matematică și fizică „I.L. Caragiale” Ploiești. Abordînd aspecte concrete din activitatea unităților în care lucrează, intervențiile lor au întregit tematica abordată.

CODRUȚA VLAD



# DIMENSIUNI ALE NOII CALITĂȚI ÎN MUNCA BIBLIOTECILOR

Participă directorii bibliotecilor județene Argeș — Silvestru Voinescu, Bistrița-Năsăud — Erika Rechner, Caraș-Severin — Iosif Imbri, Galați — Nedelcu Oprea, Hunedoara — Valeria Stoian, Neamț — Elena Didoiu, Timiș — Mihai Ianculescu și al Bibliotecii municipale „M. Sodoveanu” — Alexandru Hoajă.

1. Activitatea de completare a colecțiilor de publicații și alți purtători materiali de informații.
2. Lărgirea și diversificarea gamei serviciilor către cititori — condiție a noii calități.
3. Purtătorii noii calități sînt oamenii. De unde și importanța calității cadrelor care lucrează în biblioteci.

1

**ERICA RECHNER:** Ceea ce urmărim în primul rînd prin dirijarea achizițiilor este alcătuirea unui fond de carte capabil să acopere aria de preocupări ale cititorilor actuali și potențiali ai bibliotecii și, pe cît posibil, să fie cu un pas înainte față de cerințele acestora. Asigurarea cărții de specialitate — domeniu deficitar, mai ales în ceea ce privește cartea de nivel mediu — presupune cunoașterea exactă a cerințelor actuale, cit și a celor de perspectivă. În acest sens, în ultimii ani, am folosit în stabilirea necesarului de carte tehnică și de specialitate un fișier care cuprinde toate instituțiile și întreprinderile din municipiul Bistrița și din județul Bistrița-Năsăud. Acest fișier, realizat de către colectivul de bibliotecari care lucrează în sectorul achiziției-prelucrare, este completat cu noile obiective industriale ce vor intra în funcțiune conform planului de dezvoltare în profil teritorial în perioada 1980—1985. Dar simpla denumire a unei întreprinderi nu ne poate furniza date suficiente pentru cunoașterea specificului muncii acesteia în întregul complex. De aceea, vedem necesară intercalarea unor fișe divizionare privind secțiile și atelierele, mergînd pînă la enumerarea profes-

siilor personalului muncii încadrat (aceasta, bineînțeles, pentru marile combinăte industriale).

**NEDELCU OPREA:** Nevoile de lectură și informație bibliografică a publicului sînt atît de diverse și imprevizibile de la o etapă la alta, încît nici bibliotecile publice mari nu au posibilitatea să le satisfacă la un moment dat. Chiar și în condițiile practicării unei politici de completare judicioasă și foarte mobilă, bazată pe studiul și analiza documentelor și structurilor economice, sociale și de învățămînt. Oricît de bine ar fi proiectată și realizată activitatea de completare și achiziție, practic este imposibil să fie constituită, în fiecare bibliotecă, o colecție care să răspundă tuturor solicitărilor cititorilor, începînd cu școlarii mici și terminînd cu cercetătorii și specialiștii.

Rezolvarea o vedem în găsirea și aplicarea unor soluții calitativ superioare. Ne-am gîndit la citeva.

Constituirea unei rețele de depozite zonale pe lingă mari biblioteci (nu neapărat în fiecare județ) din publicații și alți purtători materiali de informații, corespunzătoare structurilor social-economice și de învățămînt din zonă. Concepute la nivelul sistemelor naționale de informare și documentare, ele ar putea să conțină cantități de purtători de informații mai mici, dar mai complete din punct de vedere

tematic față de cantitățile însumate existente în fiecare bibliotecă, incomplete din punct de vedere tematic și al nivelului de tratare. Deci, o investiție financiară mai mică, cu o eficiență incomparabil mai mare.

Introducerea indexării coordonate și simplificarea evidenței în prelucrarea cărților din depozitele bibliotecilor județene, municipale și depozitele zonale propuse. Racordarea acestora la centrele teritoriale de calcul și pregătirea cadrelor necesare pentru această activitate (1—2 bibliotecari pentru fiecare unitate).

Asigurarea accesului cititorilor la colecțiile oricărei biblioteci în timp optim prin reglementare, la nivel național, a serviciului de împrumut interbibliotecar. Aceasta ar implica obligația posesorului de a trimite la cerere orice publicație, garantarea securității și rapidității expediției cărții prin poștă, folosindu-se containerizarea transportului de cărți, raportată la dimensiunile acestora, și circulația cu regim de coletărie rapidă.

După cum, dotarea depozitelor zonale, poate chiar a tuturor bibliotecilor județene, cu aparatură (xerox etc.) pentru copierea și trimiterea operativă către solicitanți a extraselor de texte ar permite documentarea rapidă a unui număr mare de solicitanți dintr-un număr restrîns de surse. Practica ne arată că într-o singură zi pot fi zeci și chiar sute de cereri pentru o singură sursă (carte, revistă etc.) din care nu pot fi atîtea exemplare nici în cea mai mare bibliotecă.

Merită a fi luată în studiu și posibilitatea dotării bibliotecilor județene, municipale, a celor mari specializate cu telex pentru comunicarea rapidă a cererilor și informațiilor între ele și depozitele zonale și centrale. Ca și posibilitatea revederii actualelor reglementări privind numărul de abonamente la publicațiile periodice românești.

**SILVESTRU VOINESCU:** Ceea ce am reușit în județul nostru pînă acum, printr-o colaborare perfectă a comisiei de achiziții din cadrul bibliotecii noastre cu Centrul de librării Argeș, a fost asigurarea unor intrări ritmice de carte nouă, atît în biblioteca județeană (20—22), cit și în bibliotecile comunale (8—9). Fișele-semnal expediate cu operativitate de către Biblioteca Centrală de Stat, uneori înaintea apariției cărții, ne permite o scurtare a timpului necesar punerii în circulație a noutăților, concurînd, la capitolul promptitudine, cu librăriile.

**ELENA DIDOIU:** Cele 20 000 de noi apartamente și aproximativ 20 000 de noi locuri de muncă ce se vor crea



În județul nostru, dintre care o bună parte în Piatra-Neamț, ridică probleme serioase privind asigurarea documentației necesare și loisir-ului. Deci și măsuri corespunzătoare pentru completarea și diseminarea colecțiilor. Perfecționarea sistemului de completare a colecțiilor, prin integrarea acestui proces într-o concepție unitară, stabilirea unor coordonate la nivelul municipiului și al organului colectiv de conducere propriu, lărgirea colectivului ce se ocupă de aprovizionarea cu publicații și nonpublicații, urmărirea, prin evidențe riguroase, a achizițiilor sint doar câteva direcții de acțiune. Condiționarea procesului de completare, de fapt a calității colecțiilor, de factori externi (repartiția anuală a prevederilor bugetare, curbele producției editoriale etc.) face imposibilă realizarea în practică a celor gândite inițial, astfel că noua calitate nu se exprimă, deocamdată, în toate verigile acestui proces.

**MIHAI IANCULESCU:** Modernizarea colecțiilor de documente ale bibliotecii, prin continua lor adaptare la nevoile societății contemporane românești, sprijinind revoluția tehnicoștiințifică, prin asigurarea unei baze informaționale adecvate, urmărind cu consecvență schimbarea treptată a profilului colecțiilor în sensul creșterii ponderii literaturii nebeletristice în cadrul general al fondului de documente. Tot pentru sporirea potențialului de informații al bibliotecii, se impune îmbogățirea fondului de materiale audio-vizuale: discuri, diapozitive, diafilme, fotografii, reproduceri.

**IOSIF IMBRI:** Se impune precizarea că instituția noastră, spre deosebire de altele similare din țară, se află încă ancorată în interiorul propriului ei mecanism de întemeiere. Este cea mai „tînără” și depinde, bineînțeles, de gradul ei actual de dezvoltare, de posibilitățile umane și materiale de care dispune. În acest context, necesitatea de a imprima acestei instituții un caracter biblioteconomic autentic și modern, care să facă posibilă integrarea ei eficientă în activitățile sociale și intelectuale, constituie un prim obiectiv major al noii calități. Colectivul nostru a căutat formule și tehnici de lucru adecvate.

Am validat în practică, cu bune rezultate, câteva instrumente de lucru necesare cunoașterii temeinice a fondului de publicații și programării riguroase a procesului de prelucrare și elaborare a sistemului de cataloage. În sectorul evidență a fost introdusă fișa stocului (număr de titluri și exemplare, pe format, pe RMF, intrări în registrul inventar, numărul de fișe de elaborat pentru diverse cataloage etc.). Activitatea de prelucrare și de

elaborare a cataloagelor a fost fundamentată de registrul de despeciorare în care fiecare titlu trecut prin prelucrare și toate fișele care reflectă în cataloage titlu respectiv primesc același număr de ordine. Un asemenea registru, prin rubricile lui, permite atât realizarea unui acord perfect între toate cataloagele bibliotecii, un control eficient asupra stadiului în care se află fiecare catalog, cât și cunoașterea sinoptică a unităților bibliografice existente și a repartizării lor pe clase. Evident, numai pe baza unei bune cunoașteri a fondului existent și a instrumentelor de informare de care dispunem pînă acum — catalog de servicii, cataloage pentru public, alfabetice și sistematice, fișiere de creștere a colecțiilor, fișierul bibliograficilor locale, fișiere tematice pentru învățămîntul politico-ideologic, tehnicoștiințific, cataloage speciale, analitice sau colective, pentru fonduri — se poate avansa ideea realizării unei noi calități a colecțiilor de documente (integritate, complexitate, accesibilitate), precum și a unei noi calități a instrumentelor de informare.

În seria instrumentelor care permit o anumită uniformizare a muncii de bibliotecă — cu necesarele adaptări la situația locală — menționăm și realizarea unei scheme de cotaire a publicațiilor pentru acces liber la raft, care încercăm și evidențierea aprofundată a publicațiilor de referință prin utilizarea indicelui 0-1/9 — cu posibilități de dezvoltare în funcție de structura fondului fiecărei bibliotecii.

**ALEXANDRU HOAJĂ:** În legătură cu diversificarea colecțiilor, trebuie să se țină seama că biblioteca este un organism viu în continuă dezvoltare, cu tendințe inerente de creștere cumulativă determinată de masa mereu crescîndă a documentelor și de numărul mai mare de beneficiari potențiali. De aici, și accentul pe care-l punem pe achiziția de carte social-politică, literatura de specialitate pentru studiu, literatură pentru copii și tineret. Anul trecut, au fost introduse în circuitul lecturii peste 80 000 de volume, înregistrîndu-se o creștere substanțială la cartea nebeletristică. Diversificarea colecțiilor este asigurată și prin achiziția de materiale audio-vizuale purtătoare de informații, cum sînt: discurile, partiturile, diapozitivele și diafilmele, cărțile postale despre București etc. Numai anul trecut, cititorii au împrumutat peste 52 000 de discuri și 3 000 de diafilme și diapozitive.

Desigur, nu poate fi trecută cu vederea problema organizării la un înalt nivel a bazei de informare, perfecționarea continuă a întregului aparat de referință bibliografice, asigurarea informațională a diferitelor categorii

de beneficiari. În acest sens, o atenție deosebită se acordă sistemului de cataloage ale bibliotecii municipale, fișierelor bibliografice, bibliografiilor curente și retrospective. Ca și cataloagelor de la filiale.

## 2

**SILVESTRU VOINESCU:** Am început cu modernizarea mijloacelor de informare, pentru a putea valorifica cu maximă eficiență resursele tezaurului existent. După un plan întocmit în colaborare cu specialiștii de la Biblioteca Centrală de Stat, ne-am reorganizat cataloagele pentru public, avînd în centrul atenției, pe de o parte, două operațiuni care deveniseră imperios necesare — aplicarea clasificării zecimale universale și așezarea pe format a depozitului de unicate (aproximativ 120 000 de volume) —, iar pe de altă parte, să dăm în folosința cititorilor alte tipuri de cataloage care să înlesnească orientarea și să micșoreze timpul necesar găsirii titlului căutat: catalogul pe subiecte, catalogul noulăților (din anul în curs și cel precedent), catalogul fondului de periodice și o serie de cataloage tematice.

**ELENA DIDOIU:** După cum se știe, calitatea colecțiilor, operativitatea completării și prelucrării, organizarea fondurilor și a instrumentelor de informare constituie baza de la care încep relațiile cu publicul, condiționînd, de fapt, raporturile directe dintre cititori și bibliotecă. Pornind de la datele de mai sus, analiza acestor compartimente ne dă certitudinea că acumulările de pînă acum permit satisfacerea cererilor de informare și de lectură ale beneficiarilor.

Biblioteca noastră posedă un complex de instrumente de informare: cataloage generale alfabetice și sistematice; cataloage sistematice și alfabetice ale secțiilor pentru copii, fond tradițional la secția de estetică; cataloage tematice, pe titluri; fișiere bibliografice. Dacă ar fi să ne referim doar la anul 1979, putem consemna, ca pași înainte pe linia perfecționării muncii de prelucrare și organizare a colecțiilor, stabilirea unor principii și scheme de aplicare unitară a cotei, extinderea și reliefaarea unor diviziuni în cataloagele bibliotecii la grupe ce corespund unor categorii socio-profesionale cu pondere în municipiu și județ (chimisti, mecanici, textiliști, cadre didactice). Un exemplu. În municipiu funcționează, pe lângă cele 27 de școli generale și 7 licee, 2 școli



pentru copiii handicapați, ceea ce ne-a determinat să dăm o mai mare extindere în catalogul sistematic problemelor de pedagogie, psihologie, logică.

**VALERIA STOIAN:** Din anul 1979, după extinderea spațiului afectat bibliotecii, am trecut la reorganizarea ei. A fost extins accesul liber la raft, au fost amenajate o sală a cataloagelor, una de lectură, o secție de copii dotată cu jocuri, diafilme, diapozitive și discuri. Secția muzicală este în curs de amenajare. Cu sprijinul Comitetului municipal de partid, am amenajat Cabinetul municipal de informare politico-ideologică și Casa tehnică. În această formulă considerăm că vom putea să răspundem mai bine cerințelor de lectură și de informare ale cititorilor noștri. În vederea atragerii unui număr mai mare de cititori din sfera producției materiale, am creat, în luna aprilie, un punct de împrumut la căminul de nefamiliști de la Țesătoria de mătase. Acum studiem posibilitatea înființării unei filiale într-un cartier nou al orașului — Micro 15 — cu o populație densă, situat la o distanță mare de bibliotecă.

**NEDELUCU OPREA:** Noua calitate se impune și în activitatea de împrumut la domiciliu a publicațiilor și a celorlalți purtători materiali de informații. Practica demonstrează existența unui raport direct între cantitatea de carte destinată împrumutului la domiciliu și calitatea publicațiilor citite. Ar fi necesară mărirea spațiilor destinate accesului liber la raft, atât pentru copii, cât și pentru tineretul școlar, ceea ce ar permite etalarea a cel puțin 70—80 la sută din totalul publicațiilor și al celorlalte documente de bibliotecă destinate împrumutului la domiciliu, deci consultarea unui număr mai mare de publicații și, implicit, o îmbunătățire a calității informării.

Extinderea punctelor de împrumut și mai ales a filialelor în zonele dens populate ar trebui rezolvată prin construirea spațiilor necesare concomitent cu noul cartier. În felul acesta, și numai în acest fel, ar putea fi abrași în sfera lecturii publice un număr mai mare de oameni, îndeosebi a celor la care lectura se află în stare latentă, neformată. Urmărilor favorabile ar fi resimțite în calitatea educației intelectuale, a pregătirii politice, profesionale și de cultură generală, deci în calitatea omului. Ar constitui și aceasta o cale de contracarare a influențelor negative în educație, mai ales la tinăra generație.

Nu văd de ce, în condițiile absenței bibliotecilor de cartier în marile orașe, nu ar fi reglementată pe plan națio-

nal problema utilizării punctelor mobile — bibliobuze — de împrumut la domiciliu.

**MIHAI IANCULESCU:** Obținerea unei noi calități în munca de bibliotecă este determinată și de perfecționarea continuă a serviciilor oferite cititorilor prin corelarea activităților. Astfel, un serviciu de semnalare operativă a noutăților, pe teme sau persoane, presupune prelucrarea rapidă a informațiilor și reflectarea lor în cataloage. Un serviciu de analiză în profunzimea documentelor și reflectare prin metoda indexării coordonate presupune vocabulare controlate sau tezaure elaborate în acest sens cu dezvoltarea științei respective. Ca și reflectarea analitică complexă a conținutului documentelor prin intermediul instrumentelor de informare specific bibliotecare, folosind în acest sens cele mai recente recomandări ale literaturii bibliotecarice. Aș insista și eu asupra importanței diversificării sistemului de cataloage ale bibliotecii în funcție de nevoile beneficiarilor și de noile tipuri de documente, ca și a realizării de cataloage integrate, în scopul extinderii ariei de informare dincolo de limitele colecțiilor proprii.

Cunoașterea necesităților de informare și de lectură ale cititorilor potențiali, cu precădere ale celor care își desfășoară activitatea în sfera producției materiale, se înscrie ca o treaptă superioară în drumul nostru spre o nouă calitate a actului lecturii publice. Efectuarea unor sondaje în diferite medii sociale, perfecționarea și diversificarea serviciilor de bibliotecă, organizarea fondurilor în raport cu necesitățile de lectură — specializarea lor tematică, spre exemplu, înființarea de secții specializate pe domenii de publicații, cum ar fi secția de literatură științifică și tehnică —, perfecționarea serviciului de împrumut interbibliotecar și popularizarea lui în rândurile cititorilor sînt tot atîtea căi de realizare a unor cerințe superioare ridicate de actualitate.

Aș dori să insist asupra unui compartiment al activității noastre și anume asupra muncii bibliografice. În actuala etapă, se impune o redimensionare a acestei activități în sensul trecerii de la informarea orală, la sintezele documentare, de la bibliografiile de semnalare la băncile de date, acest tip de lucrări facilitînd accesul beneficiarilor la documente și informații, permițînd integrarea bibliotecii în sistemul național de informare. În dezvoltarea bibliografiei contemporane, cooperarea și coordonarea reprezintă cerințe majore. Necesitatea cooperării este dictată de dispersarea surselor, de insuficiența mijloacelor,

la nivelul fiecărei unități, pentru lucrările de largă cuprindere și de cerințele justificate ale beneficiarilor de a dispune de instrumente care să acopere arii cît mai întinse de investigație. În acest context, văd și creșterea rolului cataloagelor colective.

**IOSIF IMBRI:** A ține mereu deschise toate căile către carte și bibliotecă, a găsi cele mai bune metodologii de comunicare cu beneficiarul, a face cunoscute resursele și serviciile bibliotecii, instrumentele de lucru intelectual și tehnicile de cercetare — cu scopul de a realiza integrarea lor informațională și de a le forma o gândire creatoare și inovatoare — sînt, evident, direcții majore în care acumulările de pînă acum pot conduce la realizarea unei noi calități. Colectivul bibliotecii noastre a recurs și recurge în continuare la o gamă variată de formule de comunicare directă cu beneficiarii, de la cenaclurile care funcționează pe lângă bibliotecă și pînă la organizarea de cursuri și lectorate pe problemele informării și documentării, ale inițierii în tehnicile și metodele muncii intelectuale. În acest sens, un accent calitativ nou capătă și activitatea bibliografică și documentară, comunicarea acestei activități beneficiarilor interesați.

Este firesc ca efortul de organizare științifico-bibliotecarică a instituției noastre, de accelerare a ritmului de circulație a documentelor și informațiilor produse către beneficiari, să fie direct corelat cu gradul de îmbunătățire a serviriilor lor operative, la nivelul cerințelor actuale de civilizație. Or, pe acest plan, biblioteca noastră se confruntă cu o acută lipsă de spațiu, care afectează negativ desfășurarea întregii activități bibliotecarice. Considerăm îndreptățită cerința ca instituția bibliotecară județeană să dispună cît mai curînd de un spațiu corespunzător, în vederea organizării unei secții centrale de împrumut pentru adulți și copii, afirmării unei stări de cultură reprezentative pentru epoca pe care o trăim și pentru publicul muncitor al Reșiței industriale.

**ALEXANDRU HOAJĂ:** Ca sector de prima linie, unde se valorifică concret posibilitățile de influențare a cititorilor, sectorul relații cu cititorii prezintă o importanță deosebită. Pentru a ține pasul cu schimbările înregistrate în toate domeniile vieții social-economice, au fost luate măsuri de natură să ridice activitatea bibliotecii la nivelul cerințelor cititorilor de pregătire medie și superioară. Printre acestea, menționăm introducerea accesului liber la raft în toate unitățile, îmbunătățirea structurii co-



# BIBLIOTECONOMIA ȘI CERINȚELE ALE SUPERIOARE

lecțiilor, centralizarea activității de achiziție, prelucrare și organizare a colecțiilor, diversificarea și perfecționarea continuă a instrumentelor de informare, ridicarea nivelului politico-ideologic și profesional al tuturor cadrelor.

Diversificarea serviciilor oferite de bibliotecă beneficiarilor ei, extinderea ariei de cuprindere a populației la lectură prin înființarea de noi filiale și puncte de împrumut, iar în ultimii ani, prin darea în folosință a unui serviciu de bibliobuze. Lor li se alătură bibliotecile specializate, cum ar fi secțiile și filialele pentru copii, pentru copii și tineret, secția pentru tineret.

Noua calitate își găsește expresia și în democratizarea actului lecturii publice prin atragerea cititorilor la organizarea și conducerea cititorilor la organizarea și conducerea unor acțiuni, la popularizarea fondului, la conservarea colecțiilor, la atragerea de noi categorii de cititori, la recuperarea cărților și la alte activități.

3

**ELENA DIDOIU:** Deși ne vine greu să realizăm toate implicațiile muncii noastre, sintem însă conștienți că ea afectează, în moduri și pe căi diferite, calitatea vieții întregii colectivități. A asigura condițiile necesare ca munca fiecăruia să fie cât mai utilă și să dea satisfacție este o cerință nu numai în ordinea eficienței, ci și în cea umană. În ceea ce ne privește, consiliul oamenilor muncii, directorul unității se preocupă și stimulează permanent statornicirea unui climat favorabil de muncă. Credem însă că evaluarea activității colectivelor bibliotecilor publice, a ritmului de dezvoltare a bibliotecilor, a capacității profesionale a bibliotecarilor ar trebui să-și găsească corespondențe și într-o serie de alte măsuri. Aplicarea, și în domeniul muncii noastre, a reglementărilor care funcționează în domenii înrudite — de exemplu, în învățământ — ar stimula în măsură mai mare activitatea personalului din bibliotecă. Vorbim de compartimente de muncă, dar nu avem cadrul legal pentru anumite investiții. Vorbim de verigi ale actului de conducere, dar conducătorul instituției este pus în situația permanentă de a organiza și de a conduce direct activitatea fiecărui lucrător în cazul bibliotecilor de gradul II și III.

**NEDELCU OPREA:** Cred că se impun câteva măsuri în acest sens. Una dintre ele ar fi reînființarea învățământului biblioteconomic la nivel mediu și superior. Absența lui nu poate fi suplinită numai prin activi-

tatea Centrului special de perfecționare care nu-și poate îndeplini atribuțiile pentru care a fost creat, fiind nevoit să găsească diverse soluții pentru calificare, adaptate la perioadele reglementate de scoatere din producție. Este un paleativ care ameliorează, dar nu rezolvă problema. De altfel, până la găsirea unei soluții mai eficiente, ar fi necesară o reconsiderare a programelor acestui centru care să aibă ca obiect reciclarea cadrelor și, în raport cu aceasta, să fie prelungit timpul de pregătire și de calificare a cadrelor din bibliotecă. Altfel, eficiența investiției este pusă sub semnul întrebării, cu repercusiuni indiscutabile asupra calității activității de bibliotecă.

Văd, de asemenea, ca necesară elaborarea de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste a normativelor de studii și stagiu pentru ocuparea posturilor din bibliotecă, în special pentru funcțiile de conducere (de exemplu, minimum 6—8 ani pentru șef de birou sau șef de serviciu). În fond, biblioteconomia este o știință și trebuie însoțită ca atare.

**ALEXANDRU HOAJĂ:** Se cere totodată o mai bună cunoaștere a populației din raza de activitate a bibliotecii, cunoașterea cerințelor de lectură, o îndrumare competentă și o largă propagandă a cărții și a serviciilor pe care le oferă cititorilor. Aceasta presupune competență profesională. Bibliotecarul își se cere o aprofundată cunoaștere a colecțiilor și a cititorilor, tact, o nepuizabilă bunăvoință în slujirea celui nobil de a-l împrieteni pe om cu cartea, de a-l înarma cu deprinderea artei de a citi. Pentru aceasta i se cer bibliotecarului serioase cunoștințe din domenii variate, cum ar fi: pedagogia, psihologia lecturii, sociologia, informatica ș.a.

**MIHAI IANULESCU:** Cred că noua calitate a cadrului de bibliotecă mai este condițională și de alți factori. Iată câțiva dintre ei. Stimularea activității de cercetare să fie considerată drept una dintre pirghiile importante ale ameliorării muncii în bibliotecă. Înzestrarea tuturor bibliotecilor cu instrumente indispensabile în profesie, aducând la zi cele existente sau realizând altele noi sub formă de manuale, cursuri, dicționare de specialitate, culegeri de legi în sprijinul acestei categorii profesionale. Ca și publicarea, în continuare, în buletinul „Biblioteca”, a unor articole pe cele mai arzătoare probleme ale meseriei.

Anchetă realizată  
de ANNE-MARIE MIHIȚ

În legătură cu noua calitate în bibliotecă universitară, i-am rugat pe conducătorii a trei prestigioase biblioteci de învățământ superior din țara noastră — dr. Ion Stoica, B.C.U. București, Gabriel Stoian, Biblioteca Institutului de Petrol și Gaze din Ploiești, și Georgeta Medvighi, Biblioteca Institutului Politehnic „Gh. Asachi” din Iași — să ne răspundă la următoarele întrebări:

1. În ce se manifestă, după opinia dv., noua calitate în biblioteconomia universitară românească?

2. Pornind de la ideea că noua calitate nu e o stare, ci un proces, care sînt în programul de dezvoltare al bibliotecii dv. prioritățile?

3. Dintre realizări, care credeți că merită în primul rînd selecția — în sine, dar și cu toate implicațiile ei?

**DR. ION STOICA:**

1. Imperativul unei noi calități se manifestă în toate domeniile de activitate dar mobilizează cu deosebire energiile și mijloacele din zonele cele mai dinamice ale dezvoltării sociale. Învățământul superior, prin relația sa integrată cu cercetarea și producția, se află în cîmpurile centrale ale acestui perimetru de eferescență. Bibliotecile universitare trăiesc și ele sub semnul aceluiași exigențe. În ultimii ani s-au conturat cu claritate câteva din elementele acestei noi calități. Fără preocupări de ierarhizare amintesc: adîncirea caracterului unitar al activităților de prelucrare a colecțiilor de documente prin adoptarea unor instrumente metodologice comune (vezi Ghidul de catalogare și clasificare...; în pregătire: Ghid pentru activitatea de bibliografie și informare documentară); antrenarea sistematică în lucrări și activități complexe de informare documentară, în funcție de obiectivele prioritare ale învățământului superior; dezvoltarea formelor și mijloacelor de perfecționare profesională a personalului din această categorie de bibliotecă; extinderea ariei de cooperare la nivelul rețelei și dezvoltarea unei conștiințe integrate, bazată pe elemente comune



# UNIVERSITARĂ ACTUALE ȘCOLII ROMÂNEȘTI

și cu deosebire bibliotecii noastre. Sistemul „Pentakta” ne permite atât completarea economică a lacunelor mai vechi din fondurile de cărți și periodice cât și preluarea prin duplicare a unor lucrări curente care circulă pe microformate. Economia de spațiu este de ordinul 1/400 iar comoditatea lecturii este relativ puțin afectată. Introducerea tehnicii de microfășare dă o nouă perspectivă dezvoltării colecțiilor B.C.U. București și antrenează o mai bună circulație a informației științifice la nivel național.

## GABRIEL STOIAN:

1. În etapa actuală în care biblioteca de învățământ superior constituie un subsistem al învățământului, care întreprinde acțiuni proprii, specifice procesului instructiv-educativ și de cercetare științifică, se poate vorbi de o nouă calitate în biblioteconomia universitară românească.

Astăzi biblioteca nu se mai poate limita la rolul de simplu depozitar de cărți, manuale etc. așteptând cititorii, ci ea vine în întâmpinarea cerințelor beneficiarilor.

Documentele primare sînt foarte numeroase și nici o bibliotecă nu va putea să le aibă pe toate. Neajunsul acesta se poate diminua prin sistemul de împrumut interbibliotecar intern și internațional.

Pe lângă documentele primare, biblioteca universitară completează sfera informațională a beneficiarilor cu o multitudine de documente secundare și terțiare. Un fond de publicații format exclusiv din documente primare, oricît de valoroase, nu poate vibra la ritmul epocii. Prin documentele secundare și terțiare biblioteca își largeste posibilitățile de informare și de orientare în multitudinea de date provocată de explozia informațională.

Bibliografiile, cataloagele, sintezele documentare, ghidurile, repertoriile și indexurile reflectă atât fondul total de publicații cât și posibilitățile informative ale întregii biblioteci. Chiar dacă acestor documente le lipsește conținutul original, ele sînt prețioase ajutoare ale cercetătorului și îl sprijină pe acesta în orientarea rapidă și utilă în „uriașa revărsare informațională”.

2. Ținînd cont că obiectivul major al învățământului românesc — integrarea învățământului cu cercetarea și producția, nu este o stare ci un proces în continuă perfecționare, „care presupune” așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „ca fiecare institut, fiecare facultate să devină un puternic centru de învățămînt și, totodată, un laborator de cercetare și o uzină de producție”, activitatea bibliotecii trebuie să fie corelată cu sarcinile concrete ale procesului instructiv-educativ.

În acest sens biblioteca noastră și-a propus să continue elaborarea diverselor instrumente de informare: bibliografii deschise, ce asigură material documentar activității de cercetare științifică a cadrelor didactice, bibliografii pe teme indicate, pentru contractele cadrelor cu întreprinderile productive, cercetări bibliografice pentru proiecte de diplomă ale studenților, cât și buletinul trimestrial „Cărți străine intrate în bibliotecile din județul Prahova”.

Pentru a facilita accesul nemijlocit al beneficiarilor la informații ne propunem ca în anul universitar 1980 — 1981 să deschidem o secție de periodice cu acces liber la raft.

Pentru completarea informației beneficiarilor cu documente din țară și străinătate ne străduim să lărgim sfera colaboratorilor interni și externi prin împrumutul și schimbul intern și internațional de publicații.

Un ajutor prețios în completarea fondului de publicații străine îl constituie schimbul internațional de publicații pe care biblioteca noastră îl realizează în prezent cu peste 150 de parteneri. Ne propunem să mărim numărul acestora, întrucît această modalitate s-a dovedit eficientă (în 1979 au intrat în fondul bibliotecii 1400 de exemplare).

Îmbogățirea fondului de publicații și documente al bibliotecii va fi axată pe profilele de specialitate ale Institutului — profilele unice în țară.

3. Pentru familiarizarea studenților din anul I cu biblioteca și serviciile ei precum și pentru inițierea studenților în munca cu instrumentele de informare, un colectiv al bibliotecii noastre a realizat un film documentar, pe care-l proiectează la începutul anului universitar și a ghid al bibliotecii.

Deoarece publicațiile românești, periodice și seriale, care apar în țara noastră, nu sînt suficient cunoscute de beneficiari, biblioteca noastră a elaborat „Catalogul publicațiilor românești periodice și seriale”, publicație pe care intenționăm să o folosim și ca material de schimb.

Pentru furnizarea rapidă și completă a cantității impresionante de informații oferite de dezvoltarea fără precedent a științei și tehnicii, biblioteca a elaborat un sistem propriu de prelucrare automată a datelor și informațiilor în lucrările bibliografice și stocarea lor pe bandă magnetică, eliminîndu-se astfel depozitarea acestora în fișiere.

Dacă, după sistemul tradițional, realizarea unei bibliografii retrospective presupunea cercetarea unui număr foarte mare de publicații într-un timp îndelungat și apoi ordonarea informației conform C.Z.U., prin folosirea noului sistem căutarea retrospectivă se face automat, în câteva se-

ale activității și pe necesitățile de implementare a unor tehnici moderne.

2. Perspectivile dezvoltării B.C.U. București sînt, după opinia mea, în întregime legate de exigențele unei noi calități. Aceste perspective sînt determinate de o serie de factori specifici în evoluția marii structuri biblioteconomice bucureștene. Printre particularități sînt de amintit: ponderea deosebită în cadrul ansamblului a filialelor specializate care sînt, uneori, cele mai importante colecții din țară în profilul respectiv; locul hotărîtor pe care îl ocupă în activitatea bibliotecii procesul de informare documentară; situația biblioteconomică deosebită și complexă din Centrul universitar București în cadrul căruia funcționează 11 biblioteci de profil în lot atîtea institute de învățămînt superior, două biblioteci naționale și un număr mare de biblioteci de cercetare cu colecții și activități adînc specializate. În aceste condiții accesul pe treptele unei noi calități înglobează preocuparea de a păstra identitatea bibliotecii în condițiile unei necesare și permanente corelări cu activitățile frontului biblioteconomic amintit. Elementele hotărîtoare ale programului nostru de perspectivă sînt: funcționalizarea maximă a complexului B.C.U. prin stabilirea unor parametri raționali de dezvoltare a fiecărei componente; adîncirea activității de informare documentară prin dezvoltarea formelor de analiză a documentelor, extinderea serviciilor și specializarea informațională a bibliotecii; participarea la programe de informare naționale și internaționale; stabilizarea metodologiilor de bază ale activităților bibliotecii.

3. Din multiple cauze programele noastre de modernizare n-au fost prea îndrăznețe pînă acum. În acest-am ne înscriem însă în acțiunile generale de modernizare cu o reușită notabilă. Sîntem prima bibliotecă științifică din România care a implementat un sistem de microfășare. Introducerea microformatelor era un vis vechi al nostru, motivat nu numai de intensificarea circulației acestor categorii de purtători ci și de dificultățile de depozitare specifice oricărei mari colecții



cunde aparând o listă în care informațiile solicitate sînt aranjate după toate criteriile biblioteconomiei.

#### GEORGETA MEDVIGHI:

1. Noua etapă, calitativ superioară, a dezvoltării învățămîntului românesc presupune prezența unei noi calități în toate laturile și compartimentele învățămîntului, de la sfera procesului instructiv-educativ, realizat de facultăți și catedre, la sectorul de informare și documentare asigurat de către bibliotecă. Concomitent cu preocupările pentru perfecționarea și modernizarea a ceea ce constituie activitatea sa tradițională, biblioteca de învățămînt superior participă astăzi nemijlocit la realizarea obiectivelor concrete ale integrării, orientîndu-și activitatea și în direcția realizării unor cercetări documentare speciale pe o anumită temă de cercetare sau contracte. În felul acesta, în cadrul sectorului de informare și documentare, biblioteca de învățămînt superior parcurge o etapă de largă specializare și profesionalizare a activității — fenomen care în anii următori se va accentua și va presupune importante implicații de ordin teoretic și practic.

2. Atenția Bibliotecii Institutului politehnic „Gh. Asachi” din Iași s-a concentrat în direcția modernizării tuturor compartimentelor de activitate — cel de biblioteconomie, cel de bibliografie și cercetare documentară, precum și cel referitor la tehnica muncii intelectuale, activități ce alcătuiesc un tot unitar, solicitînd acțiuni convergente. Ca direcție prioritară putem cita optimizarea activităților de completare a bazei de documente, axate pe profilele de specialitate ale institutului. Astfel prin schimb internațional, efectuat cu 1 242 de instituții din 80 de țări, se primesc anual 1 980 de titluri de periodice, 1 575 de cărți, disertații, rapoarte și 1 500 de cataloage de edituri, aparatură, prospecte și anuare. Pe baza colaborării cu O.S.I.M.-București, concretizată în xerografierea brevetelor străine existente în respectivul oficiu, a fost organizată o brevetotecă ce constituie un punct regional de documentare. Obținerea de semnalări bibliografice pe teme elaborate în cadrul unor oficii documentare ca și practicarea schimbului de instrumente de informare vine să întregască gama largă de informare pe care o deține biblioteca.

Paralel cu activitatea de completare a fondului de documente, am căutat noi soluții în scopul valorificării optime a potențialului documentar de care dispunem, alături de instrumentele tra-

diționale de lucru introducînd instrumente moderne de informare.

3. Biblioteca Institutului politehnic Iași caută să răspundă în mod tot mai dinamic și eficient cerințelor integrării. Începînd cu anul 1975, ea și-a întocmit un plan propriu de activitate, reușind ca prin lucrările efectuate și acțiunile întreprinse să aducă institutului economii în valoare de 1 250 000 lei anual. Această activitate s-a realizat prin participarea la contractele și convențiile din cadrul catedrelor (25—30 contracte anual), asigurînd documentația acestora prin bibliografii pe teme indicate, traducerea materialului necesar, precum și punerea la dispoziția beneficiarilor a materialelor recomandate, existente în alte centre din țară, prin împrumut interbibliotecar sau xerografiere.

Forma de contract-cadru, ce vizează o colaborare de lungă durată utilizată de catedrele institutului, există și în bibliotecă. Pe lângă serviciile enunțate, biblioteca asigură și dotarea cu toate publicațiile de profil editate în institut, precum și cu publicațiile informative ale Bibliotecii I.P.I., a întreprinderii cu care s-a încheiat contractul, reușindu-se să se asigure o calitate nouă practicii studenților în scopul formării unei gândiri creatoare și multilaterale.

Activitatea de integrare se realizează și prin asigurarea de bibliografii deschise pentru temele de cercetare științifică din cadrul catedrelor, prin cercetări bibliografice pentru proiectele de stat a căror temă este contractată, prin efectuarea de traduceri din limba engleză și limba germană (anual în jur de 1 500 de pagini), prin încheierea unor contracte de documentare cu institute din țară, prin sprijinirea activității Cabinetului județean de organizare Iași pentru care s-au întocmit buletine de semnalare pe teme prioritare din economie.

În prezent, Biblioteca I.P.I. a încheiat un contract de documentare cu I.N.I.D. București, în cadrul căruia se prelucrează analitic, de către bibliotecă, în colaborare cu cadrele didactice, un număr de 45 de titluri de periodice, ale căror articole să fie înmagazinate în memoria calculatorului, contribuind astfel la îmbogățirea băncii republicane de date. Astfel, s-au trimis 8 600 de fișe, care au fost introduse în pachetul de programe AUTOPRODOC și MISTRAL și depozitate pe benzi magnetice. Materialul prelucrat, respectiv cele 8 600 de articole, a fost organizat în fișierul document, constituind prima fază a indexării coordonate. Pentru anul 1980, biblioteca va trece la faza a doua, a fișierului de termeni, după care va putea trece efectiv la pregătirea pentru calculator.

## MIJLOACELE AUDIO-VIZUALE ȘI MODERNIZAREA ACTIVITĂȚII SECȚIILOR PENTRU COPII DIN BIBLIOTECILE PUBLICE

Se vorbește de cîțiva ani tot mai mult de o îmbogățire a profilului bibliotecii publice prin introducerea în sfera ei de activitate, în mod sistematic, a materialelor audio-vizuale, în concordanță cu implementarea acestora în procesul de învățămînt. Dacă ne gîndim la faptul că numărul elevilor care frecventează secțiile specializate ale bibliotecilor publice ating cote tot mai înalte (datorită dezvoltării demografice, dar și dezvoltării rețelei școlare), ei beneficiind alături de școală, cît și acasă de posibilitățile informative și formative ale mijloacelor audio-vizuale, ne apare cît se poate de clar interesul ce se acordă și trebuie să se acorde azi acestei probleme. Imaginea clasică a bibliotecii pentru copii care se ocupă numai de primirea și valorificarea cărților capătă noi dimensiuni acum cînd materialele audio-vizuale reprezintă suportul unor mesaje capabile să satisfacă nevoile de cultură, de informare ale beneficiarilor de drept ai cărții.

Introducerea mijloacelor audio-vizuale în clasă, în laborator, în bibliotecă, înseamnă pentru elevi un început de adaptare la condițiile vieții moderne. Mai mult ca oricare alte elemente, ele au făcut demonstrația că acțiunea de modernizare în care se înscriu are un caracter cultural-pedagogic, dar și social-economic, reclamînd schimbări de ordin material organizatoric, dar și de factură filozofică și etică\*. Ca un corolar, folosirea mijloacelor audio-vizuale, concepute pe baza realizărilor

\* Vâldeanu, G. *Locul și funcțiile televiziunii școlare în acțiunea de modernizare a învățămîntului*. În: *Televiziunea ca mijloc de învățămînt*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1971, p. 16.



contemporane ale psihopedagogiei și didacticii, vizează dezvoltarea multilaterală a elevului, efectul fiind urmărit atât de școală, cât și de bibliotecă pentru copii. Această constatare duce imediat la concluzia că mijloacele audio-vizuale nu se pot folosi independent, ci într-o legătură reciprocă. Metodica organizării acțiunilor educative trebuie să urmărească în același timp sporirea eficienței procesului instructiv-educativ, dar și sporirea mesajului cărții. Evident, problema nu este nouă, dar conținutul care se integrează în această noțiune, a eficienței recepției cărții și a eficienței predării, este totdeauna nou.

Recunoscând că lectura individuală încetează de a mai fi astăzi singurul mijloc de a lua cunoștință de un mesaj și că alte moduri de transmitere cîștigă tot mai mult teren, în fața instituțiilor de cultură se deschide un cîmp larg de acțiune care nu este exploatat în totalitatea lui și nu sînt stabilite metodologii de lucru adecvate.

În esență, aportul deosebit al mijloacelor audiovizuale constă în faptul că permit o percepție cu totul nouă și deosebit de amplă asupra lumii contribuind la: lărgirea informațiilor, actualizarea acestora, concretizarea și stabilirea unei legături cu alte fenomene, informații sau mesaje privitoare în ultimă instanță tot la carte sau periodic, știind că în anii școlarității lectura se află pe un loc preponderent în preocupările copilului.

În bibliotecile pentru copii, în secțiile pentru copii ale bibliotecilor publice, spre deosebire de serviciile care trebuie să fie aduse adulților, mijloacele audio-vizuale, în corelație cu cerințele școlii, pot fi folosite la: a. pregătirea și întregirea materialului predat de școală prin aceea că oferă cititorului un mare număr de imagini concrete, material de sprijin denumit uneori și de infrastructură. Lecția școlară poate fi întregită prin prezentarea unor aspecte social-istorice, din natură, figuri de personaje, replici în interpretarea unor mari actori, desfășurarea unor procese tehnologice etc.; b. material ilustrativ pentru însușirea limbilor străine; c. lecturile făcute de mari actori, cîntecele pe versurile unor poeți, dramatizările filmate constituie momente pregătitoare ale lecturii individuale (în altă etapă, acestea pot constitui și momente ale analizei literare școlare); d. includerea în manifestările cultural-educative a unor tehnici moderne, pe linia evidențierii unor noi valențe educative. Aceasta impune o restructurare a metodologiei clasice, fiind necesară o pregătire apercceptivă succintă. Credem că nu e necesar să subliniem că ideile fundamentale ale mesajului cărții nu trebuie estompate.

Dacă sub raport teoretic, rolul mijloacelor audiovizuale în bibliotecă a fost dezbătut (putem cita contribuțiile aduse de Atanase Lupu și Radu Stan prin articolele publicate în „Revista bibliotecilor“), sub raport metodic sau al sintetizării experienței, cercetătorii au rămas datori întregii rețele de instituții de difuzare a cărții. Studiile care totuși au apărut s-au referit la toate mijloacele audio-vizuale și la toate bibliotecile, nefăcîndu-se distincție între bibliotecile mari (cum ar fi cele universitare și județene) și bibliotecile publice care deservește localități mai mici (biblioteci comunale sau chiar unele orașenești). De asemenea, nu s-a ținut seama de experiența rețelei școlare unde există colecții de filme și alte mijloace audio-vizuale în depozite la nivelul județelor.

Tratarea diferențiată a acestor probleme ni se pare importantă dintr-o serie întregă de motive, printre care: a. probleme financiare (mijloacele audio-vizuale sînt costisitoare și implică cheltuieli suplimentare de achiziții și exploatare); b. probleme de completare a colecțiilor; c. probleme de selecție a aparatelor (după modul de funcționare, după natura înregistrărilor), cit și de organizare a unor spații corespunzătoare scopului urmărit; d. probleme de întreținere și de obișnuire a beneficiarilor cu folosirea corectă a aparatului și a mijloacelor respective.

După cum nu toate genurile de material audio-vizual au aceeași utilitate pentru toate bibliotecile, indiferent de mărimea și natura lor, de publicul care le frecventează.

Există biblioteci unde folosirea mijloacelor audio-vizuale este deosebit de „rentabilă“ prin cererea lor masivă, prin forțele care acționează asupra bibliotecii. Astfel, după cum sîntem informați, bibliotecile județene Neamț, Galați, Biblioteca municipală din București ș.a. înregistrează zilnic cereri precise pentru aceste materiale, fapt ce a determinat crearea unor compartimente speciale care împrumută discuri, diafilme, diapozitive, organizează audii individuale și colective, vizionări de filme. Alte biblioteci, ca cea din Tecuci, asigură o inteligentă propagandă a colecțiilor de cărți prin intermediul unor diafilme executate în laboratoare proprii. Există, totuși, o serie de instituții de propagandă a cărții care înregistrează puține solicitări. Printre ele, biblioteci orașenești și școlare, acelea care nu au înglobat în colecțiile lor materiale audio-vizuale.

Dacă vrem ca bibliotecile pentru copii să aibă un rol eficient în folosirea materialelor audio-vizuale, considerăm ca necesară încadrarea lor într-un sistem care să aibă drept caracteristici: a. selecționarea și organizarea materialului audio-vizual corespunzător sarcinilor instructiv-

educative proprii vârstei și în concordanță cu nevoile școlii; b. punerea la dispoziția beneficiarilor, într-un cadru optim, a materialului selecționat; c. orientarea întregii activități de popularizare a materialelor audio-vizuale în conformitate cu posibilitățile de receptare ale beneficiarilor și cu sarcinile școlii.

În atari condiții, ni se pare necesară existența unui for coordonator, a unei biblioteci centrale (așa cum există și în alte țări), for capabil să centralizeze anumite funcții. Eventual s-ar putea organiza și filiale în principalele orașe ale țării. Pînă la o asemenea realizare, ar putea Biblioteca Centrală de Stat să preia această funcție, specializîndu-și anumite sectoare de activitate care să facă față unor sarcini ca: a. adunarea informațiilor despre materialele audio-vizuale editate în țară și străinătate; b. selectarea acestui material conform sarcinilor bibliotecilor pentru copii și instituirea unor servicii centralizate de achiziție, prelucrare, copiere; c. asigurarea asistenței metodice de specialitate, precum și întreținerea aparatajului necesar folosirii materialului audio-vizual.

La rîndul lor, bibliotecilor județene cu secții specializate pentru copii le-ar reveni atribuții legate de: a. păstrarea și organizarea în mod științific a unui sir de colecții de materiale audio-vizuale în conformitate cu necesitățile reale ale localităților. (Deja într-o serie de biblioteci s-au organizat colecții de discuri și diafilme inspirate din basme și povestiri, colecții de discuri pentru învățarea limbilor străine, colecții de fotografii și diafilme.); b. împrumutul către bibliotecile din rețea a lucrărilor necesare în conformitate cu dispozițiile aplicate în prezent împrumutului interbibliotecar pentru cărți; c. organizarea informării bibliografice corespunzătoare în rîndul cititorilor, al instituțiilor de învățămînt, al instituțiilor de artă specializate în legătură cu colecțiile de material audio-vizual; d. realizarea unei colaborări și conlucrări cu bibliotecile școlare și cu casele corpului didactic pe linia unei acțiuni comune și a unei delimitări de sarcini și servicii.

Experimentele inițiate la Biblioteca „Gh. Asachi“ din Iași, experiența altor biblioteci județene, ca și perfecționările propuse sau altele avute în vedere de alți colegi ne duc la concluzia că introducerea sistematică a tuturor mijloacelor audio-vizuale în biblioteci nu mai constituie o modă, o preferință, ci una dintre obligațiile principale ale bibliotecilor capabile să determine dimensiuni noi calității muncii bibliotecare.

CONSTANTIN GILEA  
LIVIU MOSCOVICI  
Biblioteca Județeană  
„Gh. Asachi“ Iași



# REALIZAREA CATALOGULUI COLECTIV AL CĂRȚII TEHNICE PRIN MIJLOACE AUTOMATIZATE

Aflate în plină dezvoltare, județul Harghita și municipiul Miercurea-Ciuc ridică noi cerințe în domeniul lecturii publice, marcate de spiritul exigenței. Creșterea numărului întreprinderilor din municipiu și, implicit, a numărului muncitorilor a ridicat în fața colectivului bibliotecii județene noi probleme. Una dintre ele, satisfacerea promptă a solicitărilor privind cartea tehnică și științifică. Fondurile bibliotecii județene nu pot răspunde decât în parte cerințelor actuale de documentare. Și nici nu ne putem propune mai mult. În schimb, printr-o conlucrare cu bibliotecile specializate din întreprinderi putem acoperi, în mare parte, nevoile de lectură în domeniile respective. Instrumentul de cea mai mare eficiență în facilitarea accesului la aceste

**SCHEMA FUNCIONALĂ A PROCEDUREI AUTOMATE**  
Schema este valabilă pentru 2 variante de listare

lucrări s-a dovedit a fi catalogul colectiv al cărților tehnice.

Deoarece majoritatea bibliotecilor participante la alcătuirea acestui catalog nu dispun de cadre de specialitate, am pornit la drum cu fișele bibliotecii județene. Și anume, le-am confruntat cu fondul fiecărei biblioteci. Pentru lucrările inexistente în fondul bibliotecii județene am făcut fișe separate, pentru celelalte am menționat pe verso fișei inițiale întreprinderii sau instituției căreia îi aparține biblioteca. În final, după ce am verificat fondurile tuturor bibliotecilor din municipiu, am putut constata că avem posibilitatea să punem la îndemna specialiștilor 3 500 de titluri de lucrări tehnice.

A doua etapă a reprezentat-o experimentarea, cu 100 de fișe, a prelucrării automatizate cu ajutorul calculatorului. Împreună cu specialiștii ai Centrului județean de calcul, pe care i-am pus la curent cu anumite tehnici de prelucrare biblioteconomică, am realizat codificarea. Dintre variantele oferite prin prelucrarea datelor cu ajutorul calculatorului, am ales deocamdată două: catalogul pe titluri și cel pe autori.

Pentru anul în curs, ne-am propus să cuprindem și fondurile bibliotecilor din județ lărgind astfel posibilitățile de documentare ale specialiștilor. Aceste cataloage vor fi puse la dispoziția tuturor caselor inginerilor și tehnicienilor din județul Harghita.

Avantajele catalogului colectiv rezidă și în posibilitatea coordonării achizițiilor de carte tehnică la nivelul județului, eliminându-se paralelismele și mărindu-se eficiența fondurilor bănești de care dispun bibliotecile.

BAKÓ LÁSZLÓ

## Prezentarea procedurii

### a) Scopul

Obținerea listelor: LI - Lista cărților tehnice aflate în raza municipiului Miercurea-Ciuc în diferite biblioteci publice (biblioteca județeană, biblioteci tehnico-documentare, biblioteci ale sindicatelor și ale cooperății meșteșugărești).

Pot fi realizate mai multe tipuri de liste, după cerințele solicitantului. Un exemplu: dacă cititorul vrea să știe ce cărți din domeniul tehnicii au apărut în anul 1978, sortatorul automat selectează titlurile respective indicând și bibliotecile din municipiu unde pot fi găsite.

### b) Funcțiuni

Crearea fișierului (catalogului) „Cărți” (FISDISC).

Obținerea diferitelor tipuri de liste, după cerințe.

Pentru obținerea procedurii automate se rulează cu următoarele programe: CREBAND, SORTI, PROGVAL.

Eventualele erori se corectează și se reia rularea procedurii cu cartelele corecte și corectate până la eliminarea tuturor erorilor.

După crearea fișierului „Cărți” pe bandă magnetică, se trece la crearea fișierului pe disc magnetic și listarea diferitelor situații.

Este de ajuns ca specialistul să cunoască o singură informație despre cartea căutată și cu ajutorul listelor scoase de calculator poate s-o identifice rapid și ușor, fără să se abată de la regulile generale de regăsire a informației solicitate.

# Implicațiile activității bibliotecare în dezvoltarea creativității la copii

III

Puncte de vedere

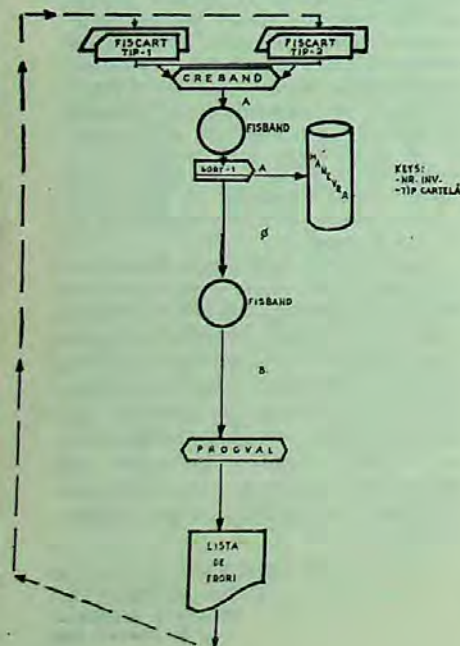
## Lectura valorizantă

Am mai abordat și cu alte prilejuri problemele lecturii valorizante, ca o direcție spre care biblioteca ar trebui să-și îndrepte în primul rînd demersurile formative. Este vorba de educarea cititorilor în sensul depășirii condiției de receptare la nivelul fabulei ca și a stării de lectură pasivă, evazionistă, strict deconectantă și prin aceasta ineficientă. În optica bibliotecarului, ca și a altor educatori, lectura nu trebuie să apară ca exclusiv (sau în primul rînd) o cale de dobîndire a unor cunoștințe noi, ci să vizeze cu precădere sensibilizarea cititorului față de frumosul literar, formarea gustului estetic, precum și potențarea celorlalte virtuți formative pe care le conține lectura, ca formarea atenției și a spiritului de observație, dezvoltarea gândirii, trăirea emoțională - reflexivă, momentul contactului direct cu opera trebuind continuat în mod necesar cu interpretarea, explicarea, evaluarea și plasarea acesteia într-un sistem de valori deci cu personalizarea impresiilor de lectură, și cu o poziție critică, activă față de text.

O asemenea disponibilitate a cititorului-copil trebuie formată, cultivată încă de la primele contacte cu cartea, el trebuind ajutat să parcurgă progresiv drumul de la curiozitate la plăcere și mai apoi la nevoia intelectuală, dublată de discernămint critic.

Educația cititorului activ începe încă de la faza prelecturii, cînd el trebuie pus în situația de a trăi vizual, auditiv și afectiv, și de a recrea universul sensibil al operei ce i se prezintă prin lectura cu glas tare, povestire directă sau pe bază de înregistrări, proiecție comentată, prin permanenta solicitare a experienței proprii de viață, a sensibilității, gândirii și imaginației.

Un rol formativ deosebit are, în acest sens, la copilul preșcolar și la școlarul mic, lectura expresivă, primă





treaptă în procesul receptării. Aceasta îi creează starea emoțională necesară pătrunderii în universul operei, îi facilitează înțelegerea și îl sensibilizează față de frumosul estetic. În foarte multe biblioteci s-au creat condiții pentru transmiterea mesajului literar (basm, povestire, poezie, dramatizare) prin intermediul unor mijloace auxiliare, audio-vizuale (disc, bandă magnetică, peliculă).

În strînsă legătură cu lectura expresivă în care trebuie antrenată direct copilul mai mari, poate fi privită și **recitarea**, care trebuie să vizeze mai puțin exersarea memoriei și mai mult **interpretarea**, ca formă a atitudinii față de text.

**Concursurile de povestiri**, de diferite tipuri, întrunesc de asemenea multiple valențe formative, dincolo de dezvoltarea vorbirii, ele contribuind la formarea atenției și a spiritului de observație, la pătrunderea în sintaxa povestirii, la decantarea esențelor, la stimularea imaginației copilului, angajându-l din plin disponibilitățile creatoare, exersate de altfel și pînă atunci, prin proiectarea în propria-i imaginație a impulsurilor sugestive ale operei. Merită reamintit aici că procesul receptării implică atît capacitatea reproductivă a imaginației cititorului, cit și disponibilitățile ei creatoare, în acest sens receptorul fiind considerat pe bună dreptate coautor al operei citite.

Preocuparea pentru cultivarea capacităților de lectură valorizantă, în cazul copiilor mai mari și pînă în pragul preadolescenței poate îmbrăca multiple aspecte, diferențiate nu numai în funcție de nivelul de dezvoltare psihică și intelectuală a copilului (respectiv grupurilor de copii), ci și în funcție de natura cărții citite, de care depinde în ultimă instanță însuși modul de lectură — lectură sensibilizatoare, care te transpune în universul sensibil al operei (ceea ce nu înseamnă nicidecum admirația spiritului critic) și lectură studiu, presupunind voința de a reține logic cele citite.

**Funcționalitatea formativă a unor manifestări cu cartea** organizate de bibliotecă — dezbateri, simpozioane, concursuri, procese literare, cenacluri și cercuri pe domenii de interes — trebuie să fie, dincolo de orice tentă de spectaculos sau de competitivitate, tocmai **activizarea atitudinii creatoare** a copiilor în raport cu cărțile citite, conturarea și **conștientizarea opiniilor** și preferințelor estetice, fundamentarea lor pe anumite principii și criterii. Toate aceste manifestări trebuie să-și apropie tehnica pedagogică a **problematizării**, menite să antreneze cititorii copii nu în simpla reproducere a unor cunoștințe dobîndite prin lectură sau preluare din surse secundare de informare, ei la o evaluare a lor în combinații inedite care să încorporeze aportul lor de gândire, **originalitatea sintetizatoare**,

**imaginația creatoare**. Ele trebuie să devină în fapt exerciții care cultivă gândirea, solicitind copiii să compare fapte, personaje, procedee literare, să stabilească asociații, să plaseze opera literară într-o perspectivă mai largă. **Tînrul cititor** trebuie ajutat, prin exerciții care să-i stimuleze **atitudinea critică** personală față de opera citită, să se elibereze de **preconcepțiile critice** generale.

În cazul literaturii **nebeletristice**, trebuie să se aibă în vedere, în perspectiva dezvoltării creativității, că **principalul câștig** al cititorului, în perioada sa de formare, nu este acceptarea concluziilor formulate de a nume autor, ci acela de a **înțelege maniera** în care acesta a găsit și imbinat elementele construcției, ale argumentării științifice și și-a delimitat poziția față de alți autori care au abordat aceeași problemă. În dezbaterile prilejuite de lectură unor cărți nebeletristice, trebuie să se vizeze tocmai realizarea antrenamentului în privința unui asemenea mod de lectură, **reactivarea sistemului de cunoștințe**, **stimularea asociațiilor de idei**.

### Educația estetică

Receptivitatea și sensibilitatea copilului pentru frumos, pînă la a deveni o însușire fundamentală și statornică a acestuia, poate fi cultivată în bibliotecă modernă și prin alte mijloace decât lectura beletristică la care ne-am referit. Sînt mijloace ce-i devin tot mai proprii, prin încorporarea lor funcțională în colecții — disc și înregistrări magnetice pentru muzică, albumele de reproducere, dispozitivele și diafilmele pentru opera de artă.

Pără a ne putea permite o analiză a procesului de educație estetică în toată complexitatea sa, vom reaminti doar sarcinile acestora (și anume: formarea gustului estetic, formarea judecății estetice, formarea capacității de creație).

Chiar dacă cenaclurile de creație (literară sau artistică) își pot justifica existența, în anumite condiții, pe lângă bibliotecă, ne exprimăm și aici convingerea că demersul firesc al bibliotecii trebuie să se îndrepte în primul rînd spre celelalte sarcini — a-i pune pe copii în posesia unor criterii care să-i ajute în înțelegerea, aprecierea și trăirea operei de artă, care să le permită identificarea calităților estetice, care să le poată motiva preferințele pentru o operă de artă (muzicală sau plastică), pentru un autor, un gen sau un stil.

Ciclurile de inițiere muzicală și în arta plastică, audițiile și proiecțiile comentate trebuie să aibă în vedere valorificarea în plan formativ a **aptitudinii dinamogene** pe care o are opera de artă de a angrena **atenția și memoria** receptorului, de a-i comunica un **sens** și în același timp de a-l incita la **împărtășirea sensului** transmis. Ca și în cazul literaturii, **receptarea reală** a operei de artă va însemna întoarcerea, din-

colo de starea de contemplație intelectuală favorizată de potențarea afectivă și dinamogenă și o **coparticipare la actul creației**, prin integrarea transmițătorului și receptorului într-un cod comun de simboluri.

### Informarea activă

Mutațiile produse în conceperea procesului instructiv-educativ aduc în prim plan cerința de a-i înarma pe copii cu știința de a se informa. La rîndul lor, bibliotecile se preocupă, într-o măsură mai mare sau mai mică, să-i deprindă să utilizeze documentația, să reprezere informațiile de diferite tipuri.

Preocuparea merge de la **forma primară** a procurării, creării și organizării instrumentelor de informare și pînă la aceea, mai **pretențioasă**, a oferirii unei **baze metodologice** și a unei **tehnică adecvate** de muncă intelectuală. Se pierde însă de cele mai multe ori din vedere **necesitatea activizării deprinderii de informare**. Or, aceasta presupune existența voinței ca motor al oricărui tip de acțiune. Pentru a determina la copil o **informare activă** este nevoie de a acționa mai întii asupra scopurilor sale, ca și asupra motivelor comportamentului său cotidian. Astfel de scopuri pot fi: satisfacerea propriei curiozități; asimilarea unor cunoștințe; obținerea unor informații necesare pentru o anumită cerință de viață (hobby, plăceri turistice etc.), demersul informativ fiind determinat în acest caz de **utilitatea rezultatelor** lui; în fine, alte scopuri pot fi dorința de a face bine un lucru pentru a răspunde unei sarcini venite din afară (necesități didactice, sarcini de organizație etc.). Simpla disciplină, simțul datoriei, emulația, competitivitatea, dorința de performanță potînd constitui tot atitea motive pentru a întreprinde o acțiune de informare.

Pentru eficiența demersului de stimulare a informării active, creatoare a copilului, credem că e necesar, tocmai de aceea, să se producă mai întii o mutație în concepția bibliotecarilor.

Dacă motivelor, ca stări interioare, le corespunde un **anume sistem de stimuli** care îndeamnă la acțiune (în cazul nostru la informare), nu e mai puțin adevărat că acestor motive le corespunde și un **anume sistem de operații** care fac posibilă acțiunea și obținerea rezultatului dorit (în speță a informațiilor necesare). Or, tocmai de aici decurge cerința înarmării copiilor cu cunoștințele indispensabile în activitatea de informare, cu **priceperi și deprinderi care operaționează aceste cunoștințe**.

Educația beneficiarilor informării va trebui tocmai de aceea să urmeze cunoașterii structurii motivației și **conștientizării scopurilor informării**. Altfel, niciodată nu vom putea determina cu adevărat o informare activă.

IOANA TĂUTU







Discuțiile, foarte animate de altfel, au atras atenția asupra unor probleme ce își cer rezolvarea nemîntîrziată atît din partea forurilor centrale în drept, cît și din partea unităților implicate.

#### **Colaborarea — singura cale de optimizare a serviciilor de bibliotecă**

Prin exemplele pozitive, dar și prin cele situate la polul opus a fost subliniată eficiența instituirii unei stări de colaborare constantă la nivelul fiecărei localități între diverse instituții și, în special, între bibliotecile publice de stat, cele ale sindicatelor și cele tehnice. Din păcate, ultimele se cam țin la distanță!

Fără a deține în exclusivitate cheia succesului, bibliotecile publice de stat, prin experiența acumulată, personalul calificat, instrumentele de care dispun, sînt un competent partener de colaborare. Exemplul oferit, în acest sens, de către Biblioteca județeană „Gh. Asachi” și cea a Casei de cultură a sindicatelor din Iași (gazdă a colocviului) a convins participanții, dacă mai era nevoie, de eficiența acestei practici. Meritul fiind al ambilor parteneri.

Ar fi de dorit ca și alte biblioteci ale sindicatelor să „exploateze” mai intens resursele colaborării cu bibliotecile județene, municipale sau orașenești în ceea ce privește organizarea fondurilor de cărți la acces liber la raft și a cataloagelor, în diversificarea instrumentelor de informare, în organizarea acțiunilor de propagandă a cărții, într-un cuvînt, în creșterea calității serviciilor oferite cititorilor. Deficitare la capitolul „organizarea fondurilor”, la cel al organizării și ținerii la zi a cataloagelor — avînd în vedere că dispun și de un fond de publicații periodice de specialitate —, bibliotecile specializate, la rîndul lor, ar trebui să apeleze cu insistență nu numai la colaborarea bibliotecilor publice, dar și la ajutorul efectiv și constant al specialiștilor din întreprinderile unde funcționează. Oare pe ordinea de zi a uneia din ședințele consiliilor oamenilor muncii nu poate să figureze și discutarea acestei probleme, în intenția rezolvării ei? Pe bună dreptate ne întrebăm:

#### **În grija cui sînt bibliotecile tehnice?**

Răspunsul nu se poate da lesne. Din punct de vedere material — alocații pentru achiziții de cărți, publicații periodice de specialitate, asigurarea spațiului necesar funcționării și a personalului de specialitate (atît cît este) — amintitele biblioteci depind de întreprinderile în cadrul cărora își desfășoară activitatea. Din punct de vedere al îndrumării de specialitate, al coordonării informării de specialitate la nivel central, intră în grija INID-ului. Sau, mai exact spus, ar trebui. Se pare că fiecare așteaptă ca celălalt să facă primul pas. Bibliotecile tehnice nu cunosc în mod concret aria de servicii pe care INID le poate oferi în mod curent, iar INID nu este informat de către beneficiarii serviciilor lui, desemnați prin lege, asupra nevoilor de documentare și informare. De aici și lipsa unei pre-

ocupări practice pentru buna pregătire profesională a bibliotecarilor de profil, pentru informarea lor curentă în domeniile și specialitățile din care li se cer informații la locul de muncă, adică în întreprinderi. Se pare că prea multe lucruri sînt lăsate în seama inițiativelor personale ale bibliotecarilor. Chiar și conducerile întreprinderilor uită uneori că o bună documentare evită cheltuieli inutile de timp, de bani și aduce beneficii. Uneori, foarte mari. Altfel nu ne putem explica statutul de „cenușăreasă” al multor biblioteci tehnice.

După atîția ani de tatonări, a venit timpul să se treacă de la stadiul evidențierii greutăților la acela al aplicării în practică a soluțiilor menite să rezolve nevoile curente de documentare ale tuturor celor care lucrează în sectoarele productive ale economiei naționale. Și calea de acțiune trebuie să fie parcursă din ambele sensuri.

*BIBLIOTECA CLUBULUI SCHELEI DE EXTRACTIE MORENI și a cîștigat un loc de prestigiu în viața culturală a localității. Anual, numărul cititorilor se situează în jurul cifrei de 1 900, iar cel al cărților citite, în jur de 20 000 de volume. Un fond aparte de 7 000*

*de volume de carte tehnică este afectat Cabinetului tehnic, loc deosebit de solicitat atît de către oamenii muncii din întreprindere, cît și din alte unități industriale ale orașului. Secția pentru copii se bucură, la rîndul ei, de o largă popularitate în rîndul micilor cititori.*

M. D.





Sala cu acces liber  
la raft. →

Sala de lectură pen-  
tru fondul de refe-  
rință. ↔

Sala de lectură  
pentru periodice. ↕





## Vă prezentăm: Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor Iași

Amplasată în zona industrială a Iașului — cartierul Nicolina — Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor constituie o prezență activă în viața locuitorilor. Bine dotată — 50 000 de cărți, periodice, discuri, mobilier modern —, dispune de un spațiu corespunzător — sală de împrumut cu acces liber la raft, sală de lectură pentru fondul de referință, sală de lectură pentru periodice, discuri, la care se adaugă depozitul de cărți și cel de periodice — și de o organizare ce permit cititorilor să beneficieze de serviciile pe care orice bibliotecă modernă trebuie să le ofere. Accesul liber la raft, împlinit de rafturi tematice, cu caracter permanent sau periodic, de expoziții de cărți, vitrine și panouri tematice, contribuie eficient la orientarea lecturii cititorilor, la lărgirea ariei tematice. Spre deosebire de unele biblioteci similare, aici există un catalog alfabetic complet și unul sistematic dezvoltându-se cca 75 la sută din fond. Iar pentru informarea operativă, cititorii au la dispoziție un fișier alfabetic — „cărți noi” — completat la zi cu fișe-semnal trimise cu regularitate de Biblioteca județeană „Gh. Asachi”. Pentru simplificarea împrumutului, din 1979 a fost introdusă fișa cărții. Totodată, pentru a veni în ajutorul perfecționării profesionale a cititorilor, angajați direct în producția bunurilor materiale, în prezent se lucrează la organizarea unui catalog pe titluri și meserii.

Întreaga activitate a bibliotecii reflectă o atitudine exigentă față de profesie, o preocupare competentă în serviciul celor peste 3 300 de cititori ai bibliotecii, cu preferințe și cerințe de lectură atât de diverse. Reflectă o înțelegere responsabilă a locului pe care cartea trebuie să-l ocupe în viața semenilor noștri. Reflectă o muncă dusă cu modestie, dar și cu tenacitate de către un om al zilelor noastre: FILOMELA NEAGOE, de profesie bibliotecară.

Grupajul Din viața bibliotecilor sindicatelor realizat de Anne-Marie Mihiț

## Cercetarea sociologică și lectură publică

A intrat în practica Centrului special de perfecționare a cadrelor de pe lângă Consiliul Culturii și Educației Socialiste organizarea unor sesiuni de comunicări privind aspecte de bază ale activității bibliotecare. Sint manifestări științifice ce angajează și alte organisme specializate, cercetători de prestigiu, specialiști de mare autoritate. Aceste manifestări se constituie astfel în forme superioare de perfecționare pentru lucrătorii din biblioteci, care au posibilitatea să audieze comunicări pe teme de interes comun, uneori înscrise în perimetrul altor domenii (psihologie, pedagogie, sociologie etc.) cu care biblioteconomia se interferează, apropiindu-și principii și metode, asimilând concluzii. Cum aceste sesiuni antrenează lucrătorii din biblioteci nu numai ca auditori atenți și receptivi, ci și ca participanți direcți, ele se constituie ca prilejuri stimulativ pentru studiu și cercetare, pentru finalizarea eficientă a unor eforturi și preocupări altminteri dispersate ce puțin teritorial și, astfel, ca utile schimburi de experiență.

Cu această apreciere generală a unei metode experimentate cu succes în ultimii ani de Centrul special de perfecționare a cadrelor, de fapt am exprimat implicit o primă apreciere asupra sesiunii cu tema „Biblioteca publică și cercetarea sociologică” (București, 26—27 martie 1980), la a cărei organizare și-au unit eforturile și Biblioteca Centrală de Stat, Centrul de cercetări sociologice și Centrul pentru problemele tineretului. Printre participanții din câmpul extrabibliotecar, care au conferit prin contribuțiile lor înaltă ținută manifestării, cităm: prof. dr. Petru Pinzaru (Lectură și personalitate), conf. dr. Aculin Cazacu (Lectura—sistem de învățare socială), dr. Constantin Crișan (Conceptul de timp liber și politica lecturii), dr. Pavel Cîmpeanu și dr. Ștefana Steriade (Prioritățile cititorilor sau cărțile de succes), dr. Gina Stoiciu și Carmen Furtună (Cercetări privind interesele

de lectură ale populației), Steliana Fumărel (Cartea pentru preșcolarii ca auxiliar al dezvoltării vorbirii și comunicării), Gabriela Stoltz (Interese de lectură la adolescenți), Constantin Schifirneț (Preferințele de lectură ale tinerilor muncitori și studenți).

La rândul lor, bibliotecarii înscrși în programul sesiunii au oferit câteva pilde de maturitate profesională, vădită în orientarea tematică, în temeinicia cunoașterii și folosirii unor tehnici sociologice, în valoarea aplicativă a concluziilor. Am cita în primul rând comunicările prezentate de Aurel Cotu, Sibiu (O analiză sociometrică privind relațiile interpersonale la Biblioteca județeană „Astra” Sibiu); Maria Vaida, Ploiești (Biblioteca județeană „N. Iorga” Ploiești în opinia cititorilor); Vasile Lupu, București (Cunoașterea structurii socioprofesionale a populației din zonă și activitatea bibliotecii publice); Ion Ferlușcă, Buhuși, (Lectura tinerilor din Buhuși); Vasile Pîrvănescu, Drobeta Turnu-Severin (Tinărul în formare și lectură). O mențiune specială merită intervenția lui Doru Morândău (Biblioteca „Astra” Sibiu), privire lucidă și de mare profesionalitate pe tema Unele limite și direcții ale cercetării sociologice în biblioteci.

Sesiunea nu a fost însă lipsită și de unele improvizații, diletantisme sau reluări, asemenea situații fiind ușor de evitat încă din faza de organizare, cu condiția de a acorda timp suficient acestei etape.

Reluăm și aici o idee pe care ne-au mai prilejuit-o și alte asemenea manifestări. Misiunea invitațiilor de onoare, a specialiștilor din zonele de interferență ale biblioteconomiei, nu se încheie cu comunicarea propriu-zisă, oricât de interesantă și utilă ar fi. Condiția de audiență e deopotrivă necesară, atât pentru propriul lor câștig în planul informării, cât și pentru a putea acorda sprijinul metodic și științific convenit prin observațiile și aprecierile formulate.

I.T.

## Agenda



## MĂRȚIȘORUL LUI TUDOR ARGHEZI

Strada Mărțișor și-a făcut cunoscut numele în istorie — îndeosebi în istoria literară — din momentul când s-a împămîntenit aici, la actualul număr 26, Ion N. Theodorescu, cel care-și zicea, prin paginile revistelor și ziarelor, Tudor Arghezi. S-a așezat aici prin 1930, cu toate că cele aproape două hectare de pământ erau în stăpînirea lui din 1926. Vreme de zece ani — între 1929 și 1939 — Arghezi, împreună cu soția sa Paraschiva, și-au înălțat cu trudă și migală de bijutier foisoarele albe ale Mărțișorului, scriindu-și zilele și nopțile în varul, piatra și lemnul acestor locuri: pământul a rodit în chip de livadă, bălăriile s-au prefăcut în oiaș de vie și trandafiri, albinele, orătăniile, ciinii s-au adunat pe lângă casă. Și zarva gospodărească a zilei era la fel de înaltă ca încordarea din liniștea nopților de veghe, fiindcă noaptea își lucra Arghezi cuvintele.

A trecut prin văzduhul Mărțișorului și aripa întunecată a anilor de război, lăsându-și pecetea bombelor prin livadă. Mînjită cu noroi, așa cum o înfățișează fotografiile acelor ani, pentru a nu fi punct de reper, casa și-a recăpătat albul sîdefat al zidurilor în vremea ce a urmat.

Aici, în hotarele Mărțișorului, a fost unul din cele mai impresionante laboratoare de alchimie poetică: aici cuvîntul a devenit pasăre și blestem, furnică și rugă, întrebare și umilință, candoare și lut. Transmutația elementelor, a inamicului în duș, s-a săvîrșit în toate chipurile imaginabile — materia arătînd de fiecare dată altfel: fie inocentă, în Cartea cu jucării sau Prisaca, fie reptiliformă, în Tablete din Țara de Kutty, fie arc voltaic, în Baroane, fie tunetul avalanșei de stînci despicate, în 1907, fie limpezimea cristalului în raze de soare, în Cîntare omului. Aceste metamorfoze — și încă altele — rezultate din drumul proteic al poeziei la marginile cuvîntului, s-au împregnat adînc în file cu și în aerul, pământul și apa Mărțișorului, acționînd într-o concluzare osmotică asupra poeziei românești. Poezia a fost aici, în Mărțișor, o emanatie a firii, un fel de sare a pământului bătătorit de pașii poetului. Arghezi a dăruit, aici, dimensiuni poetice timpului și spațiului. Un timp al poeziei. Un spațiu poetic care îi dăinuie. Curgerea vremii în Mărțișor își are alt orologiu decît dincolo de hotarele lui. Este însă și poezia, în anotimpuri puse în mișcare de zbor între aceste hotare de ochiul, mîna și inima lui Tudor Arghezi.

Am fi nedrepti dacă nu am sublinia că aici, în Mărțișor, preocupările scrisului sînt permanente, parte din universul preocupărilor gospodarului Arghezi; chimistului Arghezi; tipografului Arghezi; ceasornicarului Arghezi; dușgerului Arghezi; viticultorului, pomicultorului... și lista o puteți completa singuri cercetînd... biblioteca lui Tudor Arghezi aflată, cea mai mare parte, în ultima cameră de lucru a berilorului. În rafturile simple, de lemn de brad, stau mărturiile preocupărilor, neliniștilor și întrebărilor de taină ale meșterului Cuvintelor potrivite. Mai bine de jumătate sînt cărți și manuale tehnice, de meserii, lucrări de știință, istorie, drept, medicină — și iarăși lista se dovedește incompletă. O altă parte este alcătuită din dicționare, lexicoane și enciclopedii scrise în germană și franceză. Toate probează, pe lângă neostoita curiozitate, pe lângă dorința lucrului bine făcut în gospodărie, profunda cunoaștere a orizonturilor umane din veacul nostru atît de frămîntat — fapt care a facilitat noul drum poetic, pe măsura timpului, deschis de Arghezi. Ca să scrii despre oameni trebuie să știi cît se poate de multe despre ei — și încă ceva pe deasupra! Arghezi știa și acest „încă ceva”. Nefăcînd distincția între meserii — nu a făcut nici între oameni pe temeiul îndeletnicirilor. Cînd se apuca de o treabă gospodărească, mai întîi trecea prin bibliotecă, iar înainte de a scrie asculta floarea, pipăia zborul de păsări, minglia brazda întoarsă. Asta, a făcut ca, deși rupte din truda omenească, pentru Arghezi cărțile să intre într-un circuit natural, deopotrivă celorlalte intrupări ale vieții. Și, poate, numai aici, în Mărțișor cărțile sînt dăruite cu un suflu animist.

E greu să vorbești, dar să scrii, de biblioteca lui Arghezi fără a aminti livada, acareturile gospodăriei, laboratorul de chimie, invențiile (da! căci Arghezi a fost și inventator în tehnică!), într-un cuvînt tot universul Mărțișorului arghezian... Lucrul acesta uimește și bucură...

Lucrul acesta, repet, uimește și bucură: rari sînt scriitorii în stare să-și facă din viață o operă pe măsura operei lor artistice. Goethe și-a aflat la Weimar „Vaterland-ul” vieții și poeziei; Tolstoi — la Iasnaia Poliana.

La noi, Tudor Arghezi și-a clădit în Mărțișor „patria literaturii” sale.

Și în pământul Mărțișorului, alături de Paraschiva, și-a petrecut fînșu, urmînd anotimpurile vieții.

La centenarul nașterii sale, Mărțișorul, casa, livada, din firava stradă a Mărțișorului, sînt și vor rămîne în stăpînirea poeziei, a timpului poetic între hotare poetice.

ADRIAN HOAJĂ

● Biblioteca „V.A. Urechia” Galați a consacrat împlinirii a 100 de ani de la nașterea marelui poet un amplu program de manifestări înscris sub genericul „Argheziana”. Debutul l-a constituit vernisajul expoziției de carte „Cîntare omului”, însoțit de recitalul poetic „Cuvinte potrivite”, organizat în colaborare cu Teatrul dramatic Galați. Expoziția, deschisă în perioada 12 mai — 15 iunie, a fost găzduită de sala de expoziții din frumosul sediu al bibliotecii. În programul „Argheziana”, pe tot parcursul lunii mai, au mai fost înscrise: simpozionul „Tudor Arghezi — poet național”, medalionul literar pentru copii „Cartea cu jucării”, momentul poetic, destinat tot micilor cititori, intitulat „Zdreanță” și audiția muzicală pe discuri „Poezia argheziană și muzica”.

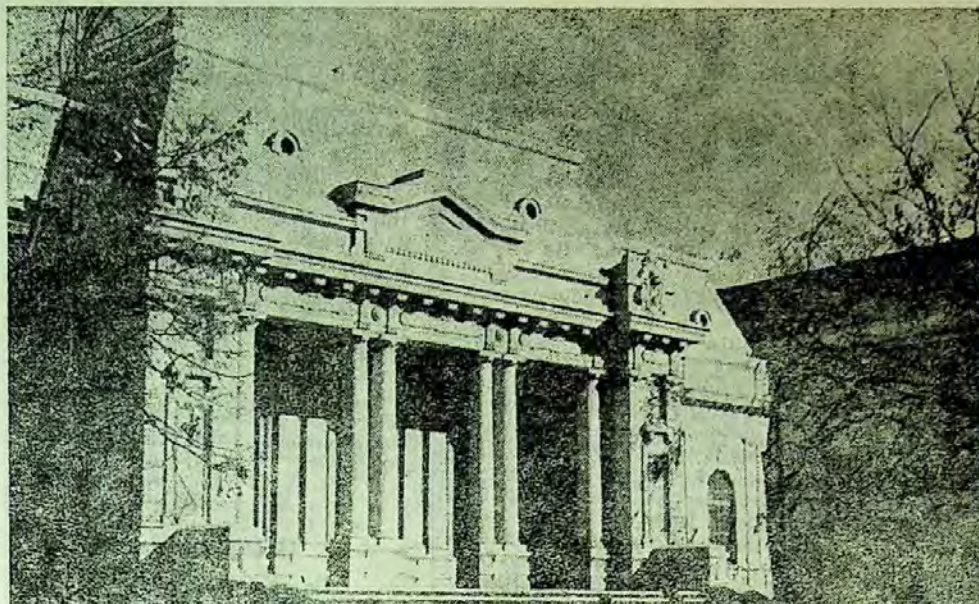
G.V.

● În cadrul manifestărilor consacrate aniversării centenarului nașterii marelui poet Tudor Arghezi, Biblioteca județeană Dolj a organizat o expoziție de carte de referință și din opera poetului, cuprînd peste 70 de titluri, de la edițiile princeps ale Cuvintelor potrivite și Flori de mușgal și pînă la cele treizeciziunu de volume, cîte însumează seria de Serieri pînă în prezent. Au fost expuse cărți cu autograful scriitorului, lucrări de critică și istorie literară, reviste mai vechi și mai noi, cu pagini și numere întregi consacrate personalității marelui poet.

La sediul bibliotecii a avut loc simpozionul „Fenomenul arghezian”, la care au participat cadre didactice din școlile și liceele craiovene. Au prezentat comunicări prof. univ. dr. Pavel Țugui, prof. dr. doc. C.D. Papastate, Ovidiu Ghidimie și Gheorghe Popescu, de la Biblioteca județeană Dolj. Simpozionul s-a încheiat cu o audiție din „Fonoteca de aur” a bibliotecii.

Agenda





Sediul bibliotecii.

Un secol  
de bibliotecă  
publică  
în Pitești

O tipăritură „Elzevir” și un liliput în mărime naturală.

### Momente de referință

1870. La primăria orașului Pitești, sînt depuși 200 de galbeni austriei pentru înființarea unei biblioteci publice, conform dorinței testamentare a Paraschivei Ștefu.

1880. În localul primăriei se constituie bibliotecă. Fond inițial: 230 de volume, românești și străine. Primul bibliotecar a fost Ion Trifonescu. Din 1885, bibliotecă va funcționa în localul gimnaziului.

1886. Este întocmit primul regulament de organizare și funcționare al Bibliotecii publice „Ștefu”.

1901. Fondul bibliotecii publice se îmbogățește cu peste 1 000 de volume provenite prin donația lui George Ionescu-Gion.

În timpul primului război mondial, bibliotecă este salvată împreună cu toate bunurile liceului. După război, oînd liceul se dezvoltă, accesul publicului la bibliotecă stînjenește procesul de învățămînt.

1928. Un grup de intelectuali piteșteni, în frunte cu institutoarea Tatiana Bobancu, înființează Ateneul popular „G. Ionescu-Gion”. Bibliotecă se va muta în localul Ateneului.

Între 1948 și 1950, bibliotecă a funcționat în cadrul Ateneului popular „Nicolae Bălcescu” — Pitești, care preluase întreaga activitate a Ateneului popular „G. Ionescu-Gion”.

1950. În urma Hotărîrii C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri din 23 iulie 1950 privind împărțirea administrației teritoriale a țării, bibliotecă publică din Pitești devine bibliotecă regională.

1951. Bibliotecă regională Pitești își începe activitatea cu un fond de aproape 8 000 de volume (secție de împrumut pentru adulți, sală de lectură și secție pentru copii).

1955. Bibliotecă se mută în localul Palatului culturii.

1980. Astăzi, Bibliotecă județeană Argeș dispune de o secție de împrumut pentru adulți care expune la raftul cu acces liber peste 12 000 de volume, o sală de lectură pentru studiu cu 70 de locuri, o sală de lectură pentru presă cu 16 locuri, în care se acordă și asistență permanentă la cataloagele generale și cele tematice pentru adulți, o secție de împrumut pentru copii în care sînt expuse la raftul cu acces liber peste 10 000 de volume, o secție de colecții speciale cu carte veche românească și străină, ediții bibliofile, cărți cu autograf etc., o bibliotecă filială în cartierul Pitești Sud (15 000 de volume) și un bibliobuz pentru cartierele Banatului, Trivale și Găvana II.

**DINAMICA CREȘTERII COLECȚIILOR DE PUBLICAȚII:**

1951 — 12 195 volume; 1960 — 78 872 volume; 1970 — 138 678 volume; 1975 — 172 623 volume; 1979 — 201 091 volume; 1980 — 215 000 volume (cifră estimativă).

**DINAMICA CREȘTERII NUMĂRULUI CITITORILOR ȘI AL CĂRȚILOR ÎMPRUMUTATE:**

1951 — 2 315 cititori, 15 752 volume împrumutate; 1960 — 7 236 cititori, 96 446 volume; 1970 — 7 742 cititori, 142 309 volume; 1975 — 8 318 cititori, 170 664 volume; 1979 — 11 272 cititori, 244 205 volume; 1980 — 12 500 cititori, 275 000 volume (cifre estimative).

SILVESTRU VOINESCU

director





## „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național“

Organizată de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste în colaborare cu Comitetul județean de cultură și educație socialistă Vilcea și cu Muzeul județean Vilcea (Călimănești, 9-10 mai a.c.), sesiunea științifică a fost consacrată aniversării a 2050 de ani de la întemeierea statului dac centralizat și independent condus de Burebista. Manifestarea — cea mai amplă și cea mai importantă de la constituirea patrimoniului cultural național — a fost prilejuită de împlinirea a 275 de ani de la tipărirea primei cărți la Râmnicu-Vilcea, unul din cele mai active centre tipografice din țară din secolele 18 și 19. Au participat peste 110 invitați, în program fiind înscrise 99 de comunicări și 5 referate.

În cuvântul de salut din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, tovarășul Ion Gălăteanu, secretar de stat la C.C.E.S., a arătat că România se numără printre primele țări europene care au introdus tiparul după Gutenberg și continuă buna tradiție a acestuia până în zilele noastre când numai Combinatul poligrafic „Casa Științei” tipărește zilnic 150 000 de exemplare de cărți și broșuri și 3 000 000 de exemplare de reviste și ziare. Sesiunea este chemată să dezbata problemele importante ivite după adoptarea legii patrimoniului, care a dus la identificarea și luarea în evidență a 1 400 000 de exemplare de carte veche și rară. Se întreprinde acum o acțiune de valorificare și de punere în circulație a acestor comori de cultură care „nu sînt destinate să stea în rafturi, ci să fie cunoscute de cititorii iubitori de cultură și de carte”. Pentru a se fructifica rezultatele cercetărilor făcute pînă acum în această direcție, comunicările prezentate și dezbaterile din cadrul sesiunii vor fi publicate în volum.

Prof. dr. Virgil Căndea, membru al Comisiei centrale a patrimoniului cultural național, a vorbit apoi despre cunoașterea civilizației românești a cărții oglindită în activitatea de valorificare a Patrimoniului cultural național, arătînd că vechile tipărituri ce aveau caracter de cult, dar și juridic, sapiențial ori de desfătare, au fost purtătoarele ideii continuității și unității noastre. Cercetarea știin-

țifică a demonstrat îndreptățirea de a vorbi despre o civilizație românească a cărții. Preocuparea comună a participanților la sesiune este cea de continuă integrare a cărții în fenomenul cultural românesc.

În continuare, a avut loc vernisajul expoziției **Rîmnicul, vechi centru de cultură tipografică. 275 de ani de la prima tipăritură.** După cuvîntul de deschidere rostit de Andrei Aricescu, director adjunct la Direcția economică și a patrimoniului cultural național, a vorbit dr. Gabriel Stempel, director adjunct al Bibliotecii Academiei, despre începuturile tiparului rîmnicean, făcînd aprecieri și asupra talentului și priceperii cu care au fost înfățișate realizările tipografilor din trecut de către colectivul Muzeului județean Vilcea. Într-adevăr, prin concepția modernă a prezentării materialelor, expoziția poate servi ca model pentru punerea în valoare, și pe această cale, a tezaurului patrimonial.

Cu mult interes au fost urmărite dezbaterile mesei rotunde pe tema: **Criteriile cronologice ale cărții vechi românești, la care au participat:** Angela Popescu-Brădiceni, prof. dr. Virgil Căndea, prof. dr. I.C. Chișină, general maior Ionel Gal, prof. dr. Gheorghe Mihăilă, prof. dr. Dan Simonescu, prof. dr. Octavian Schiau, dr. Gabriel Stempel. La baza discuțiilor au stat referatele: **Amenajarea conceptului de bibliografie națională retrospectivă** (Angela Popescu-Brădiceni, director, Biblioteca Centrală de Știință), **Unele considerații privind colaborarea dintre instituțiile deținătoare de bunuri bibliofile** (general maior Ionel Gal, Direcția generală a Arhivelor Statului București), **Cum aplicăm criteriile de elaborare a bibliografiilor naționale vechi** (Nedelcu Oprea, director, Biblioteca județeană „V.A. Urechia” Galați și Dan Ripă-Bucliu, Oficiul pentru patrimoniul cultural național al județului Galați), **Considerații asupra periodizării cărții vechi românești** (Cornel Tamaș, Filiala Arhivelor Statului Vilcea), **Semnificația istorică a unei tipărituri buceștene mai puțin cunoscute din secolul XVII-lea** (dr. Nestor Vornicescu, Craiova). La dezbateri au luat cuvîntul și cei prezenți în sală, făcînd sugestii și propuneri interesante.

Comunicările participanților la sesiune — cercetători din universități, institute, bibliotecii, muzee, arhive și, mai ales, de la oficiile pentru patrimoniul cultural național ale județelor au abordat tematici strîns legate de valorificarea

tezaurului bibliofil din țară. De nenumărate ori s-a subliniat, alături de la masa prezidiului, cât și din sală, necesitatea publicării — mai ales la nivelul județelor — a unor cataloage și bibliografii destinate dezvăluirii fondurilor valoroase în vederea cunoașterii și lansării lor în circuitul cercetării.

Reușita întîlnirii, datorată efortului conjugat al colectivelor organizatoare, a demonstrat încă o dată utilitatea unor asemenea acțiuni, contribuind la cunoașterea reciprocă, la împărtășirea unor metode și experiențe de lucru și la stabilirea de relații de colaborare între instituții. Însăși editarea volumului va pune la îndemîna celor care minuesc comorile culturale un neprețuit instrument de lucru.

L. BACĂRU

## O expoziție:

### „Cartea Document“

Muzeul Deltei Dunării din Tulcea a oferit vizitatorilor locali, ca și unor oaspeți interesați, o expoziție de carte rară din fondul propriu al acestei instituții, manifestare menită să valorifice științific bunurile culturale patrimoniale, să le facă larg cunoscute publicului, contribuind astfel la înțelegerea felului în care, în trecut, în diferite epoci, cartea tipărită pe teritoriul românesc sau în alte părți s-a impus și s-a integrat în cadrul de spiritualitate autohtonă. Lucrările reunite expozițional — unele dintre ele fundamentale pentru începuturile culturii noastre naționale ori în formarea limbii române literare, altele, aparținînd unor autori străini, cu importante referiri la originea românilor, la continuitatea lor în spațiul carpa-to-danubiano-pontic, la civilizația acestora în vremuri de odinioară — au reținut atenția nu numai prin valoarea lor intrinsecă, ci și prin plusul de elemente bibliofice conținut între copertile respectivelor tipărituri, prin prețiozitatea artistică a legăturilor anumitor exemplare. Este vorba, în fapt, de semnele unor renumiți tipografi înscrise pe foile de titlu, de ex libris-uri și sigilii aplicate în interior, de însemnări manuscrise inserate pe numeroase pagini, de gravuri în aramă ce probează măiestria și grija pentru cuvîntul tipărit la o dată sau alta, precum și despre frumusețea exterioară a acestor tomuri legate de iscusii meșteri ai timpului, care au făcut din fiecare carte un unicat ori o raritate. De remarcat alături de ambianța expoziției, est și catalogul primit de vizitator, bine întocmit, cu o documentare „minimală”, necesară și, totodată, accesibilă oricui.

G. D. RĂȘCANU



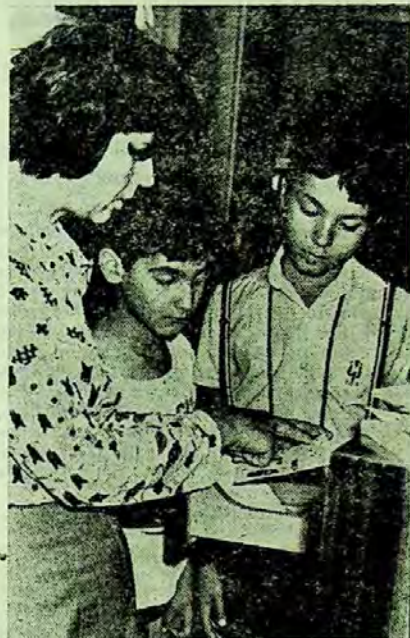
## Zilele cărții pentru copii

Cinstind, ca și până acum, sărbătoarea copiilor de pretutindeni — ziua de 1 iunie —, manifestările reunite sub genericul „Zilele cărții pentru copii”, organizate în cadrul amplu al Festivalului național „Cântarea României”, s-au aflat sub semnul importantelor evenimente sărbătorite de noi în acest an: 2050 de ani de la întemeierea primului stat dac centralizat și independent condus de Burebista și centenarul nașterii marilor noștri scriitori Tudor Arghezi și Mihail Sadoveanu.

Ca un omagiu pentru marele poet care a scris pagini pline de lirism și sensibilitate dedicate copiilor, deschiderea festivă, însoțită de un recital de poezie argheziană și de o expoziție de cărți pentru copii, a fost găzduită de Casa memorială „Tudor Arghezi” de la Mărțișor.

Organizate, sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste și a Consiliului Național al Organizației Pionierilor, în perioada 27 mai — 2 iunie, „Zilele cărții pentru copii” au înseris manifestări variate — întâlniri cu scriitori și redactori, recitaluri poetice, seri literare, lansări și prezentări de cărți, expoziții, saloane și standuri de cărți pentru copii, schimburi de experiență între cercuri literare școlare și cenecluri literare, spectacole de teatru de păpuși (în bibliotecă), concursuri literare etc. —, programate în țară ca și în instituțiile specializate din București. Printre temele abordate într-o serie de manifestări și-au găsit locul cel mai des: „2050 de ani de la întemeierea primului stat dac centralizat și independent” „Ilustrația în cărțile pentru copii”, „Literatura de informare în sprijinul educației tinerei generații prin muncă”, „Cartea pentru copil în imbiile naționali tăilor conlocuitoare” ș.a.

L.M.



Lumea copilăriei văzută prin „ochiul” aparatului de fotografiat al unui bibliotecar cu multiple pasiuni ce fac „casă bună” cu cea pentru carte. Este vorba de Ștefan Andronache, directorul Bibliotecii municipale Tecuci.

at  
ște  
iele  
Ro-  
coțio-  
mâne;  
1975-  
știn-

# Agenda



## „Unitate și continuitate“

Sub acest generic, Biblioteca „V.A. Urechia“ Galați a reunit o serie de manifestări ce au marcat aniversarea a 2050 de ani de la întemeierea primului stat dac centralizat și independent. Desfășurate, începând de la 27 martie, pe toată durata lunii aprilie, manifestările au debutat cu vernisajul expoziției de carte de arheologie din colecțiile bibliotecii, intitulată „Vestigiile milenare de civilizație daco-romană“, urmat de un recital de versuri — „Columna“ —, susținut de Teatrul dramatic Galați.

Desfășurat în sala de lectură pentru literatură și artă a bibliotecii, simpoziul „Mărturiile arheologice daco-romane în județul Galați“, organizat în colaborare cu Muzeul de istorie Galați, a pus în circulație o seamă de informații inedite, de o deosebită valoare științifică.

Programul manifestărilor a fost întregit de audiția pe discuri „Dacia muzicală românească“ și de medalioul pentru copii „Glasul pământului strămoșesc“.

G.S.

## Din activitatea secției muzicale „Timotei Popovici“

Deschisă pentru public în decembrie 1978, Secția muzicală „Timotei Popovici“ a Bibliotecii județene „Astra“ Sibiu a reușit să-și definească un profil propriu, stărind interesul numerosului public iubitor al muzicii. Deoarece secția debutase doar cu un fond de aproximativ 3 000 de discuri, s-a urmărit creșterea permanentă a colecției, accentul în achiziții punându-se asupra muzicii simfonice, fără a fi ignorate și celelalte genuri. În decurs de numai un an, colecția a crescut la peste 5 000 de discuri din producția internă și străină.

Sala de audiții, dotată cu picupuri, magnetofone și câști, a fost frecventată în anul trecut de un număr ridicat de cititori. Important este și faptul că secția noastră reprezintă baza documentară pentru numeroase activități muzicale instructiv-educative și artistice organizate de către alte instituții și organizații cu sarcini în domeniul cultural-artistice din județul Sibiu.

Pe baza unui plan, au fost organizate audiții muzicale colective, însoțite de prelegeri susținute de colaboratorul nostru prof. Senin Constantin, care au atras, de fiecare dată, zeci de participanți. Audițiile colective, intitulată generic „Ziua muzicii la Astra“, au fost structurate pe cicluri: OMUL, NATURA ȘI MUZICA — Descriptivism și programatism (exemplificări din Anton Webern, Beethoven, Olivier Messiaen, Saint Saëns, Vivaldi, Liszt); MICROCOSMOS ȘI MACROCOSMOS — Mesajul naturii (exemplificări din Beethoven, Schubert, Debussy, Grieg, Enescu, Stravinsky, Bruckner); MARI ROMANTICI ȘI DESTINUL MUZICII (Liszt, Schubert, Chopin, Schumann). La unele manifestări au colaborat elevi de la secția de muzică a Liceului pedagogic din localitate.

Pentru a cunoaște preferințele publicului, am lansat un chestionar în rândul participanților la aceste manifestări. În urma sondajului, am reținut date interesante privind cerințe de completare a fondului și de orientare tematică a manifestărilor.

CRISTINA BĂNCESCU

## Expoziție de ex libris la Sibiu

Cel de-al doilea an de activitate al Cercului de bibliofilie și ex libris al Bibliotecii județene „Astra“ din Sibiu se desfășoară sub bune auspicii. În afara celor trei ședințe de lucru, care au avut loc în primul trimestru (discutarea și definitivarea planului de muncă, prezentarea colecțiilor speciale ale bibliotecii, prezentarea de documente și publicații ale unor vechi asociații și reuniuni culturale transilvănene aflate în colecția Doru Ștefan), a fost organizată o excursie documentară pe traseul Sebeș-Alba, Lăncrăm, Alba-Iulia (Muzeul Unirii și Biblioteca Bathyanem), Blaj, la care au participat 36 de membri ai cercului.

Inscrisă în actuala ediție a Festivalului național „Cântarea României“, expoziția de ex libris, deschisă la galeria de artă „Sirius“ din localitate, a fost prima manifestare de acest gen cu participarea exclusivă a graficienilor sibieni membri ai cercului. Cuvântul de deschidere rostit de Elena Dumăreanu, președinta cercului, și prezentarea făcută de către criticul de artă Alexandru Lungu au prefăcut vizionarea celor 100 de piese expuse, semnate de nouă graficieni. O mentune specială pentru arhiv și catalogul expoziției semnate de graficianul Ștefan Orth.



## Agenda

## „Ziua bibliotecarului“ — o formă eficientă în îndrumarea unitară a bibliotecilor din județ

Organizată lunar în mediul urban și trimestrial în mediul rural, „Ziua bibliotecarului“ (inițiată din anul 1977) prevede în program dezbateri pe probleme social-politice, de specialitate și de cultură generală, referate vizând diverse laturi ale activității practice, vizitarea unor obiective economice și social-culturale mai importante din localitatea unde se organizează acțiunea.

Gazdă în luna aprilie a fost Biblioteca sindicatului din Petrița. Bibliotecarii din bibliotecile publice de stat, din cele ale sindicatelor, ale cooperăției meșteșugărești, școlare și tehnico-documentare, prin referatele prezentate și luările de cuvânt, și-au făcut cunoscute forme și metode concrete de popularizare eficientă a cărții tehnico-economice în sprijinul procesului de producție. Acțiunea a fost completată cu o întâlnire, organizată la mina Petrița, a cadrelor tehnice cu specialiștii de la Institutul de mine Petrosani, autori ai mai multor cărți tehnice. Schimbul de experiență a scos în evidență și unele deficiențe în stilul și metodele de muncă ale unor biblioteci, necesitatea participării cu mai mult spirit de inițiativă la stimularea mișcării de creație tehnico-științifică, la generalizarea inițiativelor muncitorești. Totodată, au fost subliniate unele greutăți legate de numărul redus de abonamente la presa de specialitate (din domeniul tehnic), de lipsa unor lucrări tehnice de nivel mediu, de nivelul scăzut al fondurilor unor biblioteci tehnice destinate achiziționării literaturii de specialitate.

V. STOIAN

## Idei. Inițiative

### Cinematocă în ambianța bibliotecii

Cu un an în urmă, pe lângă Biblioteca județeană Olt lua ființă o cinematocă, organizată în colaborare cu întreprinderea cinematografică județeană.

Reuniunile, bisăptămânale, se desfășoară în ambianța bibliotecii, într-o încăpere multifuncțională, în care își mai au sediul și cenaclul „Balada“ și clubul „Familia“.

Sunt proiectate mai ales filme de tipul ecranizărilor, al documentarelor, care se pretează la dezbateri carte — film, cu accent pe valențele educative. Astfel, au fost organizate proiectii de filme de educație sanitară, de educație juridică, ca și de educație estetică.

O recentă dezbatere juridică, organizată în colaborare cu Inspectoratul județean de securitate, pe tema „Să cunoaștem și să respectăm legile țării“, a avut la bază un film al Studioului Al. Sahia, prezentat în avanpremieră, pornind de la un caz real de spionaj petrecut, cu doi ani în urmă, la Uzina de alumina.

O altă manifestare mai recentă, de data aceasta folosindu-se diascopul, a îmbinat proiectia diapozitivelor din ciclul „Planeta numită pământ“ cu dezbateră cărții „Terra, prezent și viitor“ de Ioan Popovici.

Dintre proiectiile primite ou cel mai viu interes de publicul cinefil a fost „Sutul din inima mea“, produs de Studioul Al. Sahia sub emblema „Scornicești 400“. Acțiuni bibliotecare complexe, ședințele de cinematocă sunt întotdeauna însoțite de mici expoziții de carte, cu imprumut pe loc, publicului punându-i-se la dispoziție și bibliografiile tematice multiple.

L.O.



## Literatura de referință în 1980

Au participat bibliotecile județene Alba, Arad, Bacău, Botoșani, Brașov, Cluj, Dimbovița, Dolj, Galați, Hunedoara, Iași, Prahova, Sibiu, Suceava și Timiș. Mulțumim lucrătorilor din aceste instituții care au răspuns cu proptitudine și cu argumente bazate pe o bună cunoaștere a realității.

### *Rafturile bibliotecilor se pot îmbogăți cu lucrări de certă valoare*

O constatare la îndemina oricărui iubitor al cărții, cu atât mai mult a bibliotecarilor: în ultimii ani, producția editorială prezintă la capitolul „literatură de referință” certe realizări. Atât din punct de vedere al numărului de titluri, cât și al nivelului lucrărilor tipărite. Pentru anul în curs, planurile editoriale se mențin, în general, la nivelul deja atins. În jur de 250 de titluri, în majoritate noutăți, cum este și firesc. Dar și unele reporturi, cum a devenit, din păcate, tot firesc. Despre aceasta, la un alt capitol.

Aprecierile bibliotecarilor se îndreaptă spre Editura „Albatros” — în special, spre editurile politică, Academiei, științifică și enciclopedică, tehnică. În acest sens, sînt menționate dicționarele „Albatros” și cele din editurile politică și tehnică, monografiile din colecțiile „Evocări”, „Fii ai neamului românesc”, „Monografii literare”, „Biblioteca critică”, „Bibliografii. Biobibliografii”. Din răspunsurile primite se desprinde, drept un bun câștigat, faptul că planurile editoriale cuprind lucrări de referință de o largă diversitate tematică ce abordează domenii pentru care nu există asemenea lucrări.

Obiecțiile critice privind insuficiența numărului de titluri propuse spre apariție se îndreaptă, cu precădere, spre editurile „Ceres”, Ion Creangă, „Univers”, „Dacia”, „Minerva”. Într-o postură, să-i spunem ciudată, se află Editura militară — apreciată pentru

bogăția de titluri din planul editorial de către Biblioteca „Astra” din Sibiu și criticată pentru puținătatea lucrărilor de referință prevăzute în același plan de către Biblioteca județeană Dolj.

Dar obiecțiile nu se opresc doar la nominalizarea unor edituri. Se semnalează, și pe bună dreptate, că lucrările de informare care se adresează elevilor și tinerilor în general sînt insuficiente atât ca număr de titluri, cât și ca arie de cuprindere a diverselor domenii de cunoaștere. „Am sugera realizarea unei enciclopedii pentru copii și tineret, dicționare ale materiilor de studiu, care să cuprindă elementele esențiale pe înțelesul elevilor” (Marian Chirulescu, Biblioteca județeană „N. Iorga” Ploiești). „Apreciem inițiativa Editurii Albatros de a publica dicționare utile elevilor și care sînt accesibile ca preț. Considerăm însă că această preocupare a editurii va fi mai de folos elevilor și procesului de învățămînt dacă vor apare astfel de dicționare pentru cît mai multe domenii de activitate. Avem în vedere fizica, electronica, biologia. După cum se impune și reeditarea lor la un interval mai scurt de timp” (Tudor Nedelcea și Gh. Gheorghie, Biblioteca județeană Dolj).

### *Reportarea și rereportarea lucrărilor — un refren ce, din păcate, rămîne încă actual*

Dacă în ceea ce privește abordarea sau acoperirea unor domenii, tipul de lucrări, criticile se împletesc cu pro-

punerile, obiecțiile îmbracă diverse nuanțe, practica reportării lucrărilor de la un an la altul și chiar de-a-lungul mai multora este dezaprobată în unanimitate. „Editurile, în ultimii 2—3 ani, își propun să scoată o seamă de lucrări valoroase, ca apoi să le reporteze și rereporteze de la an la an. Exemple se găsesc din abundență la editurile «Albatros», tehnică, sport-turism, Ion Creangă, științifică și enciclopedică (mai ales!) și, de fapt, toate editurile recurg la această practică. Astfel, Editura științifică și enciclopedică, încă din 1978, își propune să scoată lucrări care n-au apărut nici în anul 1979 și le găsim reportate în planul pe 1980. Iată cîteva titluri: **Enciclopedia României, Scriitori români.** Mic dicționar, **Enciclopedia geografiei județelor României, Dicționar istoric român, Dicționarul limbii române contemporane de uz curent, Calendare și almanahuri românești. 1733—1918.** Dicționar, **Dicționar de metalurgie.** La Editura Ion Creangă, lucrări așteptate cu interes ca **Uzina Cosmos, Uzina Flora, Pagini legendare din istoria poporului român** sînt, de asemenea, reportate (**Constanța Bădie, Biblioteca județeană „V.A. Urechia” Galați**).

„Ori de cîte ori ni s-a oferit prilejul, am cerut editorilor de carte din țara noastră să-și îndrepte atenția asupra unor necesități de lectură și de studiu constatate în activitatea noastră. Profităm și de această cale, de a atrage atenția asupra unor lucrări de referință propuse în planurile editoriale, dar amintite de cîțiva ani, care se cer și care ne-ar fi de mare ajutor în activitatea de îndrumare și informare a beneficiarilor noștri. Iată și cîteva exemple. Editura politică: **Ceausescu, Nicolae. România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate.** Vol. 1—15. Indice bibliografic; **Dicționar de conducere și organizare;** Editura științifică și enciclopedică: **Calendare și almanahuri românești 1733—1918** — unica lucrare de acest gen în zilele noastre; **Enciclopedia geografică a județelor României; Dicționar de informatică; Scriitori străini.** Mic dicționar — pe care l-am dori mai mare și mai cuprinzător; Editura Academiei: **Istoria României.** Tratat — planificat în 1979 cu primele patru volume, este reluat în anul pe 1980 cu volumele 2, 3, 4; **Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor; Dicționarul de sinonime al limbii române; Bibliografia istorică a României. 1975—1979; Tratat de istoria creației știin-**



țifice și tehnice românești. Vol. 1; Editura «Albatros»: **Dicționar de mitologie**; **Dicționarul sănătății** — menționăm cu acest prilej necesitatea unui dicționar medical mai amplu; Editura muzicală: **Interpreți români**. Lexicon — lucrare care ar completa un gol. Sugerăm editurii realizarea unui lexicon de muzică universală (Elena Repanovici, Biblioteca județeană Brașov).

### *În loc de concluzii*

Vom da cuvîntul uneia dintre cele 15 biblioteci județene care au răspuns anchetei.

„Literatura de referință constituie pentru Biblioteca Gh. Asachi din Iași o colecție deosebit de importantă. Aceasta în ideea dezvoltării serviciilor în sălile de lectură, săli care sînt frecventate de un număr mare de cititori din rîndul elevilor, studenților, cadrelor didactice.

În anul 1979 au fost achiziționate 52 de enciclopedii (10 în limbi străine), 110 dicționare (25 în limbi străine), 32 de atlase (7 în limbi străine), 66 de ghiduri (7 în limbi străine), 35 de bibliografii, 30 de monografii, 560 de manuale (25 în limbi străine) și 700 de tratate (20 în limbi străine). După cum se vede, diversitatea lucrărilor este mare. Atenția ne-a fost îndreptată și spre realizarea unei colecții care să poată fi împrumutată acasă. Astfel, la secțiile de împrumut au fost repartizate exemplare din dicționarele și ghidurile editate de Editura «Albatros». Chiar lucrări mari, cum sînt, de exemplu, **Dicționarul explicativ al limbii române**, **Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900**, au fost repartizate pentru împrumut la domiciliu (2 — 3 exemplare).

În general, se observă că cititorii se îndreaptă spre această literatură de referință din motive de studiu. Colecțiile Editurii «Albatros» însă sparg această barieră. Multe din ghidurile și dicționarele acestei edituri sînt împrumutate sau consultate și din alte motive (lărgirea orizontului cultural, lectură suplimentară școlară etc.). Partea pozitivă înregistrată cu aceste dicționare «Albatros» o constituie adresabilitatea și accesibilitatea, caracteristici deosebit de importante ale literaturii de referință.

Ne oprim în special la aceste două caracteristici. Tineretului îi este proprie o curiozitate deosebit de vie. Considerăm că alături de dicționarele «Albatros», în formula prezentă, ar trebui editate și mai multe enciclopedii pentru tineret, cu o ilustrație deosebită — în genul «Uzinei Aqua».

Ar trebui inițiată, de asemenea, o enciclopedie pentru tineret, în formatul BPT, cu o ilustrație adecvată și cu o tematică variată (electricitate, sateliți, rachete cosmice, animale tropicale etc., dar și desen, pictură, olărit, sculptură în lemn etc. etc.).

Foarte interesantele dicționare, precum **Dicționar de termeni lingvistici**, **Dicționar de mitologie**, **Dicționar de etnologie** ar trebui urmate de dicționare ale principalelor opere lingvistice, literare, de etnografie ș.a. Dicționarele cronologice ale literaturii române — cu o abundență de date, — ar trebui să apară și pentru tineret, cu o informație mai redusă. Fără însă să se facă rabat la calitatea informației.

Față de situația de acum, să spunem, zece ani, cînd numărul dicționarelor editate la noi era mic și nediversificat, astăzi literatura de referință a înregistrat un salt. Următorul ar fi cel care vizează calitatea informației și modul în care este ea transmisă.

O mențiune specială în legătură cu bibliotecile. Lipsesc totuși din librării și din biblioteci enciclopediile referitoare la lectură, la bibliotecă, la tipar. Lipsesc informația de masă în legătură cu literatura de referință românească. Biblioteca Centrală de Stat (sau poate alt organism!) ar trebui să editeze (și să intre în rețeaua comercială), în fiecare an, o bibliografie a literaturii de referință intrată în țara noastră. Cred că succesul înregistrat de către Editura științifică și enciclopedică (ea și de alte edituri) cu literatura adresată elevilor de liceu și candidaților la învățămîntul superior ar trebui să dea de gînd și marilor biblioteci editoare (Liviu Mosecovic, Biblioteca județeană, Gh. Asachi Iași).

Puncte de vedere asemănătoare au fost emise și de către ceilalți participanți la anchetă. Ei au mai semnalat, printre altele, necesitatea editării unui număr mai mare de lucrări cu caracter ateist-științific, de bibliografii și biobibliografii (după cum a reieșit și dintr-un sondaj efectuat în județul Suceava), de dicționare bilingve și poliglotte pentru diferite specialități tehnice.

Bibliotecarii și-au exprimat speranța că, poate, într-un viitor nu prea îndepărtat, editurile vor reuși să asigure o mai mare operativitate și ritmicitate în apariția acestui tip de lucrări. A fost sugerată și instaurarea unei mai eficiente corelări a planurilor editoriale în vederea obținerii unei eficiențe sporite cu aceleași investiții de inteligență, bani și efort editorial.

ANNE-MARIE MIHÎȚ

# Informația în extinderii rețelei

*Din experiența Bibliotecii*

### Precizări asupra conceptului

Asigurarea servirii unitare a populației cu carte, componentă a strategiei culturale promovată de partidul și statul nostru, ridică pentru factorii de decizie și de execuție cerințe deosebite în planul cunoașterii și rezolvării concrete a numeroaselor probleme organizatorice, de funcționare și de conducere a acestui sector. Dacă în țara noastră există un sistem încheiat de bibliotecă, concretizat în cele cinci tipuri (biblioteci publice, școlare, ale instituțiilor de învățămînt superior, specializate și naționale), aceasta nu înseamnă că lectura publică beneficiază în momentul de față, la nivelul fiecărei localități, de o rețea de biblioteci cu un cadru organizatoric și funcțional în măsură să răspundă în mod optim cerințelor actuale ale societății, ca și dezideratului viabilității principiului echității socialiste și în domeniul lecturii.

Analizînd, în anul 1975, proveniența cititorilor bibliotecii noastre după cartierul și zona de domiciliu, a reieșit că dintr-o seamă de cartiere vechi ca și nou construite numărul celor care frecventau biblioteca era extrem de mic. Totodată, rezultatele cu care filialele existente la finele aceluiași an se înscriau în ansamblul activității bibliotecii — cititorii de la filiale reprezentînd 20%, iar cărțile difuzate 21% — și dezbaterile premergătoare Congresului educației politice și al culturii socialiste au impus necesitatea extinderii rețelei de filiale și a punctelor de împrumut, mai ales în zonele îndepărtate, care la acea dată nu erau dotate cu biblioteci. Astfel, în trimestrul al II-lea din 1975 și în trimestrul I din 1976, pe agenda de priorități a sarcinilor de conducere ce ne-au revenit s-a aflat și aceea a demersurilor pentru extinderea rețelei de filiale, acțiune complexă care angaja o sumă de factori în actul decizional. De aici, în munca de conducere a apărut ca primă problemă aceea în legătură cu metodele ce trebuie folosite pentru clarificarea și stabilirea căilor de urmat în înlăptuirea obiectivului propus.

\* Comunicare prezentată la Sesiunea de comunicări Biblioteca județeană Timișoara 75-4 aniversare (Timișoara, 12-13 noiembrie 1979).



# decizională problema de filiale\*

judetene Timiș

Pentru aceasta, am recurs la metoda „asaltului de idei” (brainstorming), organizând o discuție pentru care au fost selecționate și antrenate cadrele de bază din bibliotecă. Subiectul discuției: „Problematika înființării și organizării de noi filiale ale Bibliotecii județene pe teritoriul municipiului Timișoara”. Temeinic pregătită, cu o tehnică aparte a organizării și desfășurării ei, discuția a fost deosebit de interesantă și a furnizat un bogat material documentar, un valoros fond de idei, care, selectate și ierarhizate, au jalonat etapele ce trebuiau parcurse și conținutul lor pînă la actul final — înființarea propriu-zisă a unor filiale. În legătură cu informarea decizională în cazul în speță, s-a precizat că aceasta reprezintă procesul complex și responsabil care definește etapa premergătoare luării deciziilor și desemnează totalitatea acțiunilor întreprinse pentru obținerea de informații prin care se motivează, se argumentează necesitatea și posibilitatea luării deciziilor ce se impun ca acte de conducere pentru înființarea unor filiale ale bibliotecii, iar în ce privește informația decizională, discuția a definit-o drept totalitatea sau suma informațiilor care constituie suportul factologic informațional al actului decizional — ca proces rațional de alegere a liniei de acțiune, în vederea atingerii scopului urmărit, în cazul nostru, extinderea rețelei de filiale.

## Conspicuitatea informațiilor

Ținând seama de condițiile specifice ale municipiului nostru, de aspectele de ordin juridic și administrativ ale problemei, discuția purtată pe această temă a condus la următorul conspect privind informațiile necesare ca suport decizional în acțiunea de extindere a rețelei de filiale pe teritoriul Timișoarei:

— informații care definesc aportul filialelor existente cu pondere tot mai mare în serviciul de lectură publică și care permit aprecierea că, prin înființarea de noi filiale, lectura publică se dezvoltă potrivit cerințelor;

— informații privind cadrul geografic, referitoare la dimensiunile teritoriale ale localității, împărțirea loca-

lității sub raport administrativ — localitatea matcă, comune suburbane, cartiere vechi, cartiere nou create, raioane și micoraioane distincte;

— specificul economic al localității și al fiecărei zone distincte;

— date demografice;

— informații cu privire la dotarea culturală a localității (rețeaua școlară, casele de cultură, cluburile și căminele culturale, cinematografele, muzeele, instituțiile de artă) și, în primul rînd, informații exacte privitoare la unitățile bibliotecare (număr total și pe rețele, grad de dotare și de organizare, sfera de cuprindere a populației la lectură de către fiecare bibliotecă, date cu privire la frecvența cititorilor din cartiere, în rîndurile cititorilor Bibliotecii județene);

— informații privitoare la distanța dintre limitele extreme ale municipiului, ale cartierelor și cele referitoare la mijloacele de deplasare, informații cu privire la timpul necesar celor din cartiere și alte zone mai îndepărtate pentru deplasare la sediul central al Bibliotecii județene sau la alte biblioteci publice;

— informații care privind raporturile de subordonare ale bibliotecilor existente, cunoașterea factorilor politici și administrativi de decizie privind bibliotecile, avînd în vedere că înființarea și extinderea rețelei de filiale pe un teritoriu dat este actul finalizator al unor decizii luate la nivelul mai multor factori decizionali, nu numai a deciziilor ce se iau la nivelul Bibliotecii județene, cum greșit credeam pînă la acea dată;

— informații la zi privitoare la mutațiile în structura economică și socio-profesională a zonelor nou construite, a noilor cartiere, a platformelor industriale prevăzute cu micoraioane compuse din cămine muncitorești;

— informații din experiența altor județe în înființarea de biblioteci filiale și puncte de împrumut;

— informații și cunoștințe precise cu privire la legislația care trebuie așezată ca suport al actului decizional de extindere a rețelei de filiale.

## Factorii furnizori de informații. Categoriile de informații furnizate

Ca factori furnizori de informații, discuțiile noastre au evidențiat: a. **organe locale de sinteză** — Direcția județeană de statistică furnizînd date statistice globale privitoare la rețelele de biblioteci, apartenența, dotarea cu publicații și activitatea lor (citorii înscrși, numărul volumelor existente, intrate și al celor difuzate), alte informații de dotare și personal; Serviciul de sistematizare și Institutul de proiectări, punînd la dispoziție schițe și date care privesc concepția globală și de detaliu a dezvoltării și sistematizării localității; Serviciul secretariat-administrativ al

Consiliului popular municipal, furnizînd date referitoare la organizarea pe circumscripții, numele deputaților, ale președinților comitetelor cetățenești și ai sfaturilor de cartiere, alți factori cu care trebuie să se colaboreze (comitee de bloc, asociații de locatari etc.); Oficiul de gospodărire localivă, oferind informații privind perspectivele obținerii unor spații necesare; b. **alte surse de obținere a informațiilor decizionale** — unele documente ale consiliilor populare (planurile cincinale de dezvoltare în profil teritorial, planurile de măsuri adoptate cu ocazia analizării unor probleme ce vizează dezvoltarea unor zone, a unor sectoare etc., chemările la întrecere sau răspunsurile la unele chemări ce prevăd mutații în dezvoltarea municipiului); documentele adoptate de plenaryle organelor de partid municipal și județene, de sesiunile consiliilor populare, de organele sindicale; programele de activitate anuale și de perspectivă ale consiliilor de educație politică și cultură socialistă județean și municipal, ale comitetelor județean și municipal de cultură și educație socialistă privind sectorul bibliotecii; informațiile din presă, de la radio și televiziune (interviurile cu președinții și vicepreședinții consiliului popular, pe problemele care privesc perspectivele localității); buletinele oficiale ale Consiliului popular județean în care se publică deciziile, hotărârile, planurile de măsuri privind dezvoltarea economică-socială a Timișoarei etc.; constăturile și întîlnirile deputaților cu cetățenii în cadrul circumscripțiilor, constăturile și alte adunări (de sindicat, de U.T.C., de femei etc.); literatura monografică veche și nouă a localității, a întreprinderilor și instituțiilor, care de multe ori trimite spre elemente valoroase de tradiție. Spre exemplu, studiul istoricului Reuniunii Române de lectură din Timișoara ne-a condus la cunoașterea faptului că în cartierul Fabrică a funcționat prima bibliotecă publică românească. Această informație, coroborată cu date din actualitate (de pildă, distanța mare pînă la sediul bibliotecii noastre) ne-au condus, acum mai bine de 40 ani, la înființarea filialei care astăzi prezintă indicii cei mai mari de activitate (în 1978, media cititorilor pe fiecare bibliotecar la această filială a fost de 1 561, în timp ce la secția de împrumut pentru adulți, secția cea mai reprezentativă ca dotare și deservită de 6 cadre, media era doar de 1 309; media per bibliotecar a cărților difuzate în 1977 la filiala Fabrică a fost de 38 940 de volume, iar la secția pentru adulți, de 26 857 de volume).

## Modalitățile de obținere a informațiilor ca suport decizional

Discuția de tipul „asaltului de idei” a condus la precizarea următoarelor



modalități de obținere a informațiilor ca suport decizional pentru extinderea rețelei de filiale: observația indirectă (cercetarea documentelor, a izvoarelor documentare puse la îndemână de către sursele de informare la care ne-am referit deja); observația directă, pornind de la ipoteza posibilităților și a cerințelor obiective de extindere a rețelei de filiale de pe teritoriul municipiului; cercetarea sociologică concretă pe bază de chestionar, urmărind adâncirea acțiunii de informare, de strângere și de prelucrare a informațiilor, în scopul verificării ipotezelor și al formulării soluțiilor de rezolvare a cerinței de extindere a rețelei de filiale.

Cercetarea sociologică s-a desfășurat în ianuarie-februarie 1976, în baza unui program de cercetare care a definit obiectivele, etapele și metodologia cercetării. Ca obiective înscrise în planul de cercetare, menționăm: completarea informațiilor obținute pe calea observației indirecte și directe, întărirea fondului de argumente pentru confirmarea ipotezei că în Timișoara se făcea simțită, la cea dată, nevoia înființării a cel puțin 7 filiale, pentru ca rețeaua de filiale a bibliotecii noastre să fie considerată completă, în raport cu necesitățile de satisfacere a lecturii publicului pe întreg cuprinsul municipiului, precum și depistarea în teren a unor spații care ar putea fi folosite în acest scop.

Concluziile în planul acțiunii de înființare, mai întâi, a patru filiale (în cartierele Garda Roșie, Mehala, Casa tineretului și Freidorf), informațiile furnizate de cercetarea sociologică au putut fi luate în seamă și într-o etapă următoare, de înființare a încă trei filiale.

Cercetarea a fost realizată de activul bibliotecii noastre cu concursul nemijlocit al deputaților și al comitetelor de cetățeni, pe circumscripții electorale. Ca instrumente au fost utilizate: fișa circumscripției, prin care ne-am propus fotografierea și delimitarea parametrilor dimensionali ca suprafață, echipare economică și tehnico-industrială, cultural-științifică, structura socio-profesională a populației etc.; fișa bibliotecilor, care consemnează existența bibliotecilor din fiecare circumscripție, gradul lor de dotare, de organizare și funcționare, delimitarea sferei de cuprindere la lectură a populației din zona în care funcționează fiecare bibliotecă; fișa sondaj de opinii, adresată unui număr de 50 de cetățeni din fiecare circumscripție și prin care s-a obținut o mare cantitate de informații de amănunt privind situația lecturii în circumscripție și, mai ales, cu privire la necesitatea și oportunitatea înființării de filiale, desemnarea unor spații corespunzătoare organizării de bibliotecii filiale, sugestii privitoare la dimensiunea și structura colecțiilor necesare, orarele de funcționare ș.a.

## Factorii de decizie implicați. Conținutul deciziilor

Intrucât în timpul cercetării s-au conturat posibilitățile urgente înființării a două filiale, analiza datelor și informațiilor obținute prin investigația sociologică, coroborate cu cele obținute pe calea observației indirecte și directe, ne-a determinat să întocmim un raport provizoriu de cercetare, care a fost supus Consiliului popular municipal și Comitetului județean de cultură și educație socialistă, organe de decizie implicate în procesul înființării de bibliotecii filiale. Aceste organe, însușindu-și concluziile și propunerile formulate de noi în raportul provizoriu, au luat următoarele decizii:

1. Consiliul popular al municipiului a aprobat înființarea imediată a filialelor în cele două cartiere în care s-au depistat spațiile necesare și a dat sarcina Oficiului de gospodărire locală să legalizeze atribuirea spațiilor respective și să se intereseze de asigurarea spațiului necesar pentru cea de-a treia filială menționată în raportul nostru;

2. Comitetul județean de cultură și educație socialistă a aprobat de asemenea acțiunea inițiată de Biblioteca județeană și a dispus ca resortul Plan și organizarea muncii să facă demersuri pentru obținerea posturilor necesare înființării filialelor propuse, iar Serviciul contabilitate să analizeze posibilitățile de suplimentare a alocăției pentru carte, pe anul respectiv;

3. Conducerea Bibliotecii județene, cunoscând deciziile organelor la care ne-am referit mai sus, a delimitat răspunderile ce au revenit resoartelor. Astfel, resortului economico-administrativ i s-a stabilit sarcina de a ține legătura cu resoartele de specialitate de la nivelul Comitetului județean de cultură și educație socialistă și cu cele ale Consiliului popular municipal, să se îngrijească de obținerea și pregătirea sediilor, de obținerea alocățiilor bugetare destinate constituirii colecțiilor, dotării cu mobilier etc. Biroului completarea și organizarea colecțiilor i-a revenit obligația de a proceda la constituirea colecțiilor prin transferul unor dublete de la secțiile tradiționale și prin achiziții speciale din producția curentă, indicând sursele (colectura, anticariatul, depozitele U.J.C.C.). Tot acestui resort i-a revenit sarcina de prelucrare și organizare a colecțiilor, de creare a instrumentelor de informare. Serviciului relații cu publicul i-a revenit sarcini legate de popularizarea deciziei de înființare a filialelor în cartierele în care s-au creat condiții de informare a publicului asupra mersului pre-

gătirilor, datei deschiderii filialelor, orarului de funcționare, modalității împrumutului de carte, drepturilor și obligațiilor cititorilor. Tot acestui serviciu i s-a fixat sarcina luării în continuare, după deschiderea filialelor, și a altor măsuri pentru cunoașterea preferințelor cititorilor, pentru perfecționarea organizatorică și funcțională a filialelor, în scopul satisfacerii cât mai depline a cerințelor de lectură. Pentru comisia de încadrare și promovare în muncă a personalului, de pregătire și perfecționare a cadrelor s-au stabilit sarcini legate de încadrarea și inițierea lor în problemele de bibliotecă, prin instrucțiuni și stagii de practică înainte de deschiderea filialelor.

## Rezultatele obținute ca efect al deciziilor luate

Lucrându-se astfel, s-a ajuns ca încă în timpul cercetării să se înființeze: în februarie-martie 1976, filialele din cartierele Ciarda Roșie și Mehala; în septembrie același an, cea de-a treia filială, în cartierul Freidorf.

Intrucât din cercetarea întreprinsă a reieșit concluzia că mai sînt necesare încă trei filiale — două în cartiere nou construite: Calea Șagului și Zona Circumvalațiunii și una într-un cartier mai vechi, aglomerat: Piața Bălcescu — a fost stabilită sarcina continuării demersurilor pe lângă factorii decizionali — Consiliul popular municipal și Comitetul județean de cultură și educație socialistă — pentru asigurarea condițiilor de spațiu și de cadre în acest scop, acțiune prevăzută a se finaliza cel târziu la sfîrșitul anului 1980.

În prezent, Biblioteca județeană Timiș dispune de 6 secții de bază, care își desfășoară activitatea în sediul central sau în sedii apropiate (secția săli de lectură, de împrumut pentru adulți, de literatură social-politică, colecții documentare, de artă, secția pentru copii) și 9 filiale, dispersate în cartierele municipiului, care se conturează ca unități deosebit de dinamice în planul vieții spirituale a cartierelor, prin gradul de cuprindere a populației la lectură, prin intensitatea și structura lecturii, cât și prin acțiunile de propagandă ce le organizează.

Datele cu privire la activitatea bună a filialelor în perioada 1976—1978 sînt tot atitea argumente care confirmă eficiența muncii investite cu cercetarea întreprinsă pentru depistarea posibilităților de înființare a filialelor, justifică eforturile depuse și confirmă justetea deciziilor luate în acest scop.

MIHAI IANCULESCU  
director  
Biblioteca Județeană Timiș



## CONSULTAȚII ÎN CZU

## Poșta rubricii

Mai mulți colegi din țară ne-au adresat rugămintea de a reveni cu explicații și detalii pentru unele diviziuni ale indicelui 33 Științe economice. Economie politică.

Cele mai multe discuții a suscitat diviziunea 332 Pământ. Sol. Imobile (cu sensuri de bunuri imobile) care a preluat cea mai mare parte a noțiunilor indexate anterior sub indicele 333 Pământ. Sol (acum anulat). Neclaritățile se datorează în primul rând faptului că tabelele românești de clasificare (ediția 1959) au schimbat semnificația indicelui 333 față de tabelele CZU:

333 Economie agrară (tabele românești)

333 Pământ. Sol (tabele CZU).

Trimiterea din „Consultații“ a noțiunilor indexate la 333 către 332 avea în vedere conținutul indicelui CZU și nu semnificația celui din tabelele românești. Agricultură ca ramură economică este structurată la indicele 338.43 în cadrul situației economice, alături de celelalte sectoare ale economiei. La 332 s-au păstrat numai aspectele social-politice implicate în noțiunea de pământ ca bun economic.

S-au întâmpinat deasemenea greutăți în anularea diviziunii 333 și datorită faptului că noului indice 332 a adoptat o structură nouă în gruparea noțiunilor, diferită de cea a lui 333, structură redată mult prea succint în tabelele apărute în „Consultații“.

Structura indicelui 332 poate fi înțeleasă numai corelând aspectele noțiunilor indexate aici cu aspectele aceluiași noțiuni indexate la alți indici de clasificare, ca de exemplu:

347.2	Drepturi reale. Lucruri. Bunuri (aspect juridic) (se vor urmări toate subdiviziunile)
336.2	Veniturile statului. Impozite. Contribuții. Taxe.
338.5	Prețuri. Formarea prețurilor. Cost
347.453	Chirie. Arendă.
351.778.5	Locuință (salubritate) (indicele a preluat majoritatea problemelor legate de locuință indexate anterior la 333.32)
351.785	Măsuri pentru securitatea clădirilor
528	Geodezie. Fotogrametrie. Cartografie
55	Geologie
551.4	Geografie fizică

624.131	Mecanica pământului. Tehnica pământului
631.4	Știința solurilor
69	Construcția clădirilor
71	Urbanism. Împărțirea spațiului. Planificarea teritoriului
721/728	Clădiri. Construcții. Locuințe

În operația de clasificare va trebui să analizăm permanent relațiile existente între toți indicii care simbolizează aceeași noțiune sub diverse aspecte.

La începutul grupei 332, cu ajutorul diviziunilor analitice, au fost strinse aspectele generale ale proprietății, ale pământului și imobilelor:

332.01	Probleme teoretice. Teorii funciare
.02	Politică funciară
.02.012.32	Terenuri private
.02.012.33	Terenuri publice
.02.012.34	Terenuri colective
332.021	Reforme
.63	Reforme agrare
(1-21)	Reforme
(1-22)	Reforme rurale

Prima subdiviziune, 332.2 grupează problemele proprietății cu mențiunea ca aici să fie indexate numai aspectele economice și social-politice ale acesteia urmând ca implicațiile juridice să fie clasificate la

347.23 Proprietate.

Principalele sale subdiviziuni sînt:

332.22	Achiziționarea proprietății
	Deținerea
.055.6	Mărirea proprietății
.055.62	Marea proprietate
.055.63	Proprietatea mijlocie
.055.64	Mica proprietate
332.24	Feluri de proprietate
(1-21)	Proprietate urbană
(1-22)	Proprietate rurală
.012.32	Proprietate privată. Bunuri de familie
	Proprietate personală
.012.33	Proprietate publică. Proprietate socială
	Proprietate de stat. Proprietate comună
.012.34	Proprietate cooperatistă.
	Proprietate colectivă

Alte aspecte legate de proprietate sînt indexate la celelalte subdiviziuni ale indicelui 332.2:

332.25	Îngrădirea proprietății
.26	Delimitarea proprietății
.025.87	Naționalizare
.264	Expropriere
.27	Apărarea proprietății
.28	Arendarea. Teren arendat

Noțiuni ca exploatarea pământului, modalități de exploatare, destinația terenurilor, utilizarea pământului, măsuri pentru ridicarea eficienței solului, factori care influențează exploatarea pământului, conservarea și protejarea pământului se regăsesc la 332.3 și subdiviziunile acestuia:

332.3 Exploatarea pământului



- 332 Exploatarea nerațională  
 333 Exploatarea rațională. Exploatare planificată  
 334 Destinația terenului. Utilizarea pământului  
 Fond funciar.
- Pentru a indica o anumită destinație a pământului se va folosi semnul de relație (:). De exemplu:
- 332.334:662 Teren afectat minelor  
 :634.0 Teren afectat pădurilor  
 :69 Teren pentru construcții  
 :711.5 Teren pentru locuințe
- 332.34 Exploatare intensivă  
 .36 Factori care influențează exploatarea pământului (factori de mediu, naturali, sociali, economici)  
 .37 Măsuri pentru sporirea productivității pământului, pentru conservarea și protejarea sa.  
 .38 Modalități de exploatare (privată, publică, de stat, cooperatistă etc.)
- Celelalte subdiviziuni ale indicelui 332 grupează probleme legate de :
- cerințele pământului (332.5)
  - valoarea pământului, a proprietății funciare și a imobilelor, modalități de evaluare, valoare de circulație, valoare unitară, valoare impozabilă, venit, productivitate, rentă (332.6)
  - circulația terenului, circulația imobilelor, piața și prețul pământului, piața și prețul imobilelor, cerere și ofertă, operații funciare, speculații funciare (332.7)
- Pentru colegii care ne-au solicitat trimerile exacte ale noțiunilor indexate la 333 dăm în continuare relațiile respective:
- 333 Pământ și sol → 332  
 .01 Teorie → 332.01  
 .013 Proprietatea asupra terenului → 332.2  
 .013.2 Rentă → 332.68  
 .6/63 Reforme funciare. Mișcarea în favoarea abolirii. Proprietății pământului 332.021.8
- 333.1 Proprietate publică asupra pământului, Proprietate de stat. Proprietate comună → 332.24.012.33  
 .11/.12 Expropriere. Naționalizare 332.264; 332.26.025.87  
 .13 Terenuri libere (pustii, necultivate) → 332.332.2; 332.32  
 Bunuri fără stăpîn → 332.248
- 333.2/.22 Proprietate comună → 332.24.012.334; 332.38.012.334
- 333.3 Proprietate particulară → 332.24.012.32  
 333.31 Bunuri de familie → 332.24.012.32  
 333.32 Problema locuințelor → 347.254; 347.453; 351.778.5  
 Locuințe pentru muncitori → 728:331.833
- .322/.322.6 Reforma locuințelor. Ameliorarea condițiilor de locuit → 351.778.5  
 .323 Intervenția statului → 351.778.54  
 .324 Sechestru → 351.778.54  
 .325 Instalare provizorie 351.778.534  
 .326 Locuințe proaste. Locuințe insalubre → 351.778.52  
 .327 Teren afectat locuințelor → 332.334:711.5
- 333.33 Ipoteci. Împrumuturi → 658.148  
 Impozite. Taxe → 336.2
- 333.34 Cărți funciare → 347.235.11  
 333.35 Fideicomis → 332.25
- .37/.384 Marea proprietate → 332.22.055.62  
 Proprietatea mijlocie → 332.22.055.63  
 Mica proprietate → 332.22.055.64
- 333.39 Operații funciare → 332.7  
 Speculații funciare → 332.76
- 333.4 Proprietățile celor absenți și ale străinilor 332.24.012.32 - 05(1-194) →

- 332.24.012.32 - 054.62  
 Proprietate agricolă  
 → 332.24(1-22)  
 Teren arendat → 332.28
- 333.6 Proprietate urbană → 332.24(1-21)  
 .61 Circulația proprietății funciare 332.7  
 .65/66 Teren pentru construcții 332.334:69  
 Teren neconstruit 332.332.2; 332.334.69
- 333.7 Proprietatea funciară asupra pădurilor → 332.334.634.0  
 .8 Proprietatea minelor și a bogățiilor subsolului → 332.334:622; 347.249  
 .9 Alte proprietăți sau drepturi de folosință → 347.24/247  
 .91 Dreptul de a pescui → 347.246  
 .93 Dreptul asupra apelor → 347.247  
 .94/95 Dreptul de pășunat → 347.243
- Neclară a fost și anularea indicelui 330.2 deoarece și aici semnificația sa a fost schimbată în edițiile românești de clasificare:
- 330.2 Construirea socialismului (tabele românești)  
 330.2 Problemele ale cooperării în economia națională. Teoria cooperării (tabele CZU)
- Indicele a fost anulat, iar noțiunile ce figuiau în tabelele CZU au fost trimise la 334 Probleme generale ale cooperării în economie și la 338.24 Dirijare economică. Problemele legate de dezvoltarea societății socialiste se vor indexa la 330.342.15 Economie socialistă și comunistă.
- Formele organizatorice specifice agriculturii socialiste (Intreprinderi agricole de stat, ferme, întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii, cooperative agricole de producție, complexe agroindustriale etc.) evidențiate în edițiile românești de clasificare la 333 cu ajutorul diviziunilor analitice, pot fi simbolizate folosind diverse combinații cu indici CZU afectați diverselor fațete ale agriculturii.
- Astfel, pentru aspectele economice se pot folosi:
- 333.13 Agricultura ca ramură economică  
 .431 Relații agrare. Situația agriculturii. Structuri agrare  
 .431.4 Relații agrare după proprietăți și forme de întreprinderi  
 .681.115 Producția agricolă ca ramură economică  
 .432 Piața și comerțul ca produse agricole  
 .433 → 339.13; 339.17  
 .434 Finanțarea agriculturii → 336; 631.16  
 .435 Politica veniturilor în agricultură  
 .436 Cooperarea și integrarea în agricultură  
 .436.33 Complexe agroindustriale  
 .439 Problemele alimentației în general pentru aspectele tehnico-organizatorice:
- .631.1 Organizare și exploatare agricolă  
 .631.11 Ferme, proprietăți agricole, sisteme agricole  
 .115 Ferme (după proprietate, conducere și sisteme de exploatare).  
 .115.6 Ferme colective. Gospodării colective  
 .115.7 Întreprinderi agricole publice  
 .71 Ferme de stat  
 .75 Întreprinderi agricole mixte  
 .8 Cooperative agricole 631.173
- 631.14 Ferme agricole (după produse și producție)  
 :633/639  
 :634.1/.7 Ferme pomicole  
 :636 Ferme zootehnice  
 :636.5 Ferme avicole
- 631.17 Tehnologie agricolă  
 .171 Mecanizarea și automatizarea fermelor și a agriculturii  
 .173 Organizarea echipamentului fermelor și a serviciilor speciale  
 .173.2 Stațiuni de mașini și tractoare.

ELENA SABADAC

Biblioteca Centrală de Stat, Serviciul metodic



# Clasa 5 (continuare)

55	<b>GEOLOGIE. METEOROLOGIE. HIDROLOGIE</b>
550	<b>ȘTIINȚE AJUTĂTOARE</b>
550.2	Geoastronomie
	→ 523
550.3	Geofizică
	→ 523.31
.31	Evoluția structurii pământului
.32	Stările de agregare. Faze
.34	Seismologie
.01	Teorie, modele, cercetare și dezvoltare Investigații teoretice și experimentale: analize, măsurători, testări, cimpuri de experiență
.03	Programe seismologice Observatoare, stații și servicii seismolo- gice. Instrumente și echipament. Seis- mografe. Amplificatoare. Aparate de înregistrat. Detectoare
.04	Standarde. Scări (Richter, Mercalli) Intensitate. Magnitudine. Timpul de deplasare. Înregistrarea distanței epicentrale.
.05	Tipuri de înregistrări. Materiale. Operații. Film, hirtie, bandă magnetică, accelero- grame. Seismograme
.06	Identificare seismică. Detectoare. Loca- lizare
.09	Caracteristicile speciale ale undelor, me- diului și perturbațiilor → 550.344; 500.347; 550.348
550.340/340.96	(anulat) → 550.34.03/05
550.341/341.5	(anulat) → 550.34.01/06, 550.343
550.342	(anulat) → 550.348
.343	Prevederea fenomenelor naturale Exactitatea și rezultatele prevederilor. Cartare seismică. Metode de prevedere. Prognoză pe termen lung. Prognoză pe termen scurt.
.344	Tipuri de unde conexe cu seismologia
.094	Comportarea undelor. Proprietăți și pro- cese. Schimbări de fază. Mișcarea roci- lor. Propagare. Viteză seismică. Timpul de rotire. Periodicitate seismică. Ac- țiunea undelor (accelerare, prima mișca- re, unghiul de ieșire), proprietățile und- delor (presiune, impuls, amplitudine). Tipuri de unde după direcția mișcării (longitudinale, rotaționale, transver- sale), unde speciale (unde de șoc, unde ondulate, unde marine — cauzate de seisme, unde de suprafață, unde de adâncime)
550.345	(anulat) → 550.348.436
.346	(anulat) → 550.348/349
.347	Mediul de transmisie (scoarță, mantie, nucleu) Anomaliile seismice: zone de

	umbră, falii, fisuri, cavități. Discon- tinuități
.097	Proprietățile mediului izotropice, anizotropice, elastice, plas- tice, solide, lichide etc.
.348	Perturbații terestre și extraterestre (na- turale și cauzate de mina omului; cutremure, cutremure lunare, accidente, explozii chimice și nucleare)
.098	Caracteristicile perturbațiilor după: adâncime (normale, de suprafață, de adâncime, ) magnitudine (macroseisme, Microseisme), focus sau hipocentru, timpul de propagare, distanță (locale, teleseisme)
550.348.436	Cutremure
550.349	Efectele de suprafață ale cutremurelor
550.35	Fizica radiațiilor și radioactivității terestre
.36	Energia și termodinamica pământului Căldură internă. Căldură proprie. Surse de energie. Energie potențială
.37	Electricitate terestră și atmosferică Cimpul electric al pământului. Radio- activitatea pământului
.38	Magnetism terestru. Geomagnetism
550.4	<b>Geochimie</b>
	→ 550.84
.01	Teorie și metode de cercetare
.02	Lucrări practice și experimentale
.07	Echipament. Instalații și aparate
.08	Măsurători și instrumente
.41	Probleme generale și teoretice. Probleme fizico-chimice
.42	Existența și răspîndirea elementelor chi- mice pe pământ
.43	Existența compușilor chimici și a ames- tecurilor
.46	Acțiunea geochimică a apei și a atmosferei Biogeochimie
550.47	<b>Geobiologie</b> Influențele și acțiunile geolo- gice ale organismelor. Acțiunea orga- nismelor inferioare. Acțiunea plantelor, animalelor, omului.
	→ 551.438
.8	<b>Geologie și geofizică aplicată.</b> Prospectări și explorări geologice. Interpretarea rezultatelor
	→ 622.1
.01	Principii teoretice de prospectare și explo- rare. Geologie experimentală. Metodologie. Folosirea modelelor
.02	Lucrări practice: organizare, programe, proiecte. Laboratoare, investigații de laborator. Stații și spații pentru orga- nizarea lucrărilor practice
.04	Observații. Aria geofizică de examinare
.05	Tratarea rezultatelor investigațiilor și interpretarea datelor
.07	Echipament, instalații și aparate generale
.08	Măsurători: principii și instrumente. Unități geofizice. Exactitate și precizie.
550.81	Prospectări geologice. Metode simple de



	explorare. Examinări preliminare. Folosirea hărților topografice, a fotogramelor aeriene. Metode aeriene folosite în geologie	
.82	Explorare geomecanică	
	Forare geologică	
.83	Metode geofizice de explorare	
	Explorări și examinări gravimetrice. Carotaj. Metode seismice și acustice de explorare și prospectare. Prospectare radiometrică și nucleară. Metode electrice și magnetice.	
.84	Metode chimice și fizico-chimice pentru învetigare și explorare geologică. Metode de geochimică (metode complexe)	
.85	Eșantioane pentru investigații geologice și lucrări de explorare. Investigații petrografice	
	→ 552.1	
.86	Metode paleontologice de explorare	
	→ 56.07	
.87	Metode biologice și psihice	
	→ 159.961	
.89	(anulat) → 550.8.01	
.9	Alte probleme	
.93	Vîrsta geologică absolută. Procedee de determinare a timpului	
	→ 551.7:621.039.86	
<b>551.1/4</b>	<b>GEOLOGIE GENERALĂ</b>	
551.1	Structura, forma și originea pămîntului	
	→ 523.31	
551.2	Geodinamică internă (Procese endogene)	
	(anulat) → 551.23:502.6; 551.432: 502.6	
.502.76	Vulcanism. Vulcani. Fenomene eruptive.	
.21	Eruptii	
	→ 550.34; 551.432	
.22	Roci intruzive. Batolite. Filoane. Apofize	
.23	Fumarole. Gheizere. Izvoare termale	
.502.6	Protecția izvoarelor termale	
.24	Geotectonică. Mișcările scoarței. Falii. Cute. Falii de ridicare. Tasare. Scufundare. Depresiune. Compresiune. Tectogeneză. Orogeneză.	
551.24.01	Teorii geotectonice	
.02	Tectonică experimentală. Simularea proceselor	
.03	Tectonogeneză. Tectonofizică	
.05	Forme și caracteristici ale proceselor tectonice	
.08	Măsurători și instrumente	
.240/240.089	(anulat) → 551.24; 551.24.01/08	
.241	Tectosferă. Grosimea (adincimea) și structura scoarței pămîntului	
.242	Mișcări tectonice. Oscilații. Tectonica oceanelor. Geosinclinale. Platforme	
.243	Geologie structurală. Dislocații. Diaclaze Falii. Flexure izocline. Monocline. Cute. Sincline. Anticline. Depresiuni. Tectonica plăcilor	
.244	Falii de ridicare. Horsturi. Tasare. Scufundare. Compresiune. Tensiune, Epigeneză	
.245	Îmbinarea rocilor	
.247	Tectonică salină	
.248	Paleotectonică	
.25	Petrotectonică. Schimbări produse în roci la acțiunile dinamice, chimice și calorice. Metamorfism în general	
	→ 552.1	
.26	Zone structural-formative. Faciesuri	

	(Formațiuni geologice. Platforme. Terase geosinclinale etc.	
<b>551.3</b>	<b>Geodinamică internă (Procese exogene)</b>	
.051	Sedimentare și stratigrafie în general	
.053	Eroziune. Coroziune. Dezagregare în general	
.31	Formațiuni și fenomene terestre	
	→ 551.4	
.311	Tipul aerial și eroziunea continentală	
	Acțiunea temperaturii, a precipitațiilor, a vîntului	
551.311.4/6	(anulat) → 551.438; 551.349	
551.311.7	(anulat) → 551.311.8; 551.432	
551.312	Tipul limnal (formarea apei dulci)	
.313	Tipul estorial	
.314	Tipul lagunal	
551.32	Glaciologie. Ghețari	
	Apă sub formă solidă. Gheață și zăpadă	
.33	Geologie glaciară	
.331	Eroziunea ghețarilor	
	.5/56 (anulat) → 551.345.4	
.332	Materiale transportate sau depozitate de ghețari	
.334	Acțiunea învelișului de gheață	
.336	Învelișul glaciara. Epoca glaciara	
.338	Teorii asupra originii timpurilor glaciare	
551.34	Acțiunea frigului asupra rocilor și solului. Soluri înghețate. Frig permanent	
.35	Formațiuni și fenomene marine	
	Zone de litoral. Zone batiale. Regiuni abisale	
	(anulat) → 551.435.3	
	(anulat) → 551.435.3	
	(anulat) → 551.435.3	
	Geomorfologie. Geografie fizică. Studiul formei fizice a pămîntului	
	→ 528.425; 551.1/3; 551.462,911,2	
	Principii și investigații teoretice. Metodologie. Cercetare. Modele	
	Lucrări practice de laborator	
	Morfologie. Forme fundamentale de relief (fără a lua în considerare originea lor) (Cîmpie. Ses. Platou. Podiș. Munți. Văi și terase. Pante. Versante. Coaste, Litoral	
	Geomorfologie dinamică	
	Forme și procese exogene și endogene	
	Procese inverse și formele de relief	
	Geomorfologie climatică	
	Paleogeomorfologie	
	Geomorfologie aplicată	
	Continente. Formarea continentelor	
	Insule. Arhipelaguri. Peninsula	
	Forme de relief ale suprafeței pămîntului.	
	Morfostructuri	
	Morfostructuri formate prin mișcările tectonice și procesele vulcanice. Forme vulcanice. Forme de relief muntos.	
	Munți. Pante. Bazine. Văi, Relief vulcanic	
	Morfostructuri formate din structuri pasive vechi. Noduri stîlcoase. Masive muntoase	
	(anulat) → 551.435.1; 551.435.3	
	Morfostructuri. Forme de relief create de procesele exogene. Geomorfologie dinamică și climatică	
.1	Forme de relief create prin acțiunea de eroziune permanentă și intermitentă a cursului apelor (canoane, chei, ravine, terasele și falezele rîurilor, lunci, stăvilare, văi, defilee etc.)	
.2	Forme de relief create prin eroziunea suprafeței pămîntului sub acțiunea scur-	





	gerii apelor (peneplene, pante, povrniri, coaste, dîmburi etc.)		
.3	Forme de relief create de acțiunea valurilor și curenților și de activitatea proceselor de litoral (bancuri, terase și faleze marine, plaje, litoral, țărni, diguri, marea, golfuri etc.)	.54	Radiații solare. Radiații terestre. Temperatura aerului. Repartiția și variația temperaturii la suprafața solului
.4	Forme de relief create de acțiunea ghețurilor și a topirii apelor (fiorduri, morene etc.)	.55	Presiunea atmosferică
551.435.5	→ 551.33		Repartiția și variația presiunii atmosferice la suprafața solului
.6	Forme de relief create de procesele periglaciare	.57	Vîntul și turbulența
.7	Forme de relief create de procesele de gravitație (forme distructivă, forme acumulative)		Microvariații. Repartiția în apropierea solului. Linii de curent: brize, musoni, vîfor, furtună. Vînturi proprii anumitor zone: Bora, Mistral, Blizzard, Sirocco, Efectele vîntului.
.8	Forme de relief create de procesele coliene (dune, deșert etc.)		Vapori de apă și hidrometeori
551.436/437.3	Geomorfologie carstică (doline, grote, peșteri, stalactite, stalagmite, sifoane etc.)	.58	Umiditate. Evaporare. Condensare. Brumă. Ceață. Nori. Precipitații în general: structură, formare, clasificare, Cantitatea, intensitatea și durata precipitațiilor. Forme de precipitații: ploaie, burniță, zăpadă, grindină. Umiditatea solului și hidrologia. Hidrometeorologie.
551.438	(anulat) → 551.432; 551.435.1		Climatologie
551.438.5	Forme de relief de natură organică. Organogeneză, fitogeneză, zoogeneză (turbării, corali, recifuri de corali etc.)	.59	Climat solar. Zone climatice. Influența latitudinii. Climatologie locală. Variația climatului. Mezoclimatologie. Microclimatologie. Tipuri de climate. Climatologie și meteorologie biologică
551.439	Forme de relief create prin acțiunea omului (lucrări de inginerie etc.)		Fenomene și influențe diverse
551.44	Forme de relief de origine extraterestră (Cratere meteorice etc.)		Influențe cosmice. Influența erupțiilor vulcanice. Fenomene optice: miraje, Fata Morgana. Fenomene crepusculare: curcubeu, halo. Fenomene electrice ale atmosferei: auroră boreală, auroră australă. Fenomene acustice: propagarea sunetului, audibilitate, tunet etc.
551.45/459	Speologie, escavații, ape subterane → 551.435.8, 586.3		
551.45/459	(anulat) → 551.4.03; 551.435.7		
551.46	<b>Oceanografie</b>		
.461	Întinderea și adîncimea oceanelor	551.7	<b>Geologie istorică. Stratigrafie</b>
.462	Topografie submarină		→ 550.93, 551.3, 56, 571
.463	Apa de mare. Caracteristicile fizice ale apei de mare	551.7(1/9)	Stratigrafie regională
.464	Chimie marină. Caracteristicile chimice ale apei de mare	551.71/72	Precambrian
.465	Dinamică și statică. Curenți marini	.71	Arhaic
.466	Valuri. Marea	.72	Algondrian
.467	Gheața mărilor. Mări înghețate. Gheața flotantă. Iuberguri (aspect oceanografic)	.73	Paleozoic
.468	Geografie marină. Oceanografia coastei	.75	Cambrian. Silurian. Devonian. Carbonifer. Permian
551.48	(anulat) → 551.312, 551.435.3, 551.435.4, 551.438, 556.5	.76	Înveliș comun pentru paleozoic și mezozoic
551.49	(anulat) → 556	.77	Mezozoic
551.5	<b>Meteorologie</b>	.78	Triasic. Jurassic. Cretacic
.50	Meteorologie practică	.781	Neozoic
.501	Metode de observație și calcul		Tertiär
.506	Informații urmărite periodic (Anul internațional al Soarelui calm)	.782	Paliogen
.507	Instrumente purtătoare (suport)	.79	Paleocen. Eocen. Oligocen
.508	Instrumente meteorologice		Neogen
.509	Previziunea timpului. Modificarea artificială a timpului. Buletin meteorologic. Hărți meteorologice. Diagrame		Niocen. Pliocen
551.51	Structura mecanică și termodinamică a atmosferei	551.8	Cuaternar
	→ 523.31-8	.81	Pleistocen. Perioada preglaciară. Perioada glaciară. Holocen. Perioada postglaciară
.510	Proprietăți fizice. Compoziția și structura atmosferei. Troposferă. Stratosferă. Mezosferă, Ionosferă. Termosferă, exosferă, magnetosferă. Radioactivitatea atmosferei	.82	Paleogeografie
551.511	Mecanica și termodinamica atmosferei	.83	→ 551.8/551.7 (se subdivizează cu 551.7
.513	Circulația generală din atmosferă	.86	Paleogeografie arhaică
.515	Formații și perturbații atmosferice	.87	Paleogeografie algondriană
	Depresiuni. Cicoane. Uragane. Taifunuri. Tornade etc.	.88	Paleogeografie paleozoică
.52	Radiațiile și temperatura	.89	Paleogeografie mezozoică
		552	Paleogeografie neozoică
		.08	Paleogeografie terțiară
		552.1	Paleogeografie cuaternară
			<b>PETROLOGIE. PETROGRAFIE</b>
			Investigarea, determinarea și măsurarea rocilor
			Caracteristicile și proprietățile rocilor. Petrologie fizică și fizico-chimică



.3	Roci vulcanice. Roci eruptive	.14	Infiltrații (ca element în ciclul hidrologic)
.4	Roci metamorfice	.15	Acumularea apei
.5	Roci sedimentare		Albii de acumulare (ca element în ciclul hidrologic)
.6	Meteoriti	.16	Seurgere. Deversare
<b>553</b>	<b>GEOLOGIE ECONOMICĂ. DEPOZITE DE MINERALE</b>	.18	Exploatarea epei. Hidrologie aplicată
	→ 622.3	556.3	Ape subterane. Geohidrologie. Hidrogeologie → 550,8; 551.44
.04	Resurse și rezerve minerale	.31	Proprietățile apelor subterane: fizice, chimice, biologice, microbiologice
	Resurse potențiale. Categorii de rezerve. Rezerve probabile. Rezerve comerciale. Creșterea rezervelor. Calculul și balanța rezervelor	.32	Ape subterane: repartizare pe verticală
.06	Clasificarea genetică a depozitelor		Zone de aerare. Ape suspendate. Ape vodoase, gravitaționale, capilare etc.
.07	Morfologia și structura zăcămintelor și depozitelor. Metalogenie	.33	Zone de saturație (ape subterane propriu-zise)
.08	Examinarea, descrierea, identificarea, determinarea și măsurarea zăcămintelor și mineralelor		Roci purtătoare de apă (acvifere). Roci permeabile. Capacitate de acumulare: flux și aflux. Suprafață freatică. Ape freatice.
553.1	(anulat) → 553.08	556.34	Curgere subterană. Hidraulica izvoarelor
553.2	Formarea zăcămintelor. Formarea mineralelor	.36	Izvoare. Izvoare de depresiune. Izvoare arteziene. Izvoare intermitente
.21	Generalități. Compoziție. Alterare. Cristalizare. Emanații	.38	Bazine subterane. Exploatarea apelor subterane. Poluarea și protecția apelor subterane
.22	Procese metasomatice	556.5	Hidrologia apelor de suprafață. Hidrologia solului.
.23	Fenomene de contact	.51	Zone de drenaj și captare. Bazine. Bazinenele riuilor
.24	Metamorfismul rocilor	.52	Sisteme fluviale. Hidrologia cursurilor de apă. Potamologie
.25	Minerale primare și secundare. Minerale hipogene și supergene		Rîuri, fluvii și canale
.26	Distribuția mineralelor în depozite	.53	Balanța apei. Proprietățile apei (din rîuri): fizice, chimice, biologice, microbiologice. Regimul riuilor. Poluarea riuilor.
.27	(anulat) → 553.07		Hidraulica, hidrodinamica riuilor și fluviilor. Hidraulică fluvială. Curenți, unde → 532.5
.29	(anulat) detalii neesențiale	.54	Regimul riuilor. Estuare. Delte
<b>553.3</b>	<b>Zăcămintele metalifere</b>	.55	Locuri. Rezervoare. Bazine. Limnologie → 551.481
	Mineruri de fier și de mangan		Proprietățile apei-lacurilor, rezervoarelor, bazinelor. Balanța apei lacurilor. Regimul lacurilor. Hidraulica, hidrodinamica lacurilor
<b>553.4</b>	<b>Mineralele altele decît fierul și manganul</b>	.56	Mlaștini, bălți
	Zăcămintele aurifere și de argint. Depozitele de cupru. Zăcămintele de plumb, zinc, cositor etc.		→ Proprietățile apei. Balanța apei. Regimul apei. Poluare.
553.5	Cariere de piatră. Piatră pentru construcții		<b>PALEONTOLOGIE. FOSILE</b>
.6	Minerale anorganice		<b>Paleobotanică</b>
.7	Surse (izvoare) minerale		→ 561//582 (se subdivizează ca 582)
.8	Pietre prețioase și semiprețioase. Pietre geme. Pietre fine		<b>Paleozoologie</b>
.9	Zăcămintele carbonifere și hidrocarburi		562/569//592/599 (se subdivizează ca 592/594)
<b>556</b>	<b>HIDROSFERA APA (în general). HIDROLOGIE GENERALĂ</b>		<b>BOTANICA</b>
	→ 532; 551.46, 621.6; 626/627; 628.1/3		Botanică generală
.01	Teorie. Principii de cercetare și investigație. Investigații experimentale	56	Fiziologia plantelor
.02	Lucrări practice: organizare, programe, proiecte etc. Laboratoare și lucrări de laborator	561	Circulația fluidelor. Absorbție. Exudație. Transpirație
.04	Observații. Note. Analize hidrologice	562/569	Disimilație în general. Respirație
.06	Prognoze hidrologice		Asimilație în general. Nutriție. Rezerve. Secreții. Metabolism
.07	Echipament, instalații și aparate pentru lucrări hidrologice	58	Dezvoltare 581.3
.08	Măsurători: principii și instrumente		Variații. Variabilitate. Mutații
<b>556.1</b>	<b>Ciclul hidrologic. Balanța globală a apei pe glob</b>	581	Reproducere
	Proprietățile apei: fizice, chimice, biologice și microbiologice	581.1	Fiziologie celulară
.11	Precipitații: ploaie, zăpadă etc. Cantitatea și durata precipitațiilor (ca elemente în ciclul hidrologic)	.11	→ 576.3
.12	→ 551.57	.12	
.13	Evaporare. Transpirație	.13	
	Evaporare totală (ca elemente în ciclul hidrologic)	.14	
		.15	
		.16	
		.17	



# LUCRĂRILE DE REFERINȚĂ

## Prelucrare, reflectare în cataloage, organizare în rafturile cu acces liber

- .18 Mișcări și sensibilitate  
.19 Chimie vegetală  
581.2 Patologie vegetală. Fitopatologie  
→581.2//632  
581.3 Embriologie  
.4 Morfologie. Anatomia plantelor  
Rădăcini. Organe de nutriție. Tijă  
(tulpină). Ramificații, Frunze, flori,  
fructe etc.  
.5 Obiceiurile plantelor. Ecologia plantelor  
Instinct. Adaptare. Condiții climatice.  
Grupuri de plante. Familii de plante.  
Colonii. Simbioză. Grijă pentru des-  
cendenți. Mijloace de protecție  
.6 Utilizarea plantelor. Botanică economică  
→ 63  
.8 Histologie vegetală. Țesuturi  
→ 576.3  
.9 Botanică geografică. Floră  
Răspindirea geografică a plantelor  
Botanică sistematică  
→ 561  
582.2/.3 Criptogame  
582.4 Fanerogame  
582.5/.9 Angiosperme

### 59 ZOOLOGIE

- 591 Zoologie analitică  
591.1 Zoofiziologie  
.11 Singe. Circulație în general  
.12 Respirație  
.13 Nutriție. Inaniție  
Masticatie. Digestie. Chimia alimentară  
a alimentelor. Creștere. Greutatea și  
volumul corpului. Ingerarea alimentelor.  
Vîrstă. Durata vieții. Longevitate. Moarte  
.14 Secreție și excreție. Limfă. Glande în  
general  
.15 Variație. Ereditate  
→ 575.1/.2  
.16 Generație. Biogeneză. Incubație. Dezvol-  
tare  
.17 Mișcare. Locomoție  
.18 Funcțiile sistemului nervos  
591.2 Patologie animală  
619  
.3 Embriologie animală. Ontogenie. Dez-  
voltarea ființelor  
.4 Organologie animală. Anatomie. Zootomie  
→ 611  
.5 Ecologie. Bionomie  
Psihologia animalelor. Inteligență. In-  
stincte. Locuințele animalelor. Adă-  
posturi. Cuiburi. Migrație. Animalele și  
anotimpurile. Sociabilitate. Sociologie  
animală. Grijă pentru pui. Apărare.  
Voce. Limbaj. Cînt  
.6 Zoologie economică  
→ 636; 638; 639  
.8 Histologia animalelor  
.9 Zoogeografie. Faună. Răspindirea geo-  
grafică a animalelor  
592/599 Zoologie sistematică  
592 Nevertebrate  
593 Protozoare  
594 Moluște  
595 Viersuri. Artropode. Crustacee. Arahnoide.  
Miriapode. Insecte  
596 Vertebrate  
597 Pești  
598 Reptile  
599 Mamifere.

După ce în numărul trecut al revistei am tratat despre descrierea și reflectarea în catalogul alfabetic general al bibliotecii a materialelor de referință, ne vom ocupa în continuare de **Clasificarea și reflectarea lucrărilor de referință în catalogul general sistematic al bibliotecii.**

1) Clasificarea materialelor de referință comportă o analiză mai amplă, pe tipuri specifice de publicații, pentru a putea ajunge la o metodologie comună pentru majoritatea bibliotecilor din țara noastră. Indexarea categoriilor de materiale de care ne ocupăm va fi desigur aceea bazată pe Clasificarea zecimală universală, sistemul cel mai mult practicat în țara noastră.

Trebuie făcută însă precizarea că, dacă pentru cele mai multe lucrări de referință se pot întocmi indici de clasificare apti să le scoată în evidență în mod pregnant față de indicii proprii documentelor primare, pentru altele, mai puține e drept, acest lucru este mai dificil. Aceasta se datorește faptului, îndeobște cunoscut, că CZU nu reușește întotdeauna să prezinte în mod egal și la fel de profunde toate domeniile de activitate umană și, respectiv, toate tipurile de documente.

Pe de altă parte, nu s-a ajuns încă la publicarea unei ediții complete sau măcar a unei ediții medii CZU în limba română, fapt care duce la utilizarea unor tabele de clasificare diferite, din țări și din perioade diverse și, implicit, la modalități neunitare de indexare a lucrărilor de referință, ca de altfel și a altor categorii de documente.

E recomandabil ca, în lipsa unei astfel de ediții, bibliotecile publice și de specialitate din țara noastră să apeleze la traducerea selectivă a unora din cei mai importanți indici CZU, publicată în numere anterioare ale buletinului Biblioteca (și în continuare) cu titlul: **Consultații în CZU**, ca și la lucrarea CZU revăzută și adăugită, editată de INID în colaborare cu B.C.U. București, în mapa documentară **Informarea documentară în teorie și în practică**, cu numerele apărute în 1979 și 1980.

Enciclopediile generale, universale sau naționale, conținând date cu caracter general din toate domeniile, beneficiază de o clasificare globală, generală, în care este precizată și limba în care au fost redactate.

Exemplu: Encyclopaedia Britannica 03=20



Bol'saja sovjetskaja enciklopedija 03=82  
Encyclopaedia Universalis 03=40  
Encyclopédie Française 03=40  
Encyclopaedia Judaica 03=20

Se poate remarca faptul că se clasifică prin aceiași indici enciclopedii elaborate în țări diferite, realizându-se astfel avantajul grupării materialului de referință redactat în aceeași limbă, în catalogul sistematic. Există însă și dezavantajul că nu se pot diferenția în cadrul enciclopediilor editate de țări diferite cele cu puncte de vedere diferite, cu ponderi deosebite ale aceluiași subiect și chiar cu informații diferite asupra aceluiași subiect.

Dicționarele sau lexicoanele de specialitate se pot indexa mai nuanțat, avându-se în vedere atât domeniul prezentat, cât și tipul publicației respective.

De exemplu: **Encyclopaedia of education 37(03)=20**  
**801.3:37=20 802.0-3:37**

Se remarcă faptul că indexarea la domeniu cuprinde totodată și indicele auxiliar de formă (03) și indicele auxiliar de limbă =20.

Indexarea în cadrul diviziunii 80 **Lingvistică** este conformă cu formula aplicată în cele mai multe biblioteci: **801.3 Lexicologie** în relație cu domeniul, cu prezentarea limbii în care a fost redactat dicționarul. Mai este posibilă și o a treia clasificare, direct la lexicologia limbii în care este redactat dicționarul, urmată de relația cu domeniul, dar aceasta este facultativă.

În bibliotecile de specialitate se practică unele indexări și mai amănunțite. Avându-se în vedere faptul că **801.3** semnifică lexicologia, adică un aspect mult mai larg decât cel reprezentat de dicționare, se utilizează un indice mai amănunțit, **801.316.4 Dicționare de specialitate**. Pentru același exemplu: **37(03)=20 801.316.4:37=20 802.0-316.4:37** (indexare facultativă).

În funcție de mărimea colecțiilor din bibliotecă, se poate aprecia dacă este nevoie de un indice mai general sau mai amănunțit. Oricum, se poate remarca faptul că pentru dicționarele, lexicoanele și enciclopediile de specialitate, posibilitățile de indexare sînt multiple și avantajoase.

Enciclopediile de specialitate se clasifică în mod obișnuit la domeniul abordat, cu precizarea indicelui de formă (03) și al celui de limbă — semnul =. De exemplu:

Ionescu, Cristian. **Mică enciclopedie onomastică**  
**801.313(03)=590**, Nume de persoane. Enciclopedie  
sau în limba română  
**Enciclopedia căminului** Economie casnică. Enciclopedie, în  
**64(03)=590** limba română  
sau  
**Enciclopedia civilizației grecești**  
**030.85(35)(03)=590**  
**006(35)(03)=590**

Este de remarcat faptul că se indexează direct la domeniu, fără o clasificare suplimentară la **801.3 Lexicologie**. **Dicționare**, mai ales acele enciclopedii al căror material este structurat într-o ordine sistematică, geografică, cronologică etc. în orice caz nu în ordine alfabetică.

Enciclopediile de specialitate organizate alfabetic, dar care abordează domeniul mai aprofundat decât un simplu dicționar terminologic de specialitate sau unul explicativ, sînt tratate la fel ca în cazul dicționarelor și lexicoanelor

de specialitate. Dacă biblioteca nu are un catalog sistematic special pentru materialele de referință, enciclopediile de specialitate vor fi răspindite în tot cuprinsul catalogului sistematic la indicii principali respectivi, eventual amănunțiti cu alți indici auxiliari și urmați de indici de formă (03) și de limbă =2/0. Se poate adopta și o clasificare de grupaj, similară cu cea a dicționarelor de specialitate.

Dicționarele bilingve și multilingve, materiale de referință frecvent utilizate în timpul studiului și consultării documentelor în limbi străine, pot fi indexate de asemenea din mai multe unghiuri de vedere:

**Dicționar englez-român**

**801.3=20=590**

**802.0-3=590** (clasificare facultativă).

Aceste clasificări se aplică în bibliotecile publice care nu au colecții prea numeroase de lingvistică și mai ales de lexicologie. În bibliotecile de specialitate, se utilizează, ca și în cazul prezentat anterior, indici mai adînciți:

**801.323.2=20=590**

Dicționar bilingv, în limba engleză și română

**802.0-323.2=590**

Limba engleză, dicționar, cu termeni corespondenți în limba română (utilizat facultativ).

Dicționarele unilingve explicative, ca de exemplu **Dicționarul limbii române moderne**, comportă de asemenea două clasificări aplicabile curent în bibliotecile publice cu colecții enciclopedice: **801.3=590 805.90-3** (utilizare facultativă)

Bibliotecile de specialitate folosesc și de această dată clasificări mai aprofundate:

**801.323.1=590**

Dicționar într-o limbă, română

**805.90-323.1**

(utilizare facultativă) Limba română, dicționar unilingv.

Dicționarele multilingve sau polilingve de cele mai multe ori de specialitate, se clasifică cu ajutorul indicelui de limbă = 00

Dicționar tehnic poliglot

**62(03)=00**

**801.3:62=00** sau, mai amănunțit:

**801.316.4:62=00**

Subliniem necesitatea indexării unitare și atente a dicționarelor de specialitate, a celor explicative, bilingve sau poliglotte, deoarece numai astfel putem asigura orînduirea corectă a fișelor în catalogul sistematic.

**Lucrările bio-bibliografice** deși își limitează informațiile la o persoană sau un grup de persoane care au activat într-un anumit domeniu, conțin de cele mai multe ori informații bibliografice foarte bogte, de multe ori exhaustive. Indexările diferite de CZU sînt nuanțate și pot reflecta aceste materiale din diferite puncte de vedere.

Theodorescu, Barbu.

Nicolae Iorga 1871-1940. Bibliografie

**012 Iorga, N.**

Bibliografie individuală N. Iorga

**016:929 Iorga, N.**

Bibliografie de specialitate privind viața lui N. Iorga. (Precizăm faptul că 929 este noul indice utilizat actualmente în CZU, în locul vechiului 92 Bibliografii.)

**016:859.0-00 Iorga, N.**

Bibliografie de specialitate privind istoria literaturii române N. Iorga.

**016:930(498) Iorga, N.**

Bibliografie de specialitate privind



929 Iorga, N.  
Cioculescu, Șerban. Ion Luca Caragiale  
859.0.09 Caragiale, I. L.

929 Caragiale, I. L.  
859.0—95

#### Exemplu de autobiografie

Iorga, N. O viață de om, așa cum a fost  
930(498) Iorga, N.

929 Iorga, N.  
949.8(092) Iorga, N.  
859.0—94

859.0.09 Iorga, N.

știința istoriei în România. N. Iorga.  
(Precizăm faptul că indicele 949.8  
are aceeași valoare ca și 93(498)  
aplicat în fișa tipărită de B.C.S.)  
Bibliografie. N. Iorga  
Istoria literaturii române. I. L. Ca-  
ragiale  
Biografie. I. L. Caragiale.  
Literatură română. Critica apre-  
ciată ca gen literar

Lucrările omagiale pot fi clasificate sub  
toate aspectele, conținutul lor putând fi astfel bine repre-  
zentat în catalogul sistematic. Exemplu:

929 Marinescu, Gh. Biografie. Gh. Marinescu  
082.2 Marinescu, Gh. Antologie despre Gh. Marinescu  
61(498)(002) Marinescu, Gh. Medicină, România. Prezentare  
biografică. Gh. Marinescu  
061.75 Marinescu, Gh. Aniversare. Gh. Marinescu

Pentru lucrările omagiale, uneori, e indicată chiar și  
tratarea analitică, pentru a nu se pierde informații  
prteoase.

Monografiile oferă, în afara informației pri-  
mare bogate, și un aparat bibliografic extrem de prețios.  
Clasificarea acestor publicații urmărește reflectarea dome-  
niului, a subiectului respectiv. Exemplu:

#### Monografia geografică a României

014.98 Geografia României (Precizăm că acest indice are ace-  
eași valoare cu 91(498) utilizat de  
B.C.S. pe fișa tipărită)

551.4 Geografie fizică. România  
338(498) Situația economică a României

Istoriile diferitelor domenii științifice  
sau subiecte sunt considerate materiale de referință  
deoarece oferă elemente fundamentale și marchează cele  
mai importante momente din evoluția subiectelor cerce-  
tate. Exemplu:

#### Istoria matematicii în România 51(498)(00)

Indexarea privește domeniul, cu precizarea locului geo-  
grafic și aspectului istoric al problemei.

Sintezele și tratatele cu caracter ge-  
neral sau privind anumite domenii sunt  
materiale de referință cu un potențial considerabil de in-  
formare, bazate pe surse bogate, exprimate fie la sfârșit  
în forma unor bibliografii, fie la subsolul paginilor.  
Exemplu:

Cardaș, Gheorghe. Tratat de istoria României 949.8(021)  
Tratat de sculptură 73(021)

În categoria sintezelor generale se includ și docu-  
mentele de partid și de stat, întrucât oferă o  
cunoaștere aprofundată și generală a fenomenelor istorice,  
sociale, politice și economice contemporane. Clasificările  
reflectă atât domeniile de activitate umană, abordate în  
documente, cât și prezența activă a partidului nostru în  
construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Detalii în legătură cu clasificarea acestor documente  
au fost publicate în paginile buletinului, la „Consultații  
în CZU“.

Ghidurile, altele cele geografice, cit și cele orienta-  
tive în diferite domenii, profesii, sunt materiale de referință  
la nivel de popularizare. Se clasifică la domeniul principal  
cu precizarea indicelui auxiliar de formă (026) ghiduri.  
Exemplu:

Ghid ergonomic 331.015(026)

Ghid arheologic al Dobrogei 904(498.8)(026) Arheologie. Dobro-  
gea. Ghid

(Precizăm că 904 este noul indice utilizat actualmente în CZU  
în locul vechiului 930.26 care a fost desființat).

Atlasele geografice sau cele care privesc  
diferite alte domenii au ca indice principal domeniul și  
ca indice de formă (084.4) atlas. Exemplu:

Atlas de psihologie 159.9(084.4)

Anuarele statistice se bucură de o indexare  
mai complexă. Exemplu:

Anuarul statistic al Republicii Socialiste România  
31(498)(058.2) Statistică, România. Anuar  
058.2(498):31 Anuar, România. Statistică  
338(498)(058.2) Economie industrială, România. An-  
nuar

Indicii de reviste sunt individualizați în cata-  
logul sistematic prin clasificarea la 014.3 Bibliografii de  
articole din periodice. Exemplu:

Familia. Foarte enciclopedică și beletristică cu ilustrațiuni. 1865—  
1906. Indice bibliografic  
014.3:05(498) Familia „1865/1906“ Indice bibliografic. Perio-  
dic. România. Familia. 1865—1906.  
05(498) Familia „1865/1906“:014.3  
859.0(05)

Revista de filozofie. Indice bibliografic, 1911—1943

05(498) Revista de filozofie:014.3  
014.3:05(498) Revista de filozofie  
1(498)(05):014.3

Cataloagele de bibliotecă, de edituri și de libră-  
rii se indexează la diviziunile 017 și 018.

Exemplu: Cartea veche românească în colecțiile Bibliotecii cen-  
trale universitare București.  
016.094.5(498)

Bibliografie de specialitate. Carte  
veche. România.  
Catalog de bibliotecă. România.  
Carte veche. România.  
Carte veche. România. Catalog de  
bibliotecă.

Bibliografiile, în funcție de specificul lor, se  
clasifică cu ajutorul subdiviziunilor de la 01 Bibliografii.  
Bibliografiile generale au indicele principal 011.

#### Exemplu:

Index translatorium 011

Bibliografiile naționale se clasifică prin 015 urmat de indicele auxi-  
liar de loc. Exemplu:  
Bibliografia Republicii Socialiste România. Cărți. Albume. Hărți.

015(498)  
002(498) Carte, producție editorială. România.

Bibliografiile speciale, pe ramuri, au clasificare dublă,  
avântajoasă, alături de domeniul, cit și la diviziunea 016 în  
relație cu domeniul respectiv. Exemplu:

Bibliografia literaturii române, redactată de T. Viann, 1948—1960.  
859.0.00 „1948/1960“ (01)

Istoria literaturii române, 1948—  
1960. Bibliografie (precizăm că 01  
este un indice auxiliar de formă nou,  
introdus în CZU din anul 1975,  
având semnificația de bibliografie)  
Bibliografie de specialitate. Istoria  
literaturii române, 1948—1960

Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine  
în periodice (1859—1918) vol I. Literatura universală. Literaturi  
germanice.  
016:859.0.09 „1859/1918“ : 82.09(05)

Bibliografie de speciali-  
tate. Istoria literaturii  
române. 1859—1918. Istoria  
literaturii universale. Perio-  
dice.

05(498):859.0.09 „1859/1918“ : 82.09(01) Periodice. România.  
Istoria literaturii române.  
1859—1918. Istoria  
literaturii universale. Bi-  
blio-  
grafie

859.0.09 „1859/1918“ : 82.09(05) (01) Istoria literaturii române.  
1859—1918. Istoria  
literaturii universale. Pe-  
riodee. Bibliografie.

82.09 : 859.0.09 „1858/1918“ (05) (01)  
83.09:859.0.09 „1859/1918“ (05) (01) Istoria literaturilor  
germanice. Istoria literatu-  
rii române „1859/1918“.  
Periodice. Bibliografie.

Menționăm că ultimul indice CZU este o clasificare  
cu caracter analitic, reflectând conținutul vol. I al lucră-  
rii citate ca exemplu. Primele clasificări au caracterizat  
lucrarea în ansamblul ei.



Răspunzând unor necesități de informare factologică, pentru a căror rezolvare publicul apelează tot mai mult la fondurile de referință ale bibliotecilor publice, în colecțiile bibliotecare și-au aflat, tot mai manifest, locul și unele lucrări de o tipologie aparte, unele ridicând probleme în îndexare (ghiduri de străzi, cărți de telefon, mersuri de tren sau de autobuze, coduri poștale etc.). Iată câteva exemple:

Ghidul străzilor din București  
058.7(498 București) Ghiduri locale. București  
Carte de telefon a municipiului Galați  
058.S:654.15(498) Galați Listă. Abonați. Telefoane. Galați  
Lista codurilor poștale din România  
058.S:656.8(498) (085-73) Listă. Poștă. România. Coduri.  
C.F.R. Mersul trenurilor  
058.S:656.2(498) Listă. Circulația trenurilor România.

## 2. Reflectarea lucrărilor în catalogul sistematic general al bibliotecii.

Față de posibilitățile pe care le oferă catalogul alfabetic în reflectarea lucrărilor de referință, în catalogul sistematic aceste categorii de materiale sînt oglindite mult mai pregnant și mai variat. Există secțiuni întregi în catalogul sistematic, ocupate de anumite categorii de documente secundare și alte materiale de referință, ca de pildă diviziunile: 01 Bibliografii; 02 Biblioteconomie; 03 Enciclopedii; 08 Poligrafii; 801.3 Lexicologie. Dicționare; 929 Biografii.

S-a observat că la unele biblioteci, dezvoltarea excesivă a unor rubrici, ca de pildă 01 sau 801.3, au determinat pe catalogatori să adopte sisteme hibride de tematizare a rubricilor, de intercalare a fișelor, ignorînd ordinea firească ce decurge din structura indicelui CZU atribuit.

Rezolvarea dificultăților de organizare a rubricilor prolixie din catalog constă în ordonarea corectă a fișelor, conform normelor în vigoare, și utilizarea fișelor divizionare pentru categorii specifice de materiale.

La fiecare clasă, diviziune sau subdiviziune din CZU, indicii pot fi combinați prin semnul relației cu indicii principali specifici lucrărilor de referință enunțați mai sus, sau pot căpăta indici auxiliari de formă tipică pentru materialele de referință: (03) enciclopedie, dicționar

- (058-2) anuar
- (084-4) album
- (026) ghid
- (09) istoria subiectului.

Regulile internaționale de orinduire a fișelor în catalogul sistematic acordă oarecare prioritate combinațiilor de indici în relație sau indicilor auxiliari de formă, astfel încît bibliografiile, dicționarele, enciclopediile, ghidurile etc. sînt plasate, chiar dacă nu pe primul loc la domeniu, dar pe locul al V-lea sau al VI-lea față de celelalte combinații.

Trebuie să admitem însă că nu toate lucrările de referință sînt pregnant reflectate în catalogul sistematic și că foarte adesea ele sînt intercalate printre documentele primare obișnuite datorită posibilităților pe care le oferă — sau nu le oferă — Clasificarea zecimală universală.

Dealtfel, nu trebuie uitat că, în catalogul sistematic general, materialele de referință sînt relevate cu aceeași pregnanță ca și alte tipuri de documente, pentru că scopul său este de a dezvălui sub aspectul conținutului toate colecțiile bibliotecii și nu putem cere acestui instrument să-și depășească funcția și să reflecte lucrările de referință într-o măsură mult mai mare decît pe celelalte documente.

Așadar, în afara claselor 08 și 9 unde se găsesc cele mai multe dintre materialele de referință, în unele secțiuni din toate celelalte clase ale catalogului sistematic sînt răspîndite lucrări făcînd parte din această categorie.

Din această situație rezultă necesitatea ca atunci cînd biblioteca posedă colecții numeroase de materiale de referință, publicate în formă de cărți, broșuri sau seriale, să le organizeze separat, într-o sală a lucrărilor de referință, și să organizeze cataloage separate pentru acestea.

FLORICA CÂMPEANU

# Norme privind catalogarea cărții vechi

Una din cele mai importante probleme care preocupă în ultima vreme marile biblioteci este valorificarea colecțiilor de patrimoniu, prin elaborarea cataloagelor de manuscrise, incunabile, carte veche românească și străină.

O serie de biblioteci, deținătoare de fonduri importante, au editat asemenea cataloage sau sînt în curs de elaborare și tipărire. Inițiativa lor este remarcabilă cu atît mai mult cu cît prin asemenea publicații se fac cunoscute colecțiile și sînt puse la dispoziția cercetătorilor importante instrumente de lucru. De aceea se cere ca ele să fie întocmite cu rigurozitate științifică și conforme unor norme și principii unitare de descriere.

În acest sens, catalogarea fondurilor de patrimoniu trebuie să permită atît evidența și valorificarea lor pe plan intern, cît și pătrunderea lor în circuitul internațional al valorilor. Pentru realizarea acestui deziderat, Biblioteca Centrală de Stat recomandă, în stabilirea normelor unitare de descriere, adoptarea normativului FIAB pentru descrierea bibliografică a cărții vechi — ISBD (A), Internațional Standard Bibliographical Description (Ancient) —, apărut la Londra, în 1978, sub auspiciile Oficiului Internațional pentru Controlul Bibliografic Universal (International Office for UBC).

Începînd cu acest număr al buletinului *Biblioteca*, vom publica în cadrul rubricii „Tehnică de bibliotecă” aceste norme adaptate pentru catalogarea cărților vechi românești și străine existente în bibliotecile din România.

Cum era și firesc, în sistematizarea datelor pe care le oferă materialul de față, baza de lucru a constituit-o schema normativului interțional. De aceea vom începe prin a o expune pe scurt, în numerotarea originală, subliniind faptul că pe parcursul analizelor de conținut vom menționa modificările survenite datorită cerințelor de adaptare la situațiile specifice oferite de fondurile noastre și de tradiția catalogării românești:

- 0.1 Scopul normativului
  - 0.2 Definiții
  - 0.3 Ordinea generală, comparativă a zonelor și elementelor și punctuația menționată de ISBD(G) și ISBD(A)
  - 0.4 Punctuația
  - 0.5 Surse de informare
  - 0.6 Limba și scrierea folosite în cadrul descrierii
  - 0.7 Abrevieri
  - 0.8 Tipărire cu majuscule, accentuare etc.
  - 0.9 Exemple
  - 0.10 Greșeli de tipar
  - 0.11 Imperfecțiuni
- Specificarea elementelor**
1. Zona titlului și a menționării responsabilității
  2. Zona ediției
  3. Zona specifică a materialului (sau tipului de publicație)
  4. Zona publicației, a difuzării etc.
  5. Zona descrierii fizice
  6. Zona seriei
  7. Zona notelor
  8. Zona caracterului de literă
  9. Publicații în mai multe volume.

Analizînd conținutul diviziunilor, se constată că 0.1 cuprinde generalități nesemnificative pentru informare în această etapă, iar 0.3 și 0.4 se referă la elemente compa-

Traducerea din lb. engleză a fost făcută în cadrul B.C.S. de Cristina Predeleanu, corectura și controlul termenilor specifici — M. Jaklovsky.



rativ între descrierea cărții vechi și a cărții curente, precum și la punctuația zonelor — deci noțiuni aplicabile după însușirea temeinică a tehnicii de lucru. Considerăm astfel că este bine ca ele să fie analizate într-o etapă viitoare, iar acum să ne oprim mai pe larg asupra celorlalte puncte din prima parte a schemei.

Pentru a facilita înțelegerea materialului, atragem atenția de la început asupra faptului că, pe lângă termenii folosiți în accepția bibliografică obișnuită, normativul internațional operează și cu termeni speciali, a căror explicație este absolut necesară. Așadar vom urmări în continuare definițiile (0.2) termenilor cu sens special, așa cum sînt redactate în normativ, dîndu-le o ordonare alfabetică:

— **alte informații despre titlu** = un termen, o sintagmă sau o serie de trăsături caracteristice ce apar subordonate și în legătură cu titlul propriu-zis al publicației, sau cu titlurile paralele, variațiile titlului propriu-zis, titlurile de părți sau volume și cu titlurile operelor individuale pe care le conține publicația. Ele califică, explică sau completează titlul la care se referă sau indică trăsăturile caracteristice conținute în publicație, motivul pentru care sau ocazia cu care a fost tipărită publicația respectivă. Termenul include subtitluri și variate de titluri aflate în pagina de titlu sau substitutul ei, dar nu cele ce se găsesc în interiorul publicației;

— **avant-titlu** = altă indicație de titlu, care fiind plasată înaintea titlului propriu-zis al publicației, sau a paginii de titlu sau a substitutului acestei pagini, introduce titlul propriu-zis;

— **caracterul literar** = un grup de trăsături caracteristice ce compun corpul de literă folosit în textul publicației, avînd scopul de a o identifica;

— **căsuța tipografică (Colophon)** = datele aflate de obicei la sfîrșitul unei publicații, care conțin informații cu privire la publicarea sau tipărirea acesteia, iar uneori și alte informații suplimentare (numele autorului și al lucrării uneori numele editorului, al ilustratorului/ilor, al tipografului, al celui care suportă cheltuierea impensis, sumptibus cu caracterele cui s-a tipărit: tipis, data etc.);

— **date preliminare** = a) pagina sau paginile de titlu ale publicației, inclusiv verso fiecăruia dintre acestea; b) orice pagină sau pagini care preced pagina sau paginile de titlu; c) menționarea privilegiului și a autorizației de tipărire;

— **descrierea bibliografică** = un set de date bibliografice care înregistrează și identifică o publicație;

— **desemnarea generală a materialului** = un termen indicînd în linii mari clasa materialului a căreia îi aparține publicația (detalii cu ocazia tratării zonei 1 — într-un număr viitor);

— **desemnarea materialului specific** = numele clasei specifice de material din care face parte publicația;

— **ediție** = totalitatea exemplarelor unei publicații tipărite prin folosirea aceluiași zaț tipografic sau reproduce după modelul exemplarului-bază și publicate de un editor sau un grup de editori. (O ediție poate fi tipărită de mai multe ori sau poate avea mai multe apariții, iar aceste reeditări pot prezenta unele mici diferențe între ele.);

— **element** = cuvînt, sintagmă sau grup de caractere reprezentînd un component distinct al informației bi parte dintr-o zonă a descrierii bibliografice;

— **ilustrație** = o reprezentare grafică, picturală sau de alt gen, care apare în cadrul unei publicații;

— **imprimate** = toate exemplarele unei ediții publicate odată sau într-o singură operațiune. Aceste exemplare permit includerea variantelor care apar în cursul tipării;

— **I.S.S.N.** = Numărul de serie standard internațional, conferit unei publicații în serie de către Sistemul internațional al publicațiilor în serie (I.S.D.S.). El se referă și la publicațiile în serie mai vechi;

— **material însoțitor** = o scurtă descriere a oricărui material ce însoțește partea sau părțile esențiale ale publi-

cației și care este menit a fi folosit împreună cu aceasta; — **menționarea ediției** = însemnarea ediției sau imprimării din care face parte o publicație, înregistrată în termenii folosiți în publicația respectivă sau comunicată, cînd este necesar, de agenția bibliografică;

— **menționarea responsabilității** = element privind identificarea persoanelor și a funcției lor, care sînt răspunzătoare sau au contribuit la crearea conținutului intelectual sau artistic al lucrării;

— **menționarea seriei** = principalele elemente care identifică o serie și subseriile ei (dacă este cazul) și orice numerotare cu cifre sau litere în cadrul seriei și subseriei;

— **pagina de titlu** = o pagină, de obicei la începutul publicației, care prezintă cele mai cuprinzătoare informații despre publicație, lucrarea conținută în publicație, titlu, afirmarea responsabilității și a tuturor sau numai a unei părți din datele de imprimare. Cînd elementele, care în mod normal sînt prezentate pe o pagină de titlu, sînt împărțite — fără a se repeta — pe două pagini față în față, acestea sînt considerate împreună pagină de titlu;

— **planșă** = material ilustrativ care apare pe o pagină, însoțit sau nu de text explicativ, și care nu face parte dintr-o succesiune de pagini complet sau parțial acoperite de text;

— **publicație în mai multe volume** = publicație apărută în mai multe părți, separate din punct de vedere fizic, concepută sau publicată ca entitate, părțile separate pot avea titluri și mențiuni de autor aparte;

— **publicație monografică** = publicație neserială, cuprinzînd textul (cu sau fără ilustrații) complet într-un singur volum, în mai multe volume sau urmînd a fi completat într-un număr finit de volume;

— **serie** = un număr de publicații separate, corelate printr-un titlu colectiv care se referă la întregul grup (pe lângă titlul individual al fiecărui număr în parte); publicațiile individuale pot fi numerotate sau nu. Acest termen nu se referă la publicațiile în mai multe volume;

— **substitutul paginii de titlu** = pagină sau o parte de pagină dintr-o publicație, care, în absența paginii de titlu, o înlocuiește; căsuța tipografică, titlul incomplet, titlul de capitol sau chiar cel de sumar, colon-titlul, cuvinte de început, explicative, de deschidere a textului principal, a altmătrubii, etc. Partea conținînd cele mai cuprinzătoare informații trebuie să fie folosită ori de cîte ori este posibil. Pentru completarea datelor se va apela la celelalte substitute, într-o ordine stabilită;

— **titlu** = un conținut sau sintagmă, care apare de obicei în publicație, denumind publicația sau lucrarea pe care o cuprinde;

— **titlu propriu-zis** = titlul principal al unei publicații, în forma în care apare pe pagina de titlu sau pe substitutul paginii de titlu. Termenul include orice titlu alternativ dar nu cuprinde titlurile paralele și alte informații despre titlu. El include de asemenea cuvîntul de deschidere al paginii de titlu cu condiția ca acesta să nu reprezinte o afirmare separată a responsabilității, o dedicație, un motto, o menționare a seriei, a prețului publicației, a ediției sau orice altă parte a datelor de imprimare;

— **titlu alternativ** = în cazul în care titlul propriu-zis este constituit din două părți (fiecare dintre acestea putînd fi considerată un titlu) unite prin cuvîntul „sau” (ori echivalentul lui „sau” în altă limbă), a doua parte din titlu va fi denumită cu termenul de titlu alternativ;

— **titlu paralel** = titlul propriu-zis (sau titlul unei lucrări individuale incluse într-o publicație fără titlu colectiv) în altă limbă sau în alt alfabet; un titlu în altă limbă sau alfabet prezentat ca un echivalent al titlului propriu-zis;

— **zonă** = secțiune principală a unei descrieri bibliografice, cuprinzînd date dintr-o anumită categorie sau grup de categorii.

MIA SCHATZ  
MARIANA IOVA





CZU 09 (498) "17" Dosoftei

## Cea dintîi carte numită „De-nțales” a lui Dosoftei

Data de 11 aprilie 1980 marchează împlinirea a trei sute de ani din ziua cînd tipărirea **Psaltirii de-nțales** (**Psaltirea slavo-română** sau **Psaltirea în proză**) a lui Dosoftei a luat sfîrșit. Evenimentul se cuvine sărbătorit nu pentru motivul încheierii lucrului în tiparnița mitropoliei ieșene, ci pentru locul ce-l ocupă în opera celui dintîi poet autentic român și în literatura țării noastre cartea scoasă la lumină în primăvara anului 1680.

Multă vreme cărturarul, pe numele său laic Dimitrie Barila, născut în anul 1624, a fost considerat „descendent al unei familii de negustori aromâni stabiliți la Lvov” de unde vine în țară la 1649 „cu o cultură multilaterală... cîștigată într-unul din centrele culturale ale acelei regiuni”<sup>1</sup>. Cercetările recente publicate de N.A. Ursu<sup>2</sup> au arătat însă că Dosoftei „a fost un rod al pă-

mintului moldovenesc”, fiu de mazili din Țara de Sus care, după ce a învățat la mănăstirile moldovenești, a plecat „să-și desăvîrșească învățătura în Polonia”. El „n-a fost ținut departe în copilărie, așa cum se afirmă uneori, nici de limba română și nici de folclorul românesc, unicul model literar autohton pe care putea să-l urmeze în arta versificării”<sup>3</sup>.

Întorcîndu-se de la studii, după ce între 1647 și 1648 slujește la Mitropolia din Iași, ajunge — prin 1649 — la mănăstirea Probota unde se consacră preocupărilor cărturărești, urmărind de-a lungul întregii sale vieți să înlocuiască, în principalele cărți de cult, limba slavonă, în uz pe atunci, cu limba română.

După ultimele investigații ale aceluiași cercetător ieșean, N.A. Ursu, debutul literar al lui Dosoftei s-ar plasa în

primii ani al stabilirii lui în țară. Concluzia se bazează pe analiza unei tipăriri anonime fragmentare existentă în Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, semnalată, încă din 1955, de Dan Simonescu care i-o atribuie lui Varlaam, datînd-o cu anul 1647<sup>4</sup>. Ea conține două cărți: **Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu și Cuvînte de jele la robie Ierusalimului cînd din Ierusalim la Vavilon i-au mutat Navuhodonosor împărat...**, scriere versificată ale cărei caracteristici lingvistice l-au condus pe editorul **Operele** lui Dosoftei să presupună că volumul s-ar fi putut tipări la Iași în jurul anului 1649 cu literele rămase din tiparnița arsă a lui Vasile Lupu, autorul distihurilor fiind proaspătul ieromonah de la Probota.

De la cea mai tînără vîrstă, Dosoftei a urcat una după alta treptele ecleziastice, ajungînd la 34 de ani episcop de Huși, la 35 de ani episcop de Roman, iar la 47 de ani mitropolit al Moldovei, dar el n-a renunțat nici o clipă să lucreze „cu osteneală”, „cu osirdie”, „cu nevoință” pentru a duce la bun sfîrșit proiectul său referitor la introducerea limbii române în biserică. După acea tipărură scoasă probabil în țară, primele cărți certe transpuse de el în românește și le-a tipărit, datorită unor condiții neprielnice din Moldova, în anul 1673, la Uniev\* în Polonia, sub titlul **Psaltirea în versuri și Acatistul Născătoarei de Dumnezeu**. Începînd din anul 1679 și pînă în 1686 îi apar la Iași alte traduceri la care, fără îndoială, lucrase de-a lungul celor trei decenii anterioare: **Liturghie**, 1679; **Psaltirea de-nțales**, 1680; **Molitvenic de-nțales**, 1681; **Viața și petrecerea sfinților** (4 volume), 1682—1686; **Parimile preste an**, 1683; **Liturghie și Rugăciuni**, 1683; **Octoih**, 1683, acestea două din urmă atribuite lui pe baza unor informații date de Melhisedec, episcopul Romanului<sup>5</sup>. Tipărirea volumul patru din **Viețile sfinților** se întrerupe în octombrie 1686 cînd, retrăgîndu-se cu oastea în Polonia, Ioan Sobieski îl duce în exil la Zolkiew\*\* unde moare în ziua de 13 decembrie 1693.

Firеște, opera capitală și cea mai răspîndită a lui Dosoftei rămîne **Psaltirea în versuri** despre al cărei text N.A. Ursu precizează că „nu este dependent

\* Aslăzi Ugnev, R.S. Ucraineană.

\*\* Zolkiew sau Jolcva, azi Nesterov, R.S. Ucraineană.





„să-nțăliagă tot“, „să poată trage hiria omului către celitul ei...“, ba, în cartea **Viețile sfinților** spune chiar că a „tălmăcit-o rumânaște, pre limbă proastă“, înțelegând prin aceasta că de la bun început o consacra și păturilor populare mai puțin culte.

Revenind la **Psaltirea în proză**, trebuie să arătăm că ea este, prin urmare, rodul unei îndelungate munci de elaborare, după cum se poate deduce din titlul ediției versificate a psaltirii „cu lungă osteneală în mulți ai socotită și cercată prin sfintele cărți și diacia pre verșuri toemită în cinci ai foarte cu osirdie mare, de Smeritul Dosoftei Mitropolitului de Țara Moldovei“. Ori acea „lungă osteneală în mulți ai“, anterioară celor cinci consacrați verificării, este investită în **Psaltirea de-nțăles** la redactarea căreia, după N.A. Ursu, a ajuns după ce „a revăzut textul din **Psaltirea Scheiană**, din **Psaltirea Hurmuzachi** și din **Psaltirea lui Coresi**, confruntându-l cu originalul slavon și încercînd, după cum dovedesc numeroasele glose și variantele textului menționate marginal, să găsească formulările cele mai adecvate și mai frumoase“.

În sprijinul acestei afirmații și a celei care susține că **Psaltirea în proză** stă la baza **Psaltirii în versuri**, recenta ediție a **Operele lui Dosoftei** compară textul în proză și cel versificat al **Psalmului 150** pentru a demonstra că unele cuvinte sau imagini au fost utilizate aidoma în ambele versiuni.

Sub aspectul ei grafic, **Psaltirea de-nțăles** este un volum în-4<sup>o</sup> mic de 3+212 f. (nu se cunosc exemplare complete), cu textul tipărit numai cu negru, pe două coloane, în stînga cel slavon, în dreapta cel românesc. Ornamentele cărții constau în chenarul paginii de titlu, stema Țării Moldovei pe verso foii de titlu (p. 39), citeva frontispicii înguste, unele cu scene biblice, și numeroase inițiale de mari dimensiuni, bogat împodobite. Cea mai completă gravură reprezintă chenarul titlului înfățișînd șapte figuri din mitologia creștină, încadrate în motive vegetale (vrejurii, flori și fructe). Partea lui inferioară cuprinde în centru scena luptei dintre David și Goliat, cu un călăreț și corturi în planul al doilea (p. 38.). Nu se cunoaște autorul gravurilor dar, ceretînd cu atenție poarta cărții la primul exemplar din colecția Bibliotecii Academiei, am observat, disimulat în desenul florii din colțul stîng inferior, un nume prescurtat: IERO DAMAS, iar în floarea din colțul opus data — PO LETO 7188 (= 1680) (p. 38). Aceste litere sînt greu vizibile în chenarul celorlalte exemplare din colecția menționată, din cauza inegalei distribuirii a cernelei tipografice care face ca liniile lor să se confunde cu hașurile desenului.

Dacă acest ieromonah Damaschin este viitorul tiparnic bucureștean Damaschin Gherbest sau un alt gravor, rămîne să o spună cercetătorii de spe-

de al lui Kochanowski“, cum se susțineau pînă acum, ei reprezintă „o traducere originală elaborată de un poet cu o bogată cultură literară în limbile greacă, latină, slavonă și polonă, al cărui principal mare faț de versificație se dovedește a fi poezia noastră populară“.

Deși tipărită mai tîrziu, **Psaltirea de-nțăles** a constituit un important jalon în elaborarea psalmilor versificați. Textul în proză reprezintă traducerea românească, evoluată față de cele anterioare, a unei cărți de cult care, încă din secolul al XVI-lea, „slujea și ca un fel de manual pentru învățarea scrisului și cititului, mai ales în școlile bisericesti. Astfel se explică interesul foarte mare față de această carte, îndeosebi acolo unde nu a început încă tipărirea abecedarelor“<sup>7</sup>. De altfel, „**Psaltirea de-nțăles** prezintă paralelul text în slavonește și în românește și pare a satisface, urmărind același scop, nevoi mai mult didactice“<sup>8</sup>.

Este o remarcă referitoare la uzul, să spunem „laic“, al psaltirilor în general, care — manuscrise ori tipărite — erau cele mai frecventate cărți de lectură cotidiană în secolele trecute, fapt atestat și de nenumăratele însemnări de stare civilă, rețete casnice sau socoteli gospodărești în care abundă foile lor.

Consecvent scopului ce-l urmărea, în scrisoarea dedicatorie de la începutul **Psaltirii de-nțăles**, adresată lui Ioan Duca Voievod, cărturarul moldovean arată că „mai mare-i cela ce spune de-nțăles decît cela ce grăiește în limbă... Pentr-aciaia... cu cit ni-au fost putiarea înțălesului, am silit și am scos pre înțeles rumânească aciastă svîntă carte...“. Și aici, ca și în alte cărți, cînd Dosoftei spune „în limbă“ are în vedere limbile străine, iar cînd spune „de-nțăles“ se referă la limba țării căreia îi închină toată truda lui, cum singur spune într-o prefață: „dăruim și noi acum de odată acest dar limbii rumânești“. Și nu ostenește să repete:



## *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*

cialitate care vor compara caracteristicile grafice ale ilustrațiilor respective trăgând cuvenite concluzii.

Cu toate funcțiile înalte care-i vor fi răpit mai mult timp și cu toată vitregia „vremurilor nepășnice“, Dosoftei nu și-a întrerupt munca de cercetător al istoriei patriei, de stihuitoar și de traducător. Că a cheltuit „mulți ai“, cu „lungă nevoită și cu Lexicoane de agiunsu“, „lungă vreme scriind și tălmăcind...“ se poate vedea și din perseverența cu care urmărește să perfecționeze, să șlefuiască fără încetare versiunea românească. Acribia caracteristică muncii lui de redactare se vedește începând de la selecția textelor de tradus, ca în cazul *Proloagelor*<sup>10</sup>, continuând cu corectura din timpul tipării (la *Psaltirea de-nțăles* adaugă chiar o „îndireptare a cuvintelor“ și un fel de erată cu titlul „Greșurile“) și sfârșind cu recitirea textului tipărit în care completează eventualele omisiuni, cel puțin pe exemplarele păstrate pentru sine ori oferite personalităților vremii. Astfel, în *Psaltirea în versuri*, pe lângă alte corecturi de greșeli tipografice, introduce patru stihuri — aceleași — sărite la traducere sau tipărire. Ele au fost descoperite într-un exemplar de la Biblioteca Academiei<sup>11</sup> și în altul din colecția Bibliotecii Centrale de Stat<sup>12</sup>.

Nu mai datorită neîntreruptei sale munci de îmbogățire și înnoire a vocabularului care a durat aproape o jumătate de secol, prodigiousul cărturar și poet a devenit ctitorul limbii literare și al poeziei culte românești, contribuind la ridicarea culturală a celor mulți. Din cele două mari dragoste ale lui — cea de neam și cea de limbă —, Dosoftei a pus temelie trainică monumentelor durate de el care, de trei sute de ani, au rămas izvoarele nesecate ale basmului și poeziei noastre, în eternul ciclu, pornite de la popor și întoarse la el.

LIVIA BACĂRU

### NOTE

1. Rosetti, Al., Cazacu, B. și Onu, Liviu. *Istoria limbii române literare*. Vol. I. Ed. a II-a. Buc., „Minerva“, 1971, p. 133. Vezi și: Ulici, L. *Dosoftei*. În: *Convorbiri literare*, nr. 1 (73), Ian 1976, p. 6.
2. *Dosoftei. Opere*. I. Versuri. Ediție critică de N.A. Ursu. Studiu introductiv de Al. Andriescu. Buc., „Minerva“, 1978, p. X.
3. *Idem*.
4. Contribuții la *Bibliografia românească veche*. În: *Studii și cercetări bibliografice*, I, Buc., 1955, p. 246—256.
5. Bianu, Ioan și Hodos, Nerva. *Bibliografia românească veche*. Tomul I. Buc., 1903, p. 262—263.
6. *Dosoftei. Op. cit.*, p. 415.
7. Demény L. *Psaltirile ebrilice tipărite în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVI-lea*. În: *Studii și cercetări de bibliologie*. Serie nouă, XII. Buc., 1974, p. 91.
8. Rosetti, Al., Cazacu, B. și Onu, Liviu *Op. cit.*, p. 133—134.
9. *Dosoftei. Op. cit.*, p. 400.
10. Bacăru, Livia și Caratașu, Mihai. *Un izvor mai puțin cercetat al „Proloagelor“*. În: *Îndrumătorul cultural*, XXVII, nr. 9, sep 1974, p. 56.
11. *Dosoftei. Op. cit.*, p. 424 și pl. 7.
12. *Dosoftei. Trei stihuri pentru Psaltirea în versuri prezentate de Livia Bacăru*. În: *Manuscriptum*, VI, 1975, nr. 3, p. 33—35.

Alcătuată de către Samuil Micu, îmbogățită, aranjată și prefațată de Gheorghe Șincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* a apărut, în urmă cu 200 de ani, la Viena, în tipografia cărților ilirice. Venind după experiențe anterioare, de care autorii ei nu au avut cunoștință (Dascălul Staicu, Tirgoviște, 1670; D. Eustatievici, Brașov, 1757; ieromonahul Macarie, 1772), gramatica se constituie într-un autentic act de emancipare românească, fiind și prima scriere în care corifeii Școlii ardelenă exprimă suferința crezul lor istoric și filologic. Urmiind așit modelul altor gramatici latine sau germane, ceea ce era curent în spiritul de erudiție al epocii, dar mai ales pătrunzând în special morfologia limbii române, citeva din legile ei fonetice, autorii, luminați de conștiința romanității neamului nostru și de necesitatea trezirii lui la conștiința de sine, au dat o carte de căpătii. Micul opuscul de la Viena este un moment de referință în istoria civilizației românești pentru integrarea în lumea modernă.

Ecoul lucrării a fost imediat. În 1781, S.F. Sulzer o citează și o folosește în disertația sa „Grammatikalische Abhandlung von der Walachischen Sprache“, tipărită tot la Viena în volumul al doilea din *Geschichte des Transalpinischen Daciens*, p. 151—269.

Întinsa ei bibliografie, prin care i s-a definit importanța pentru filologia românească, a urmărit să clarifice tipologic șase categorii de probleme: 1. care au fost modelele urmate; 2. care este contribuția fiecăruia din cei doi autori la redactare lucrării; 3. în ce măsură și cum au reușit să normeze limba română, adecvat specificității ei; 4. care a fost efectul gramaticii asupra filologiei românești; 5. descrierea corectă pentru cuprinderea în *Bibliografia românească veche*; 6. repunerea textului în circulație.

În continuare, ne vom ocupa de aspecte privind descrierea bibliografică.

În BRV, I. Bianu și Nerva Hodos descriu „Gramatica“ avind în vedere exemplarul de la Biblioteca Academiei — format in-folio și 94 p. (?).

Florea Fugaru, în primul volum din *Școala ardelenă*, 1970, p. 60, dă formatul in-folio, 5 f. + 94 p., fără sursă sau loc de depozit. Curioasă este și traducerea pe care editorul o dă primelor rînduri din prefața lui Șincai la „Elementa...“: „Septimum supra decimum saeculum est a quo Trajanus devicto Decebal...“ prin „A trecut mai mult de un secol de cînd Traian, după ce a învins pe Decebal...“

În 1970, sub coordonarea Mariei Negru, apare la B.C.U. București masiva cercetare bibliografică *Ortografia limbii române*, în care, fără format, se indică VIII+94 p. și se discută partea de ortografie (p. 1—9). Peste doi ani, în *Bibliografia analitică a limbii române literare*, lucrare realizată de un colectiv îndrumat de acad. Tudor Vianu, este menționat la p. 13 formatul in-octavo, (12)+100 p., fără localizarea exemplarului avut în vedere.

Martin Bodinger, menționează în 1976, în catalogul *Cartea românească veche în colecțiile B.C.U. din Iași*, p. 146, un exemplar in-octavo mic (17,5×10,5 cm) de 5 f.+100 p. și emite, primul, ipoteza că datele din BRV II „au fost eronate“, adăugînd că „mai probabil exemplarul nostru face parte dintr-un alt tiraj“.

Exemplarul de la Biblioteca județeană Bihor are (5) f.+100 p., cu un format ceva mai mare (18×11,4 cm), fără legătură, cu caiete de 8 file.

Înclinăm să dăm credit aceluia care semnaleză exemplarul văzut, indicînd și locul de conservare, respectiv I. Bianu și Nerva Hodos (BAR), Martin Bodinger (Iași) și noi (Oradea). Că rezerva ne este îndreptățită, o susținem și prin faptul că în lucrarea citată de la B.C.U. București, la p. 7, se spune despre ediția de la 1805 a gramaticii clain-sincaiene că „are aceleași capitole ca ediția I, cuprinzînd în plus capitolul *De formandis Daco-Romanis Voelbus ex Latinis*“, cînd în realitate, în exemplarul nostru de la 1780, deci ediția principeș, capitolul acesta există după partea de sintaxă și înainte de vocabular, la p. 71—75.

Ne rămîne de luat în seamă, fără a le omite și pe celelalte atita vreme cît



**ELEMENTA**  
LINGUÆ  
**DACO-ROMANÆ,**  
SIVE  
**VALACHICÆ.**  
COMPOSITA

AB  
**SAMUELE KLEIN DE SZAD,**  
ORD. S. BARTOLI M. IN COLLEGIO GRÆCI  
RIFUS CATHOLICORUM VINDOBONENSI  
AD S. BARBARAM EPHEMERIO.

LOCUPLETATA VERO, ET IN HUNG  
ORDINEM REDACTA

A  
**GEORGIO GABRIELE SINKAI,**

EJUSDEM ORDINIS, AA. LL. PHIL.  
ET SS. THEOL.



VINDOBONÆ,

Typ. JOSEPHI NOB. DE KURZBOCK,

M DCC LXXX

1780

Pagina de titlu a gramaticii (exemplarul de la Oradea).

nu știm dacă se datorează unor confuzii sau nu, două descrieri: in-folio de 94 p. (BAR), respectiv in-octavo (5) f. + 100 p. (Iași și Oradea). Credem și noi, ca și Martin Bodinger, că în BRV II este o greșeală\*.

Existența a două tiraje, puțin diferite, ale primei gramatici românești nu este de natură să ne surprindă, dată fiind largă ei adresabilitate. Autorii, și mai în special, căruia îi întrezărim un rol catalizator, cu prospețimea caracterului său de un patriotism mai expansiv și cu imaginile Romei productive în mintea sa înaripată de istorie, anticipează în prefață succesul cărții. Astfel, după ce arată că elevii români de la Sf. Barbara „nu numai că ne-au rugat de multă vreme să dăm la lumină acest opuscul, ci chiar ne-au dat ajutor în multe privințe”, adaugă „căror [școlari] le-am dat asentimentul nostru cu atât mai cu plăcere, cu cât ma prevăzută cu mult mai dinainte că mulți oameni din toate condițiile și stările lor vor dobîndi un foarte mare câștig din această lucrare a noastră”. „Căci fie că cineva s-a îndeletnicit cu comerțul cu daco-românii, fie că ar avea de făcut o călătorie prin Țara Românească, Moldova, Transilvania, Marmăția, Ungaria de dincolo de Tisa, Sylvania, Banat, Cuțo-Valahia, Basarabia însăși pînă la Crișana, limba daco-romană va fi mai necesară decît celelalte, dat fiind că nu vei auzi nici o altă limbă mai des folosită în provinciile enumerate”. (Am citat din traducerea lui Florea Fugaru.)

Larga destinație a cărții se reflectă și în mesajul exemplului (cuvinte, expresii, propoziții, fraze, dialoguri) ce ilustrează teoria disertației, aspect neanalizat de exegeza de pînă acum. Vocabularul românesc-latinesc dă cuvinte despre lume, despre materialitatea fenomenelor cosmice și terestre, despre anatomia omului, despre lucrurile și ființele de pe lângă casa omului, în total cîteva sute de cuvinte alese din fondul principal, mai ales după asemănarea cu etimonul latin.

Conchidem, provizoriu, că largă adresabilitate a primei gramatici românești a decis să aibă două tiraje, cu o diferență de paginație, deci cu modificări ale zăului, fie în urma reculegerii unor plăci desfăcute, fie în urma unor adăugiri în prefață sau în anexe. Unele diferențe sau chiar confuzii de descriere au fost posibile și datorită faptului că sumarul și paginația cărții, greu accesibile, nu au fost descrise pînă acum explicit și integral. Le dăm alăturat, după exemplarul de la Oradea, facilitînd comparații care să ducă la clarificarea definitivă a acestei probleme.

CONSTANTIN MĂLIŢĂ



**ELEMENTA LINGUÆ DACO-ROMANÆ  
SIVE VALACHICÆ**

de Samuil Micu și Gheorghe Șincai  
[Sumar, după exemplarul de la Biblioteca  
județeană Bihor]

Georgius Gabriel Sinkai candida lectori s.p.d.  
f. 2—5

**ELEMENTORUM LINGUÆ DACO-ROMANÆ  
SIVE VALACHICÆ**

Pars prima DE ORTHOGRAPHIA  
(Caput I—III) p. 1—92

Pars II DE ETYMOLOGIA  
(Caput I—XVII) p. 10—60

Pars III DE SYNTAXI  
(Caput I—IV) p. 61—70

Appendix. De formandis Daco-Romanis vocibus a Latinis p. 71—75

Vocabular romanesc și latinesc p. 76—86

Forme de vorbire despre lucrurile cele ce mai adese-ori ven în cuventare p. 87—100

Notă: p. 95—98 cuprind „A patria vorbire intra callatori in crisma”; p. 98—100 cuprind „A cincea vorbire. Un nemerite întroba de la un cotatlan unde sede cutare”.

100 Mem. Lycopium.

Quando laŕi putere gatiŕe acuta?  
Atara la tepeŕe hore  
anche a fi acuta, dar  
mai bene aŕi facere,  
de aŕi veni mane de  
nilitate la oct. qua  
atuncu aŕi cuprens,  
Alia voi facere: re-  
nami fanatos.  
Sieroul Domateci tãle.

Quando laŕi putere gatiŕe acuta?  
Atara la tepeŕe hore  
anche a fi acuta, dar  
mai bene aŕi facere,  
de aŕi veni mane de  
nilitate la oct. qua  
atuncu aŕi cuprens,  
Alia voi facere: re-  
nami fanatos.  
Sieroul Domateci tãle.



Ultima pagină a gramaticii (exemplarul de la Oradea).

\* Prin amabilitatea cercetătoarei Livla Bacăru, care cunoaște exemplarul de la Biblioteca Academiei, deținem informația că acesta are formatul in-octavo, (5) f. + 100 p.



Biblioteca centrală universitară Cluj-Napoca. CATALOGUL INCUNABULE-LOR. Intocmit de Elena Mosora și Dolina Hanga. Consultanți științifici: prof. Pompiliu Teodor. Coordonatori: Constantin Negulescu și Andrei Veres. Prezentarea grafică: Vasile Pop-Silaghi. Cluj-Napoca, „Dacia”, 1980. 126 p. cu reproducții foto.

Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca a făcut să apară în Editura Dacia „Catalogul Incunabulelor”, săvârșind astfel un act de mare și adevărată cultură. Aceasta, întrucât lucrarea — înscrisă în acțiunea de valorificare a fondurilor B.C.U. Cluj-Napoca — oferă tuturor celor dornici de cunoaștere, dar în primul rând specialiștilor, un instrument de informare valoros, realizat după ultimele exigențe științifice.

În cercetarea incunabulelor, prețioase realizări tipografice de la începuturile tiparului (secolul al XV-lea), se pot trage concluzii privind începuturile tehnicii tiparului, dar și asupra conținutului, exprimat grafic, al culturii secolului al XV-lea.

Intocmirea unor cataloage de tipărituri vechi și incunabule este justificată de punerea în valoare a tezaurilor culturale ale unei biblioteci, instituții sau chiar țări; de eventualitatea descoperirii și semnării unor titluri sau ediții necunoscute; de valoarea deosebită a unui exemplar sau altul, a cărui circulație de-a lungul anilor, dacă nu chiar a secolelor, poate să aducă precizii de timp și spațiu, de prețioasă calitate istorică și culturală. Importanța cunoașterii și studierii incunabulelor este subliniată și de existența unei instituții cu caracter internațional, „Comisia catalogului general al incunabulelor” (Gesamtkatalog der Wiegendrucke), care urmărește cuprinderea într-o lucrare unitară a tuturor acestor tipărituri din lume, adevărate instrumente de studiu științific și cultural-artistice, și careia i se adresează și lucrarea de față.

Autoarele lucrării amintesc că în anul 1935 Eugen Barbu, directorul de atunci al bibliotecii universitare clujene, a publicat o descriere sumară de 41 de incunabule aflate la Cluj, reprezentând un punct de plecare, dar și o lucrare de pionierat în acțiunea de valorificare a fondurilor valoroase ale B.C.U. Cluj-Napoca. Lucrarea actuală cuprinde 84 de incunabule păstrate în original și 5 în microfilm.

Subliniind revoluția culturală determinată de apariția tiparului, care a permis „istoriei omenirii săltați de pe o orbită pe alta”, catalogul cuprinde, într-o grupare după conținut, descrierea incunabulelor cu literatură religioasă, filozofică, drept canonic și civil, istoric, retorică, literatură antică și medievală. De amintit că între aceste incunabule se găsește două biblii din anul 1478, tipărite la Nürnberg de Antonius Koberger, 8 lucrări în limba latină și italiană ale lui Hieronimus Savonarola, tipărite la Florența după 1490; „Buch der Chroniken” de Hartman Schedel (cel mai mare incunabul german), tipărit tot de A. Koberger în 1493; epistolele umanistului A.S. Piccolomini — Nürnberg, 1496; „Codex Justinianus” — Nürnberg, 1475; lucrări ale lui Cicero, tipărite la Veneția (1497 și 1499), în foarte frumoase condiții grafice; elegiile poetilor Tibulus, Catullus și Propertius; istoria lui Titus Livius; opera filozofică, epistole, piese de teatru ale lui Seneca și „La Comedia” lui Dante Alighieri — Veneția, 1491, cu xilografuri după desenele lui Botticelli și altele.

Majoritatea acestor incunabule provin din centre tipografice germane (41) și italiene (36), dar sînt și din Elveția (5), Franța (1), Cehoslovacia (1).

Pentru întocmirea catalogului, s-au respectat principiile generale ale cataloagelor de acest fel, cuprinzînd o descriere amănunțită a fiecărui incunabul. Ordonarea este alfabe-

tică, după autori, și cronologică, după data apariției. Pentru înlesnirea consultării materialului descris, catalogul, al cărui „cuvînt introductiv” apare și în limbile engleză și franceză, mai cuprinde: indexul cronologic al incunabulelor; indexul localităților și al tipografilor; indexul alfabetice al tipografilor; indexul comentatorilor, editorilor, traducătorilor; concordanțele, făcînd legătura între diferite alte cataloage și numărul curent al catalogului de față.

În sfîrșit, spre exemplificare, descrierea unui incunabul:

16. Dante Alighieri (1265—1321). La Comedia. Comentio di Cristophoro Landino. Ed. Piero da Figno, Venezia. Bernardino Benaluis et Matheus da Parma (Capassa), 1491, Marzo 3.

2. Text: 244/251/× 152. Bibliografie: HC 5949; GW 7 969; BMCV 373. Paginația: 290 f. Aspect grafic: tipar negru, caractere tipografice bidimensionale cu 61 r. Text încadrat în comentariu, cu numeroase xilografuri și inițiale ornate. Coloniștii și marginaliștii. Cu signaturi. Legătura: carton presat. Ms. de propr. Miko Imre. Observații: lipsa primelor 11 și ultima filă. Numerotarea filelor de la 2-291. Cota: Inc. 39.

Catalogul conține de asemenea o mulțime de reproduceri, între care câteva planșe în culori, care dau astfel viață unor litere din trecut. De altfel, prezentarea grafică a cărții aparține reglementului „Vasile Pop-Silaghi, dispărut nu de mult, a cărui dragoste de carte nu era egalată decât de înălțimea sa lăuntrică artistică.

Catalogul incunabulelor, operă de mare valoare științifică și culturală, dovedește odată mai mult că B.C.U. Cluj-Napoca este o instituție științifică în care lucrul cu cartea are calitatea creatoare, generînd lucrări de înaltă valoare științifică și artistică.

Grija, atenția și îndrăgostea cu care cele două autoare, Elena Mosora și Dolina Hanga, au întocmit și scos la lumină incunabulele din colecțiile B.C.U. într-o lucrare tipărită care depășește, după părerea noastră, interesul specializării sau al bibliografiei, merită admirația tuturor în orice timp, lucrarea evidențiază că bibliotecarii sînt adevărați oameni de știință, înzestrați cu calități deosebite în planul sensibilității artistice.

Editura „Dacia”, aceeași pe linia înaltei culturi, se cinstește pe sine cu această frumoasă lucrare.

CRISAN MIRCIOIU

Biblioteca Județeană Dolj. ELENA FARAGO. Sesiune de comunicări organizată cu prilejul aniversării centenarului nașterii poetei. 28—29 martie 1978; BIBLIOTECA ȘI SOCIETATEA. Sesiune de comunicări organizată cu prilejul împlinirii a 70 de ani de la fondarea Bibliotecii Județene. 8-9 decembrie 1978. Craiova, 1979. 116 p.

Primul merit al volumului pe care îl prezentăm este însăși editarea lui, la un interval relativ scurt în raport cu data manifestărilor amintite. Este o modalitate fericită de a asigura persistența unor informații științifice, unele inedite, altele doar cu modalități de abordare sau de sintetizare personale, un mijloc de a introduce într-un circuit informațional mai larg roadele investigațiilor aplicate, care au stat la baza comunicărilor consumate în cadrul fatalmente restrîns al unor sesiuni științifice. Forma tipografică îngrijită sporește încă aceste merite.

Nu ne vom referi în continuare atît la conținutul materialelor inserate (sesiunile au fost prezentate la timpul cuvenit), cît mai ales la aspectele ce sînt de rigorile de redactare a unor lucrări de acest tip. O primă observație se impune în legătură cu dezechilibrul dimensional, texte de 7-8 p. tipărite alăturîndu-se celor de dimensiuni raționale (1-2 p.). E un viciu care marchează foarte multe sesiuni din perimetrul bibliotecar, acela la confuziei dintre „comunicare științifică” (specie ce presupune concizie maximă și oricum concentrare asupra elementului sau elementelor de nou) și conferință sau dizertație (specie ce asigură o multă mai largă libertate de desfășurare a autorului). Dar în faza de pregătire pentru tipar această eroare poate fi foarte ușor corectată.

O a doua observație se referă la trimiterile bibliografice care trebuie să însoțească întotdeauna (în momentul imprimării) o comunicare științifică. Or, în volumul de față, numărul comunicărilor lipsite de referințe bibliografice este destul de însemnat. Uneori, absența acestora e chiar stînjenitoare, cînd se fac afirmații de tipul „Un mare profesor de la Sorbona, într-o recentă analiză a opereii eminesciene, aprăută la Paris și tradusă ulterior în limba română, taxează discula drept o legendă (în legătură cu „Pe lângă plopii fără soț”) ca multe altele”, fără a se menționa nici numele respectivului profesor, nici titlul lucrării (conf. Vasile Părvănescu, p. 48) sau „Am citit recent discursul unuia dintre cei mai importanți scriitori ai veacului și poate cel mai celebru scriitor al lumii de azi (...)”, scriitor a cărui identitate pentru noi rămîne o enigmă (conf. Dan Zamfirescu, p. 41).

De asemenea, acolo unde există, nu întotdeauna s-a făcut distincția cuvenită între bibliografie și note. După cum, în faza redactării, s-a omis folosirea unor norme unitare de descriere bibliografică.

O a treia observație pe care ne simțim datorii să o facem se referă la lipsa de concordanță între conținutul și titlul unor comunicări, ca de exemplu în cazul comunicării prof. M. Luca, intitulată „Opera poetică a Elenei Farago”, cînd de fapt este vorba de o critică a edițiilor și de o abordare filologică a problemei stabilirii textului.

Trecem peste unele observații privind erorile tipografice necesizate în faza de corectură pentru a face de astă dată o observație de conținut. Oriet de largi posibilități ar oferi tematica unei secții intitulate „Contribuții la istoria culturii oltene” la o sesiune ce poartă titlul „Biblioteca și societatea”, nu vedem locul aici (oricît de interesant ar fi în sine) al unor comunicări tratînd despre „Colecția de artă Alexandru și Aristia Aman”, „Obiecte de artă din colecția Nicolae Romanescu aflate în patrimoniul Muzeului de artă Craiova”, „Colecția Jean Mihail” comunicări ce nici măcar nu se bazează pe investigații documentare, de bibliotecă.

Toate observațiile pe care ni le-am permis nu doresc să minimalizeze importanța efortului bibliotecarilor craioveni de editare a acestui volum, importanța lucrării în sine, ci sîi au izvorul în dorința ce exigența să însoțească întotdeauna bunele intenții în întreprinderile de acest tip.

ANCA ȘINCA

Dunăreanu, Elena și Popa, Aur. ILLA. CARTEA ROMĂNEASCĂ SIBIANĂ (1544—1918); Sibiu, 1979. 207 p. + 8 f. pl. (Biblioteca „ASTRA” Sibiu).

Compartimentul de informare bibliografică al Bibliotecii „Astra” a publicat de curînd volumul Cartea românească sibiană (1544—1918) care se înscrie în planul de organizare a bibliografiei locale sibiene, și anume, în direcția depistării și prelucrării informațiilor privind trecutul politic, economic și social-cultural al județului. Lucrarea dezvăluie o latură prodigioasă din trecutul cultural local, referindu-se la activitatea tipografică materializată în cele 1 863 de titluri date la lumină în atelierelor sibiene între anii 1544



și 1918. Oraș în care meșteșugul tiparilor a înflorit încă din primele decenii ale secolului al XVI-lea, Sibiuul deține prioritatea aparițiilor românești și nu înțețea să fie de-a lungul vremii un centru tipografic cu participare activă la evenimentele cruciale trăite de românii transilvăneni. Nu puțin au fost însă și autorii din alte provincii care și-au tipărit lucrările (uncori debuturi) la Sibiu, după cum numeroase titluri din literatura universală — traduse în românește — au văzut lumina tiparului pentru prima oară tot acolo.

Contextul istoric, activitatea intelectuală care a generat apariția cărților și documentelor descrise, încrederea acestora în ansamblul evenimentelor vremii, însemnătatea lor pentru mișcarea culturală de pregătire a marilor lupte duse de români pentru libertate și independență, rolul unor tipăriți în procesul de promovare a literaturii originale și a traducerilor, importanța constituirii unor colecții editoriale destinate multiplelor categorii de cititori și alte aspecte ale aportului tiparului sibiuan la viața culturală a țării sînt expuse cu competență în introducerea semnată de Elena Dunăreanu, al cărei nume girează calitatea a numeroase bibliografii de valoare destinate să pună în circuitul cercetării tezaurul patrimonial al Bibliotecii „Astra”.

Din studiul introductiv se desprind contribuții de certă importanță atât pentru bibliografia noastră veche, cît și pentru istoria tiparului, cum este, de exemplu, efortul de cercetare deș de autoare pentru precizarea locului de apariție a eltorva opere ale lui Grigore Pleșoianu, Stancu Căpățineanu și Ion Văcărescu pe care **Bibliografia românească veche** le considera ca fiind apărute la Craiova. Pe baza filigranului hirtiei folosite la tipărirea cărților acestora, și anume, inițialele K.M., și alor elemente grafice, s-a putut stabili că ele au fost imprimate la tipografia sibiuană a lui Hochmeister.

De asemenea, este subliniat locul de seamă ocupat de orașul Sibiu în ansamblul activității editoriale a țării prin tipărirea aici a primei cărți în limba română (Catehismul din 1544), a primei lucrări de bibliografie românească (Vasile Popp, *Disertație...*, 1838) și a primei enciclopedii românești (Diaconescu, Corneli, *Enciclopedia română...* Tom I—III, 1898—1904).

Descrierea bibliografică, făcută după normele în uz, este mai redusă pentru primele 221 de titluri ce se cuprind în perioada investigată de **Bibliografia românească veche**, ele urmînd să fie prezentate într-un catalog al cărții românești din Biblioteca „Astra” aflat în curs de elaborare. Structura lucrării urmează și ea coordonatele tradiționale, descrierile fiind ordonate pe ani, iar în cadrul acestora, alfabetic. După fiecare titlu se menționează colecția în care se conservă tipărirea ori sursa de informare pe baza căreia a fost descrisă și se fac eventuale adnotări ce contribuie la o mai bună cunoaștere a acestuia.

Anexele cuprind o enumerare a colecțiilor editoriale tipărite la Sibiu între anii 1891 și 1918, cu specificarea titlurilor apărute sub egida lor (10 colecții cu un total de 147 de numere editate), un index de nume, unul geografic, unul de asociații, societăți, reuniuni, fundații menționate în descrieri și unul de edituri și tipografii, toate avînd ca element de referință numerele de ordine ale descrierilor din corpul volumului. Poate că, pentru a nu întreprinde unitate trimiterii la acest număr, datele din studiul introductiv n-au fost incluse în index, cu toate că plusul de informații furnizat ar fi meritat să se caute o soluție în acest sens.

Bibliografia **Cartea românească sibiuană** aduce o consistentă contribuție la istoria literaturii, a tiparului și editorilor din țara noastră pentru o epocă mai puțin cercetată sub acest raport și oferă utile informații și celor ce urmăresc evoluția socială, culturală și economică din perioada prezentată.

Un cuvînt bun pentru acuratețea tiparului și prezentarea grafică a volumului în buna tradiție a tipografulor sibiuan.

LIVIA BACĂRU

**Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu”. BIBLIOGRAFIA MUNICIPIULUI BUCUREȘTI.** Articolele din publicații periodice și seriale. Cărți. Albume. [Vol.] 31 (nr. 1 — 2523). Anul 10, 1979, ian-lun. Buc., 1980. III + 535 p. multigr.

În al zecelea an de apariție, Bibliografia municipiului București se înfățișează publicului într-o „haină” nouă. Principalele modificări sînt operate în planul aspectului grafic (format, tehnoredactare, copertă, mijloace de multigrafare) și al periodicității (de la apariție trimestrială, la apariție semestrială).

Bibliografie locală curentă, periodică, editată de Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu” înregistrează materiale publicistice din periodice referitoare la viața Capitalei (66 de publicații investigate), cărți referitoare sau cu referiri la București, apărute în perioada considerată, iconografic inserată în publicațiile avute în vedere.

Pe o structură tematică ce răspunde unor nevoi și interese multiple de informare, cele aproape 3 000 de informații sînt organizate într-o succesiune sistematică alfabetică (fiecare rubrică fiind detaliată printr-o subdivizare corespunzătoare); materialele de presă sînt urmate de iconografie și apoi de apariții editoriale.

Descrierea ce caracterizează prin acuratețe, prin grijă pentru respectarea normelor bibliografice. O singură abatere în cazul notitelor bibliografice pentru că, datele de apariție și caracterizarea cantitativă sînt despățite prin virgulă în loc de punct.

De la caz la caz, informația este extinsă cu adnotări succinte, la obiect.

Accesul la informațiile bibliografice este facilitat de aparatul auxiliar care întregeste lucrarea: un index de autori și de nume de persoane menționate în titlurile cărților și articolelor; un index alfabetic de instituții și întreprinderi menționate în articole și cărți; un sumar detaliat cu trimiteri exacte la poziția în corpul bibliografiei, precum și o listă a periodicelor bibliografiate și a prescurtărilor folosite.

Colectivul de redacție — Iulia Mihalea, Adriana Marinescu și Miral Popescu — are meritul de a fi imprimat lucrării în una științifică adecvată.

O sugestie care merită, poate, să fie luată în considerare de biblioteca editoare privind extinderea informațiilor privind viața Capitalei. Capitolul XVI. Artă, cuprinde informații privind manifestările artistice și spectacolul din Capitală, dar și peste hotare, ca și manifestările similare ale unor artiști și formații de peste hotare găzduite la București. Oare nu și-ar putea găsi locul și manifestările de acest tip susținute de artiști și instituții de spectacol din București în provincie, sau de cele din provincie în Capitală? Un schimb de informații în acest caz cu bibliotecile din centrele de județe care, angajate în operațiuni de întocmire a bibliografiilor locale, cercetează presa locală care înregistrează și astfel de informații.

De asemenea, ar trebui mai atent delimitate, oricum corelate, unele subrubrici de la capitolul „Cultură, Știință, Învățămînt” și cele de la capitolul „Artă” întrucît există încă unele interferențe și chiar suprapuneri, din punct de vedere al naturii informațiilor.

LUCIA ENESCU

**Stoica Ion. ALMA MATER LIBRORUM Buc., Editura didactică și pedagogică, 1979. 148 p.**

Lucrarea dr. Ion Stoica îmbină armonios teoria cu practica, trăind sub aspecte diferite rolul complex al bibliotecii — în special al bibliotecii universitare. Problemele abordate sînt înfățișate în lumina celor mai noi și mai valoroase achiziții teoretice din literatura bibliotecologică mondială, această informare la zi constituind unul din marile merite ale lucrării.

Firul roșu al întregii cercetări se desprinde din solida argumentare a caracterului științific al bibliotecii universitare, a căror structură trebuie să favorizeze nu numai serviciile exigent organizate pentru transferul rapid și complet al informațiilor, ci și un cadru educativ eficient.

Problematika este pe larg dezbătută în opt capitole, fiecare urmat de bibliografia respectivă. Voi sublinia principalele idei dezbătute în ansamblul lucrării. Informația este prezentată ca o acțiune științifică necesară conducerii societății. Calitatea informației este ceea ce interesează în primul rînd. În mod necesar, autorul stăruie asupra dezvoltării exponențiale a cunoștințelor, fenomen actual al științei și biblioteconomiei. Se observă în mod just că o cantitate prea mare de informație este la fel de dăunătoare ca și lipsa de informații, de aceea, în depășirea lor, trebuie să ținem seamă de legea cunoștințelor utile.

O altă idee pregnantă se referă la colaborarea armonioasă dintre bibliotecă și alte unități de informare. Acestea din urmă nu se substituie bibliotecilor, ci participă împreună cu ele la o acțiune integrală de informare. Autorul propune interesante sugestii pentru definirea cadrului instituțional al acțiunii de informare.

Autorul, dovedind o bogată experiență profesională, insistă asupra necesității modernizării structurilor bibliotecare pe baza unor norme tehnice raționale, în raport cu specificul bibliotecii.

Importantă este și ideea despre menirea universității în societate, în producție. Se arată că biblioteca universitară este laborator și atelier de muncă intelectuală cel mai „productiv” al școlii superioare. Viitorul universității este asigurat optim de modernizarea tehnicii didactice și a circulației informațiilor. Găsim necesar să reproducem opinia lui Edgar Faure care arată că vechea universitate a folosit prioritar *expresia scrisă în defavoarea celei orale*, vînd în aceasta o invitație către reechilibrarea informațională a universității moderne, pe care o susține și autorul lucrării.

O modalitate originală în lucrare constă în aplicarea teoriei sistemelor — folosită pînă acum în alte domenii — în biblioteconomie. Alt universitate cît și biblioteca pot fi privite în același timp ca sisteme și ca subsisteme. Universitatea, în raport cu sfera largă a procesului de educație, este un subsistem, dar față de bibliotecă ea reprezintă o ierarhie sistemică superioară. Biblioteca este un subsistem în raport cu universitatea dar este sistem față de diferitele ei părți componente, de pildă, în raport cu filialele ei. Realizarea potențialului științific al bibliotecii ca sistem se împlinește prin acțiunea conjugată a componentelor sale. În cazul de față, simbioza Universitate — Bibliotecă. Autorul urmărește, pentru a-și dezvolta opiniile, următoarele direcții principale care definesc sistemul: structuri, colecții, funcția de informare, factorul uman. Se amintește apoi despre „trezămîntul informației” care materializează gîndirea studenților și impune un anumit stil de muncă intelectuală. Mai departe, despre disciplina muncii intelectuale, învoindu-se util ideea lui Eugen Lovinescu care spunea, referindu-se la aceasta, că „numai disciplina salvează”; despre dezvoltarea atitudinii critice a studenților, gustul pentru lectură și studiu.

Privită ca subsistem, biblioteca este discutată din punct de vedere teoretic și cu ilustrații grafice, combătîndu-se tendințele de izolare a structurilor și serviciilor și susținîndu-se cu argumente și demonstrații necesitatea integrării. Figurile 1 — 8 de la p. 58 — 63 ilustrează grafic aspecte ale aplicării teoriei



sistemice în biblioteconomie, partea cu merite deosebite a lucrării.

Ultimul capitol (p. 113-122) intitulat „Imperative”, este o concentrare concludivă a autorului privind direcțiile de perfecționare prospectivă a bibliotecilor universitare: 1. dezvoltarea învățământului biblioteconomic și de informare documentară; 2. dezvoltarea cooperării pe frontul informării. Autorul, prelucrând în mod original informația mondială contemporană de specialitate și realizând o sinteză utilă, propune o formulă complexă de perfecționare a domeniului și a personalului antrenat în aceste munci. Așa de pildă se insistă asupra bune cunoașteri și utilizări a unor direcții, forme și tehnici de activitate ca: schimbul internațional, cunoașterea achizițiilor moderne ale teoriei informării, pedagogia și sociologia lecturii, cunoașterea metodelor de reprografie și altele.

Bibliografia consultată reține lucrări ale unor autori de prestigiu ca Tudor Vianu, Mircea Malița, D.D. Roșca, A. Avramescu, Gr. Moisil etc., ca și surse străine, în majoritate de limbă franceză și engleză.

Autorul prezintă lucrarea folosind terminologia bibliologică modernă. Unii din termenii utilizați au pătruns, însă, recent în limbajul domeniului, înclt se simte nevoia alcătuirii unui glosar explicativ al neologismelor tehnice folosite, pentru a facilita o mai largă audiență și o înțelegere deplină a punctelor de vedere susținute. Trăim epoca lexicoanelor și dicționarelor tematice; se poate face și un lexicon cu terminologia bibliologică.

Lucrarea lui Ion Stoica, unică — și cu atât mai demnă de salutat — în peisajul nostru editorial, nu este numai o lucrare de tehnică biblioteconomică, ci o cercetare cu o concepție originală despre această zonă importantă a vieții științifice și culturale care este biblioteca universitară.

Prof. univ. dr. doc. Dan SIMONESCU

#### Lucrări primite la redacție:

● Avram, Mircea. *Calendarele sibiene în limba germană*. (Sec. XVII—XX). Sibiu, 1979. 323 p. (Biblioteca „Astra” Sibiu).

● Biblioteca „V.A. Urechia” Galați. Tudor Arghezi. *Catalogul edițiilor existente în Biblioteca „V.A. Urechia”*. Intocmit: Marcel Ionescu și Valentina Oneț. Galați, 1980. 96 p. (100 de ani de la naștere).

● Nedelcea, Tudor și Ciorean, Marcel. *Publicațiile periodice din Oltenia*. Catalog. Vol. 2. Craiova, 1979. 116 p. (Biblioteca județeană Dolj).

● Comitetul județean de cultură și educație socialistă al județului Mureș. *Biblioteca Județeană Mureș*. Tîrgu-Mureș, 1979. 63 p. cu ilustr.

● *Educația materialist-științifică*. Bibliografie selectivă de recomandare. (1971—1979). Tîrgu-Mureș, 1979. 39 p. (Biblioteca județeană Mureș).

● Jurma, Gheorghe și Cruceanu, Ada. *Contribuții la bibliografia presei bănățene*. Reșița, 1979. 59 p. (Comitetul pentru cultură și educație socialistă al municipiului Reșița. Biblioteca județeană Caraș-Severin).

● *Lista cărților propuse pentru dotarea bibliotecilor comunale în anul 1980*. Brăila, 1980. 27 p. multipl. (Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Brăila. Biblioteca județeană).

● Biblioteca „V.A. Urechia” Galați. *Carte metodice*. II. Galați, 1980. 26 p. multipl.

# Tendențe în biblioteconomia contemporană

Sensibilă la schimbările mediului social, la cerințele unei societăți ce se confruntă, pe termene tot mai scurte, cu probleme fundamentale pentru viața sa materială și spirituală, teoria și practica bibliotecară de prelungind își definește noi strategii, cristalizându-se și în acest domeniu tendințe, în general unanim acceptate. Ceea ce își pune în chip determinant pe cea asupra modului în care este văzut și proiectat viitorul imediat al bibliotecilor este impactul colectivității, în toate straturile ei, cu revoluția tehnico-științifică, necesitatea pregătirii oamenilor pentru a fi în stare să aplice pe scară largă cele mai avansate cunoștințe ale științei și tehnicii contemporane. Consecințele care decurg de aici se referă nu numai la biblioteca specializată și servind cercetării științifice propriu-zise ori documentării în producția bunurilor materiale și spirituale, ci în egală măsură și la biblioteca publică, la cea școlară sau de învățământ superior.

„În întreaga lume are loc un proces de modernizare a bibliotecilor, care își extind funcțiile, își înnoiesc metodele de activitate, folosind în măsură tot mai mare mecanizarea și automatizarea pentru a grăbi circuitul informației și accesul la documente”, constata raportul la Adunarea generală a Asociației bibliotecarilor milanezi și din nordul Italiei, iar într-un document de prognoză elaborat anul trecut de Biblioteca de stat a R.S. Cehoslovacă și intitulat „Direcțiile principale în dezvoltarea activității de bibliotecă din R.S. Cehoslovacă și planificarea rețelei pînă în anul 2000” se arată: „Calitatea și volumul tot mai mare al cerințelor de documentare și informare în cadrul procesului revo-

luției tehnico-științifice ca și al dezvoltării culturale reprezintă principala reper din care, în mod necesar, trebuie să decurgă principalele tendințe ale dezvoltării acțiunii bibliotecare”, mai departe, prefigurind viitorul poate într-un mod prea rezolut: „La sfîrșitul secolului bibliotecile și activitatea lor se vor transforma într-unul din principalele elemente ale tuturor sistemelor și proceselor sociale de cunoaștere, de producție și formative”.

Pentru noi faptul este cu atât mai important cu cît, după cum se știe, „afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități” fac parte din obiectivul fundamental stabilit de Congresul al XII-lea al partidului pentru viitorul plan cincinal, deceniul al noulea urmînd să devină, așa cum se arată în Directivele aceluiași congres, „deceniul științei, tehnologiei, calității și eficienței”.

În căutările pentru găsirea unor soluții optime de dezvoltare a activității bibliotecare în concordanță cu noile cerințe sociale — uneori se vorbește chiar de o reproiectare radicală a serviciilor de lectură publică —, ideile care ni se par cele mai fertile, ca și unele experiențe de acum confirmate, vizează structurile organizatorice și funcționale ale ansamblului bibliotecilor, așezarea lor la scară națională pe baze sistemice, în concepții unitare.

Pe acest plan se desprinde o influență generalizată a conceptelor și tezelor binecunoscutului NATIS, promovat de mai mulți ani de UNESCO, precum și de reuniunile de experți



ale FIAB și ale altor organisme internaționale. Dar pînă la o fuziune organică cu centrele și oficiile de informare documentară ori cu arhivele, mai peste tot se ridică problema optimizării relațiilor între bibliotecile din cadrul aceleiași rețele și mai ales a diferitelor rețele de biblioteci între ele, în vederea valorificării superioare a imensului potențial informativ și educațional de care dispun acestea, a promptitudinii în satisfacerea dezideratelor celor interesați — persoane sau colectivități — văzuți ca beneficiari ai întregului sistem și nu numai ai unei unități sau categorii de bibliotecă. Foarte clar formulată, ideea aceasta apare de pildă în capitolul de „principii generale” din „Programul de dezvoltare al biblioteconomiei poloneze pînă în anul 1990” din care cităm: „Principiul fundamental al organizării biblioteconomiei contemporane pleacă de la premisa că fiecare bibliotecă, îndeplinindu-și propriile funcții și satisfăcîndu-și beneficiarii, realizează totodată sarcinile ce rezultă din relațiile cu rețeaua din care face parte, ca și cu unitățile de orice tip din zona sa geografică, administrativ-teritorială. Aceasta constituie condiția sine qua non pentru **integrarea diverselor biblioteci și tipuri de biblioteci** în rețeaua națională, care, la rîndul ei, colaborează în baza unor înțelegeri corespunzătoare și a unor repartizări de sarcini, în cadrul sistemului național de informare”. Tot așa este tratată chestiunea și în documentul cehoslovac menționat mai înainte, în care se specifică: „Pînă acum, sistemul unic al bibliotecilor a fost dificil de realizat, pentru că se bazează pe construcția rețelilor de bibliotecă, pe principiul departamental... fiecare rețea își aduce activitatea, mai mult sau mai puțin, ca un organism autonom, izolat de celelalte rețele. Independența funcțională a rețelilor de bibliotecă și relația independentă a fiecărei unități, care se mai păstrează și astăzi, trebuie depășite”. Dealtfel, în R.S. Cehoslovacă s-a trecut experimental la realizarea treptată a sistemului unic de bibliotecă, pornindu-se de la nivelele de bază, de la unitățile administrative locale: comună, oraș, raion, regiune. Am văzut, la fața locului la sfîrșitul anului trecut, împreună cu directorul bibliotecii județene din Constanța, cum funcționează un astfel de sistem, în raionul Cheb, din vestul Cehiei, și deși se afla la

început, rezultatele erau evidente, în special în organizarea și valorificarea superioară a colecțiilor de publicații aparținînd unităților din microsistemul realizat. Tot pe această linie se acționează de mai mulți ani în reorganizarea rețelei de bibliotecă din U.R.S.S., experiența acumulată fiind frecvent prezentată în revistele sovietice de biblioteconomie, în întîlnirile directorilor de bibliotecă naționale sau ale serviciilor metodice din unele țări socialiste. Literatura de specialitate de peste hotare leagă însă reușita deplină a organizării sistemice a rețelei naționale de bibliotecă, de crearea unui organism decizional, interministerial, care, respectînd anumite atribuții și sarcini organizatorice și funcționale ale fiecărui tip departamental de bibliotecă, să poată impune în același timp obligații, norme și o metodologie comună tuturor. Aceasta, alături de o legislație corespunzătoare, este preconizată încă de mai multe vreme și de recomandările FIAB.

În afară de valorificarea mai completă și mai întinsă a fondului de documentare existent, de crearea premiselor pentru realizarea sistemului informațional național de tip NATIS și de introducerea în perspectivă pe scară largă a automatizării în acest domeniu, ceea ce se așteaptă imediat de la un astfel de sistem (line de folosire mai rațională a resurselor financiare — în special prin achiziția coordonată a literaturii străine și prin extinderea completării colecțiilor cu documente moderne, audio-vizuale, cu microfilme și microfise — de extinderea, diversificarea și perfecționarea serviciilor centralizate în domeniile prelucrării fondurilor și al activității bibliografice, eliberîndu-se forța de muncă atât de necesare în sfera relațiilor cu beneficiarii. O altă direcție de dezvoltare, cu un caracter tot atât de general și cu implicații încă mai semnificative în teoria și practica bibliotecară de mîine, are în vedere creșterea deosebită a atribuțiilor informaționale ale bibliotecii de orice tip, schimbările în conținutul formelor și în metodologia activității bibliografico-informative.

Adîncirea proceselor de reciclare, de înnoire și continuă perfecționare a cunoștințelor profesionale, continuarea previzibilă a exploziei informaționale și de aici necesitatea selecției tot mai diferențiate a informației vor dirija schimbările din acest sector.

De aceea se insistă tot mai mult în cristalizarea sarcinilor ce se desprind din rolul social tot mai pronunțat al bibliografiei, care „fie în mod independent, fie prin intermediul sistemelor bibliotecare sau informaționale, se va include direct în procesele formative, devenind parte integrantă a acestora.”

„Se impune desăvîrșirea organizării domeniului activității bibliografice — se arăta într-un seminar bilateral ungaro-cehoslovac — ca un sistem relativ independent al informației, deși în plan organizatoric va mai rămîne legat de sistemul bibliotecilor. După toate probabilitățile, domeniul bibliografiei va căpăta totuși o anumită autonomie, mai ales pe linia cooperării și integrării muncii bibliografice din întreaga rețea bibliotecară”.

În „Programul de dezvoltare a biblioteconomiei poloneze” se precizează în același sens: „Scopul activității informativ-bibliografice este de a susține progresul în toate domeniile vieții, de a populariza realizările științei și practicii, precum și de a participa la procesele formative... Bibliotecile pot și trebuie să contribuie în mod esențial la limitarea simptomelor crizei informaționale, la disproporția dintre creșterea permanentă a izvoarelor de informare și posibilitățile de a le folosi eficient.”

Integrarea activității informaționale a bibliotecilor în sisteme unitare la nivel național nu s-a realizat nici în țările care și-au propus printre primele această măsură, dar, în Anglia, în S.U.A. sau în țările nordice, s-au făcut pași mai mari, în special în legarea activității informativ-documentare a marilor unități (naționale, universitare, fundamentale de ramură) de sistemul general de informare. Pe această linie se înscriu și acțiunile inițiate în țara noastră, datorate în bună măsură Bibliotecii Centrale de Stat și altor câteva mari biblioteci. La nivelul unităților medii sau mai mici, pe plan local sau regional, se întreprind anumite măsuri, mai curînd pregătitoare, pentru trecerea la un sistem integrat (centralizarea informațiilor referitoare la literatura străină sau la anumite domenii de primă importanță în viața economico-socială, sub forma cataloagelor colective, elaborarea prin cooperare a unor instrumente curente de documentare, sondarea nevoilor de informare ale unor colectivități productive, lipsite de ser-



vicii proprii de informare etc.). Din aceste experiențe, de la noi sau de peste hotare, pot fi decelate anumite note specifice, delimitări și direcții de dezvoltare pentru participarea bibliotecilor în acest proces. Ne vom referi în continuare numai la cele care privesc, după părerea noastră, bibliotecile publice, începînd cu cele județene și sfîrșind cu cele ale sindicatelor sau comunale.

Ca și alte biblioteci, acestea trebuie să se concentreze în primul rînd pe activitatea bibliografică menită să dezvăluie și să valorifice propriile colecții de documente. Accentul va trebui apoi să cadă pe trecerea la o informare diferențiată, pe microgrupuri de beneficiari, pe colective de muncă, pe unități de producție, de proiectare, de învățămînt, sau chiar pe solicitări individuale. Informării cu adresă precisă trebuie să i se acorde prioritate în fața preocupărilor pentru elaborarea unor bibliografii generale, bulletine cu caracter permanent, a căror eficiență este pusă de mult sub semnul îndoielii. În același timp o atenție mult mai mare trebuie acordată strîngerii, organizării și valorificării instrumentelor de informare elaborate de unitățile specializate, atît de marile centre cu atribuții republicane, cît și de oficiile și serviciile locale, bibliotecile publice pregătindu-se astfel ca terminale ale sistemului preconizat în perspectivă. În această calitate rolul lor de mare importanță socială va fi cel de dispecer, de trimitere a celor interesați la sursa cea mai apropiată capabilă să le satisfacă dezideratele, după cum tot bibliotecilor le va reveni sarcina să desfășoare o largă acțiune de educare a beneficiarilor, de familiarizare a lor cu sursele, instrumentele și tehnicile de documentare. Pentru a se ajunge aici este necesară însă o reeducare a educatorilor, adică o reciclare a bibliotecarilor, care, astăzi, luați în ansamblu ca un corp auxiliar de primă mînă al informaticienilor, nu sînt pregătiți pentru aceasta. În egală măsură corpul bibliotecar trebuie familiarizat, încă de pe acum, cu problemele noi pe care le va avea de înfruntat odată cu trecerea pe calculator a activității informativ-documentare; utilizarea, ca intermediari a tehnicilor automatizate; pentru bibliotecile județene și municipale, oricît ar putea să surprindă afirmația, aceasta nu mai ține de prognoza de perspectivă, ci de un viitor mai apropiat decît sîntem tentați să credem.

ATANASE LUPU

# Statornicie și schimbare în bibliotecile universitare belgiene

În Flandra cea cu iarba mereu proaspătă și în Valonia cu dealuri dulci, călătorul străin venit din breasla cărții caută locuri și nume care i-au rămas în memorie din studiile de istoria bibliotecilor și a mișcării documentare. Călătoriile sînt de multe ori mai frumoase și mai pline de interes cînd imaginile din afară se alătură celor dinlăuntru, îmbogățindu-se reciproc în adîncime și culoare. Căutăm urme ale faimei celebrului „Mundaneum”, semne ale marilor proiecte de informație universalizată pe care le întocmiseră pe la începutul secolului avocații cărlurari P. Otlet și H. La Fontaine.

Spre mirarea mea, puțini mai simteau nevoia să învoce acele începuturi. Preocupat de unele probleme ale diversității documentare contemporane și mai ales de dimensiunile noi ale existenței beneficiarilor de azi, bibliotecarii belgieni traversează o epocă de călări și prefaceri, cu gîndul mereu la lumea de mîine a informațiilor pe care studiile prospectivă o văd mult mai complexă și încă mai hătărîtoare pentru progresul societății.

Cea mai puternică rețea de biblioteci din Belgia aparține școlilor superioare. Deținătoare ale colecțiilor istorice și totodată bine alimentate cu literatură curentă din toate cîmpurile de activitate, bibliotecile universitare polarizează cel mai larg interes atît prin calitatea, cît și prin frecvența solicitărilor. Legate de istoria și tradițiile instituțiilor de învățămînt superior, ele au particularități de evoluție și structură care conferă ansamblului diversitate, fiind, totodată, supuse unor comandamente comune de cooperare și modernizare.

Ceea ce e statornic în bibliotecile universitare belgiene ține mai ales de problemele colecțiilor, ale constituirii, compoziției și dezvoltării acestora. Identificîndu-se cu exigențele cele mai generale ale patrimoniului cultural național, bibliotecile de tradiție, cum sînt cele de la Bruxelles, Liège, Gent, Leuven, păstrează importante fonduri de carte veche și rară, manuscrise, colecții speciale și sînt preocupate de continua sporire a acestora, în ciuda dificultăților generale de conservare. Tezaurile documentare de la Liège, Gent, Bruxelles, Leuven fac din biblio-

tecele universitare belgiene instituții comparabile cu cele mai valoroase masive documentare contemporane. La Liège, de pildă, colecția completă a manuscriselor lui Georges Simenon, precum și totalitatea traducerilor apărute în lume din operele acestui fecund scriitor francez, născut acolo, în marele oraș valon, atrag numeroși cercetători din diverse țări.

Sînt impresionante în bibliotecile belgiene colecțiile lucrărilor de referință. Cataloage colective, cataloagele tipărite ale unor mari biblioteci ale lumii (Biblioteca Congresului, Biblioteca Națională din Paris, British Museum etc), bibliografii naționale, bibliografii de ramură, repertorii internaționale, enciclopedii și dicționare, sînt organizate după criteriul maximei accesibilității în săli speciale care ocupă poziții centrale în biblioteci, funcționînd ca adevărate plăci turnante pe traseele informaționale.

Aria de cuprindere, diversitatea și adevăratele colecții universitare au contribuit la polarizarea mișcării documentare în jurul acestei categorii de biblioteci. Cercetînd colecțiile, călătorul român găsește motive de justificată mîndrie întîlnind în aproape toate bibliotecile marilor universități importante fonduri de carte românească și titluri reprezentative din revistele apărute în România. Îmbogățite permanent prin acțiunea consecventă a Bibliotecii centrale universitare din București, aceste colecții constituie temelia studiilor de limbă și literatură română și răspund totodată intereselor de informare privind diverse aspecte ale culturii, științei și realității românești.

La Liège, dar cu deosebire la Gent, lectoratul dispune de aproape toate lucrările de bază ale școlii noastre lingvistice, de la cărți ale secolului trecut pînă la cele mai noi apariții, ediții de opere ale scriitorilor noștri de frunte, colecții complete din „Viața românească”, „Convorbiri literare”, „Dacoromania” și alte reviste importante.

Al doilea moment principal al fluxului biblioteconomic, prelucrarea, este marcat de numeroase momente innoitoare, de la utilizarea unor sisteme proprii, simple, de clasificări alfanumerice, pînă la tratamentul documentelor cu ajutorul terminalelor de cal-



culator, după norme și coduri specifice informaticii documentare.

La Universitatea liberă din Bruxelles (V.U.B.), de expresie neerlandeză, biblioteca, de cca 200 000 de volume, a fost întemeiată abia în 1972 dar s-a dezvoltat ca un ansamblu funcțional, deplin integrat universității, atât din punct de vedere constructiv, cât și informațional. Întreaga prelucrare a noilor achiziții de cărți ca și a celor 3 000 de titluri de perioadice curente se realizează pe calculator. Catalogatorii introduc direct fiecare titlu, fără descrieri preliminare, operând cu elemente reduse de identificare și interogând permanent memoria centrală pentru a evita travaliul inutil.

La pupitrul terminalelor din birourile lor de lucru, respectând cu strictețe norme unitare și verificându-și permanent descrierile afișate pe ecran, bibliotecarii sint de fapt protagoniștii unui proces de analiză documentară modernă, confrunțați în exclusivitate cu problemele de conținut ale muncii. Eliberați de plictisitoare aspecte intermediare ale prelucrării tradiționale, economisind energia și mijloacele pe care le implică sistemele de cataloage pe fișe, ei se consacră în întregime obiectivelor principale de organizare și identificare policriterială a colecțiilor, gândesc și acționează de pe poziția beneficiarilor bibliotecii. Este treapta de esențializare și de eficiență pe care au vizat-o dintotdeauna cei antrenați în organizarea și reflectarea tezaurelor de documente. Memoria calculatorului, acest catalog magnetic cu o capacitate considerabilă de înmagazinare, nu este un instrument de izolare ci, dimpotrivă, permite interconectări cu alte memorii compatibile. O bibliotecă devine astfel o componentă a unui sistem coordonat de prelucrare și înmagazinare, fără să-și piardă identitatea, specificul colecțiilor sale. În sisteme mari se ajunge astfel la o prelucrare unică și unitară, adică la o relație generalizată și la reflectări cuprinzătoare ale potențialului existent. Desigur, activitatea de la V.U.B. a fost facilitată de situația de început a colecției și de fermitatea opțiunii inițiale pentru varianta informatică. Pași mari pe calea automatizării în prelucrare s-au făcut și la Leuven (K.U.L.), Louvain la Neuve (U.C.L.), Anvers (R.U.C.A.).

Problemele consultării sint de mai multă vreme abordate dintr-o optică modernă. Accesul liber este generalizat. Metoda și-a dovedit avantajele în toate situațiile, chiar și în bibliotecile mai conservatoare.

Marile colecții cu milioane de volume au conceput accesul liber ca o formă de preîntâmpinare a solicitărilor frecvente, în strînsă legătură cu programele didactice, cu pulsul general al vieții universitare. Bibliotecile noi ca V.U.B. (Bruxelles), U.C.L. (Lou-

vain la Neuve) au gândit totul de pe poziția celei mai largi deschideri. Săli ingenios organizate pentru a favoriza relația și, totodată, pentru a cultiva impresia de independență și de acțiune nestlinjenită a cititorului reprezintă zona centrală a bibliotecii, nucleul în jurul căruia se dispun toate celelalte spații funcționale.

Consultarea este un proces neîngrădit de nici un fel de norme administrative.

Cititorul sălilor cu acces liber nu are decît obligația de a respecta integritatea publicațiilor și ambianța lecturii. Preocupările statistice nu ocupă un loc prea important în activitatea bibliotecarilor universitari din Belgia. În multe biblioteci frecvența se înregistrează electronic, iar numărul publicațiilor consultate se determină prin sondaje periodice. Întrucît lucrările din sălile cu acces liber sint apariții curente (există, evident, chiar și în bibliotecile noi o zonă a valorilor protejate) problemele de gestiune nu sint observate cu prea multă severitate, acceptîndu-se limite largi de neînlocuire cu ocazia rarelor verificări.

Acolo unde accesul liber nu acoperă decît o parte a colecțiilor și a procesului de studiu — în bibliotecile cu prelucrare pe calculator — cititorii consultă cataloagele magnetice, prin intermediul terminalelor cu ecran. Clasică sala de cataloage e o sală cu terminale bransate la calculatorul central, pe ecranul cărora apar la cerere informații despre conținutul și disponibilitatea colecțiilor.

Aspectul cel mai deficitar în cadrul relației cu cititorii îl constituie împrumuturile. Relativ redus din cauza numărului mic de exemplare, împrumutul creează probleme deosebite de recuperare; mai ales în cazul cadrelor didactice.

La Biblioteca Universității libere din Bruxelles — de expresie franceză — sint împrumuturi nerestituite de mulți ani, unele — nu puține — chiar dinaintea ultimului război mondial.

Zona de vîrf a bibliotecilor universitare belgiene o constituie sectoarele de informare automatizată.

Pornind de la inexistența unor servicii proprii de informare dotate cu instrumente și cu personal specializat, bibliotecarii belgieni au stabilit relații active cu mișcarea documentară, cu bănci de date și rețele de informare legate de profilul universității respective, s-au înscris într-o circulație informațională cuprinzătoare și activă. Bibliotecile universitare nu elaborează instrumente interne de informare, nu și propun lucrări de cercetare care să adîncească și să lumineze din punct de vedere documentar aria și ramificațiile unei teme culturale sau științifice și — cu excepția unor repertorii colective de perioadice — nu publică volume care să sporească zestrea de

surse de informare puse la îndemîna celor interesați. Și totuși conexiunile care se stabilesc prin „informalizarea bibliotecilor” — cum numesc ei deschiderea tehnică și metodologică spre structurile de informare create în afara rețelei lor — suplînesc această întîrziere în evoluția serviciilor, răspund multor solicitări, acoperînd cu operativitate arii tematiche și geografice altfel greu accesibile.

Pe baza unor contracte, bibliotecile se abonează la serviciile automatizate de informare ale băncilor de date din țară, din țările limitrofe sau chiar de peste ocean. O legătură telefonică simplă deschide un rețeu de interogare și, utilizînd codurile de intrare, solicitatorul află referințele utilele temei sale. Cum terminalul este cuplat cu o imprimantă, desfășurarea de pe tubul catodic poate fi fixată pe hîrtie și preluată cu ușurință. Chestionarea mai multor bănci de date amplifică, evident, răspunsul, sursele analizate de fiecare bancă fiind, într-o măsură, diferite. Utilitatea sistemului este determinată de numărul relațiilor posibile și de diversitatea de conținut a acestora. De aceea, alături de conexiunile cu acumulări de tip bibliografic sint căutate tot mai mult depozitele de informație factologică ale căror răspunsuri pot elimina din sfera de interese o cantitate apreciabilă de studii și articole, economisind timpul solicitatorilor. Avantajele unor astfel de conexiuni vor spori pe măsura creșterii disponibilității informaționale. Pe de altă parte însă, dependența de profilul, gradul de profunzime și, în ultimă instanță, de politica bazelor de date pot limita sfera, libertatea de acțiune a solicitatorilor de informații.

Tendența generală de modernizare a bibliotecilor universitare belgiene este evidentă în toate sectoarele de activitate. În cadrul acestui proces, automatizarea în domeniul prelucrării și al rețelei informaționale înregistrează ritmul cel mai viu. Cea mai convingătoare consecință a acestei insistențe deschideri către informatica documentară o constituie lărgirea temeliilor cooperării.

La trei sferturi de veac de la proiectele de documentare universală înflorite acolo pe pămîntul Belgiei, automatizarea se dovedește perspectiva cea mai integratoare, formă ineluctabilă și generalizată de cooperare.

Drumul către nou al bibliotecilor universitare e, pe de o parte, cenzurat — adesea în mod necesar — de greutatea tradițiilor și, pe de altă parte, îngustat și ocilit din cauza dificultăților financiare și de personal cu care acestea sint confruntate. Dar experiența lor interesantă și bogată este încă o demonstrație că nevoia de adecvare a devenit vitală și în acest cîmp al gândirii și practicii sociale.

Dr. ION STOICA



## НОВОЕ КАЧЕСТВО В БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Высокая эффективность методов и форм пропаганды и распространения книги и информации ..... 3—4

АНКЕТА РЕДАКЦИИ: Координаты нового качества в работе библиотек ..... 5—8

Вузовская библиотечная экономика и актуальные требования румынской высшей школы. Микроинтервью ..... 8—10

Константин Гыла и Ливия Москвич: Аудио-визуальные средства и модернизация деятельности детских секций публичных библиотек ..... 10—11

Бако Ласло: Реализация коллективного каталога технической книги путем использования автоматизированных средств ..... 12

Иоана Тэуту: Результаты библиотечной деятельности в развитии творчества у детей (II) ..... 12—13

ЗАПИСНАЯ КНИЖКА ..... 14—22

## ПОПОЛНЕНИЕ КОЛЛЕКЦИЙ. ПРИОБРЕТЕНИЯ

Анне-Марие МИХИЦ: Справочная литература за 1980 год ..... 23—24

## НАУЧНОЕ РУКОВОДСТВО БИБЛИОТЕКОЙ

Михай Янкулеску: Решающая информация по проблеме расширения сети филиалов ..... 24—26

## БИБЛИОТЕЧНАЯ ТЕХНИКА

Елена Сабадак: Консультации КДС. Почта рубрики: V класс (продолжение) ..... 27—33

Флорика Кэмпяну: Справочные труды. Обработка, отражение в каталогах, организация следлажек при свободном доступе (II) ..... 33—36

Миа Шатц и Мариана Иова: Нормы каталогирования старых книг ..... 36—37

## ИСТОРИЯ КНИГИ И БИБЛИОТЕКИ

Ливия Бакăру: Первая книга под названием «Разумеющаяся» Дософтея ..... 38—39

Константин Малинаш: „Elementa Linguae dacico-romanae sive valachicae“ ..... 40—41

## ТРУДЫ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЙ МЕРИДИАН

Атанасе Лупу: Тенденции в современной библиотечной ..... 44—45

Ион Стойка: Постоянное и новое по бельгийским университетских библиотек ..... 46—47

## THE NEW QUALITY IN THE LIBRARY WORK

More Efficiency concerning the Forms and Methods of the Popularisation and Dissemination of Books and Information. (Debate), pp. 3—4; Editorial Investigation: Dimensions of the New Quality in the Libraries' Activity, pp. 5—8; University Librarianship and the Present

Requirements of the Romanian High School (Interviews), pp. 8—10; Constantin GILEA and Liviu MOSCOVICI:

The Audio-Visuals and the Modernization of the Work in the Children Departments of the Public Libraries, pp. 10—11; BAKO László: Making Up the Collective Catalogue of Technic Books by

Automatized Means, pp. 13; Ioana TAUTU: Implications of the Library Activity in the Development of the Children's Creativity, pp. 12—13.

AGENDA, pp. 14—22

## ACQUISITIONS

Anne-Marie MILLET: Reference Work in 1980, pp. 23—24.

## LIBRARY MANAGEMENT

Mihai IANCULESCU: Decisional Information in the Problem of Extending Branch Library Network, pp. 24—26.

## LIBRARY TECHNIQUE

Elena SABADAC: Advice in UDC, pp. 27—32.

Florica CÂMPEANU: The Reference Works — Their Treatment, Reflecting in Catalogues and Organizing in Open-Shelves Area (II), pp. 33—36;

Mia SCHATZ and Mariana IOVA: Standards for Cataloguing of the Old Books, pp. 36—37.

## THE HISTORY OF BOOKS AND LIBRARIES

Livia BACĂRU: The First Dosoftei's Book Named „De-nălae“, pp. 38—39; Constantin MĂLIŢAŞ: „Elementa Linguae Daco-Romanae sive Valachicae“,

pp. 40—41.

## BOOKS REVIEW, pp. 42—44.

## BIBLIOLOGICAL MERIDIAN

Atanase LUPU: Trends in the Contemporary Librarianship, pp. 44—46.

Ion STOICA: Constancy and (change) in the Belgian University Libraries, pp. 46—47.

## NOUVELLE QUALITÉ DE L'ACTIVITÉ BIBLIOTHÉCAIRE

L'efficacité accrue des méthodes et des formes de propagande et de diffusion des livres et de l'information (Débat), pp. 3—4

L'enquête de la réduction: Les dimensions de la nouvelle qualité de l'activité des bibliothèques, pp. 5—8.

La bibliothéconomie universitaire et les exigences actuelles de l'école supérieure roumaine. Micro-interviews, pp. 8—10

Constantin Gilea et Liviu Moscovici: Les moyens audio-visuels et la modernisation de l'activité des sections pour les enfants des bibliothèques publiques, pp. 10—12

Báko László. La réalisation du catalogue collectif pour la littérature technique par moyens automatisés, pp. 12.

Ioana Tăutu. Implications de l'activité bibliothécaire dans le développement de la créativité des enfants, pp. 12—13.

Agenda, pp. 14—22.

## DIRECTION SCIENTIFIQUE DE LA BIBLIOTHÈQUE

Mihai Ianculescu: L'information décisive dans le problème de l'extension du réseau des filiales des bibliothèques, pp. 24—26.

## TECHNIQUE BIBLIOTHÉCONOMIQUE

Elena Sabadac: Consultation en CDU. Courrier. Classe 5. (suite) pp. 27—33.

Florica Câmpeanu: Les ouvrages de référence. Traitement, catalogage, mis en place sur les rayons à libre accès (II) pp. 33—36.

Mia Schatz et Mariana Iova: Normes concernant le catalogage des livres anciens, pp. 36—37.

## L'HISTOIRE DU LIVRE ET DES BIBLIOTHÈQUES

Livia Bacăru: Le premier livre de Dosoftei intitulé „De-nălae“, pp. 38—39.

Constantin MăliŃaş: „Elementa Linguae dacico-romanae sive valachicae“, pp. 40—41

## OUVRAGES DE BIBLIOLOGIE (Analyses) pp. 42—44.

## MERIDIEN BIBLIOLOGIQUE

Atanase Lupu: Tendances dans la bibliothéconomie contemporaine, pp. 44—

46; Ion Stoica: Constancy et changement dans les bibliothèques universitaires belges, p. 46—47.